

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulakia ja turkistuottajien lomituspalveluista annettua lakia.

Lomituspalveluihin oikeutettujen maatalousyrittäjien joukkoa rajataan, lomituksen saamisen edellytyksiä ja sijaisapuoikeutta rajoitetaan sekä yrittäjän omavastuuta lisätään. Vuosilomalomitus säilyisi maksuttomana ja sitä saisi jatkossakin 26 päivää kalenterivuodessa.

Esityksen tavoitteena on saattaa Suomen lainsäädäntö sopusointuun Euroopan Unionin lainsäädännön kanssa sekä toteuttaa pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa asetettu säästövaatimus. Turkistuottajien lomituspalveluihin ehdotetaan samansuuntaisia muutoksia kuin maatalousyrittäjien lomituspalveluihin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Laki turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Maatalousyrittäjän lomituspalveluetaudet.....	4
1.2 Turkistuottajan lomituspalveluetaudet.....	5
1.3 Lomituspalvelujen toimeenpano.....	5
1.4 Rahoitus.....	6
1.5 Lomituspalvelujen käyttö.....	6
1.6 Palvelujen toteuttamiseen osallistuva henkilöstö.....	7
2 NYKYTILAN ARVIOINTI.....	7
2.1 EU:n valtioneuvoston säännöt.....	7
Lomituspalvelujen saantiin liittyvät edellytykset.....	8
Lomituspalveluetauksien sisältöön liittyvät edellytykset.....	8
Lomituspalvelujen toteuttamiseen liittyvät edellytykset.....	9
Arvonlisäveron tukikelpoisuus.....	9
2.2 Lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset.....	11
2.3 Lomituspalvelujen sisältöön kohdistuvat muospaineet.....	11
Oikeus lomituspalveluihin.....	11
Automaation valvonta.....	12
2.4 Lomituspalvelujen hallintoon ja toimeenpanoon kohdistuvat muospaineet.....	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	13
3.1 Tavoitteet.....	13
3.2 Lomituspalvelujen sopeuttaminen EU:n valtioneuvoston sääntöihin.....	14
Maatalousyrittäjien sijaisapu.....	14
Lomituspalvelujen kesto.....	14
Itse järjestetty lomitus.....	15
3.3 Säästöjen edellyttämät muutokset maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin.....	15
Kotieläinyksikkörajan nostaminen.....	15
Maksullisen lomittaja-avun saantia koskevat muutokset.....	15
Lomitustehtävät.....	16
Valvontakäynnit ja varallaolo.....	16
Lomitusajankohdan ilmoittaminen paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa.....	16
Palvelusuunnitelmat.....	17
Maksut.....	17
3.4 Muutokset turkistuottajien lomituspalveluista annettuun lakiin.....	17
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	17
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	17
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	19
4.3 Vaikutukset palvelujen käyttäjiin.....	20
4.4 Vaikutukset maatalouslomittäjiin.....	20
5 ASIAN VALMISTELU.....	20
5.1 Valmisteluvaiheet.....	20
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	21
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	22
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	23
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	23
1.1 Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki.....	23

HE 112/2015 vp

1.2	Laki turkistuottajien lomituspalveluista.....	44
2	VOIMAANTULO.....	49
2.1	Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta.....	49
2.2	Laki turkistuottajien lomituspalveluista.....	50
	LAKIEHDOTUKSET	52
	Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta.....	52
	Laki turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta	66
	LIITE	73
	RINNAKKAISTEKSTIT	73
	Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta.....	73
	Laki turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta	101

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Maatalousyrittäjän lomituspalveluudet

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaan kotieläintaloutta päätoimisesti harjoittavalla maatalousyrittäjällä on oikeus saada vuosilomaa 26 päivää vuodessa. Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä kuuluu maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisen niin kutsutun pakollisen MYEL-vakuutuksen piiriin ja että kotieläintalous käsittää vähintään neljä asetuksella määriteltyä kotieläinyksikköä. Vuosilomaa varten annettavat lomituspalvelut ovat maksuttomia.

Kotieläintaloutta tai kasvinviljelyä harjoittavalla maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun silloin, kun hän ei pysty huolehtimaan yrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään laissa säädetyn tilapäisen syyn vuoksi. Sijaisavun perusteet ovat:

- sairauden tai tapaturman aiheuttama työkyvyttömyys,
- lääkärin määräämä tai lakiin perustuva kuntoutus,
- työkykyä ylläpitävä toiminta,
- sairaan lapsen hoito ja kuntoutus,
- raskaus ja synnytys sekä vastasyntyneen lapsen ja ottolapsen hoito,
- muun alle 3-vuotiaan lapsen hoito,
- aikuiskoulutus,
- varusmiespalvelus ja siviilipalvelus sekä kertausharjoitukset tai niitä korvaava palvelu,
- lähiomaisen kuolema ja hautajaiset,
- tuottajajärjestön kokoukset,
- muu edellä mainittuihin syihin rinnastettava tilapäinen syy sekä
- yritystoiminnan järjestelyt.

Sijaisavun enimmäiskesto on kunkin perusteen osalta määritelty laissa.

Laissa ja asetuksessa on säännökset, joiden mukaan määräytyy lomituspäivän pituus eli se, kuinka monta tuntia maatalouslomittaja työskentelee tilalla lomitettavan maatalousyrittäjän puolesta.

Vuosilomaa varten annettavat lomituspalvelut ovat maksuttomia. Sijaisavun saajalta peritään sijaisavusta tuntimaksu. Maksu käsittää kolmen euron suuruisen perusosan sekä tulosidonnaisen osan, joka määräytyy sijaisavun saajan MYEL-työtulon mukaan. Tuntimaksua määrättäessä työtulo jaetaan luvulla 6000. Esimerkiksi vuonna 2014 keskimääräisen MYEL-työtulon (noin 20 000 euroa vuodessa) perusteella laskettuna sijaisapumaksun suuruus on noin 6,33 euroa tunnilta. Sijaisapumaksun suuruuteen vaikuttaa eräissä tapauksissa se, millä perusteella sijaisapua on saatu. Jos sijaisapua annetaan äitiysrahaperusteella, pääsäännön mukainen maksu peritään 50 prosentilla alennettuna. Jos sijaisavun saajalla on palkka- tai yrittäjätuloa tilan ulkopuolisen työskentelyn johdosta, maksu peritään 50 prosentilla korotettuna. Samoin käy, jos sijaisavun perusteena on alle 3-vuotiaan lapsen hoito, jonka perusteella maatalousyrittäjällä on oikeus kotihoidon tukeen, tai sellainen aikuiskoulutus, jota varten maksetaan maatalousyrittäjien opintorahaa tai aikuiskoulutustukea. Eräissä tapauksissa sijaisavusta peritään samansuuruinen maksu kuin tuetusta tai täysin maksullisesta lomittaja-avusta.

Tuettua maksullista lomittaja-apua voidaan antaa vuosilomaan oikeutetuille maatalousyrittäjille. Palvelun enimmäismäärä on 120 tuntia kalenterivuodessa. Palvelusta perittävä maksu on

HE 112/2015 vp

suhteutettu kuukausipalkkaisen lomittajan vähimmäisperuspalkkaan. Vuonna 2015 maksu on 11,60 euroa tunnilta.

Lomittaja-apua voidaan antaa myös niin sanotulla täyden korvauksen periaatteella. Palvelun saajan ei tarvitse olla lomituspalveluihin oikeutettu, vaan paikallisyksikkö voi myydä palvelua kenelle tahansa. Palvelusta perittävä maksu vuonna 2015 on 26,50 euroa tunnilta.

1.2 Turkistuottajan lomituspalveluetuudet

Turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain (1264/2009) mukaan turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan rajoissa. Edellytyksenä on, että turkistuottaja kuuluu yrittäjän eläkelaiissa (1272/2006) tarkoitettun vakuutuksen piiriin ja että turkistila käsittää vähintään neljä eläinyksikköä. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kalenterivuositain vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien enimmäismäärän. Vuonna 2015 vuosiloman enimmäismäärä on 18 päivää ja lisävapaan 120 tuntia. Vuosilomaa varten annettavat lomituspalvelut ovat maksuttomia, mutta lisävapaasta peritään maksu, jonka suuruus vuonna 2015 on 5,54 euroa tunnilta.

1.3 Lomituspalvelujen toimeenpano

Lomituspalvelujen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Vastuu palvelujen toimeenpanosta kuuluu Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (Mela). Melan on huolehdittava paikallishallinnon järjestämisestä siten, että lain mukaiset palvelut voidaan toteuttaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti kaikissa niissä kunnissa, joissa palvelujen tarvetta esiintyy.

Melan on järjestettävä paikallishallinto ensisijaisesti kuntien kanssa tekemiensä toimeksiantosopimusten avulla. Niille alueille, joilla paikallishallintoa ei voida toteuttaa toimeksiantosopimusten perusteella, Melan on pystyttävä omat paikallisyksikkönsä. Käytännössä paikallishallinto on toiminut koko maassa toimeksiantosopimusten perusteella. Melan omia paikallisyksikköjä ei ole toistaiseksi tarvittu. Mela on pyrkinyt yhdistämään paikallisyksikköjä aiempaa suuremmiksi kokonaisuuksiksi, jotta toiminnan taloudellisuus ja palvelujen joustava järjestäminen voitaisiin turvata. Tällä hetkellä paikallisyksikköjä on 45. Maatalousyrittäjien lomituspalveluja koskevan toimeksiantosopimuksen tehneistä kunnista 30:llä on myös sopimus turkistuottajien lomituspalvelujen järjestämisestä. Tällä hetkellä turkistuottajien lomituspalveluja käyttäviä yrittäjiä on kuitenkin vain runsaan 20 paikallisyksikön alueella.

Paikallisyksikön on järjestettävä lomituspalvelut toimialueellaan toimiville maatalousyrittäjille ja turkistuottajille. Paikallisyksikkö päättää lomituspalvelujen antamisesta, itse järjestetystä lomituksesta maksettavasta korvauksesta ja asiakasmaksujen perinnästä. Paikallisyksikön päätökseen voi hakea oikaisua Melalta. Melan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Paikallisyksikkö voi järjestää palvelut käyttämällä palveluksessaan olevia lomittajia tai ostamalla palvelut julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Paikallisyksikköjen työsopimussuhteiseen henkilöstöön sovelletaan kunnallista yleistä virka- ja työehtosopimusta. Se sisältää lomittajia koskevia erityismääräyksiä muun muassa säännöllisestä työajasta, lisä- ja ylityöstä, varallaolosta, viikoittaisen vapaa-ajan ja vuorokausilevon antamisesta, työajan sijoittelusta sekä matkakustannusten korvaamisesta.

Maatalousyrittäjällä ja turkistuottajalla on oikeus valita, käytetäänkö tilalla paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja vai järjestävätkö tilan yrittäjät lomitukset itse, jolloin paikallisyksikkö maksaa heille korvausta lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Valtaosa maatalousyrittäjistä (91,5 %) käyttää nykyisin paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Turkistuottajista enemmistö (87 %) käyttää itse järjestettyä lomitusta.

Paikallisyksikön järjestämiin lomituspalveluihin liittyy rajoituksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että lomitustyö voidaan toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Sellaisia ovat vuosilomien samanaikaisuus ja niin kutsuttu sunnuntairajoitus. Vuosiloman samanaikaisuus merkitsee maatalouslomituksen osalta, että samalla tilalla työskentelevien maatalousyrittäjien on pidettävä 20 päivää vuosilomastaan samanaikaisesti, jos yritystoiminnan jatkuvuus voidaan turvata yhden kokoaikaisen maatalouslomittajan keskimääräistä työaikaa vastaavalla työpanoksella. Samalla tilalla toimivien turkistuottajien on poikkeuksetta pidettävä koko vuosilomansa samanaikaisesti. Sunnuntairajoitus merkitsee, että vuosilomaan saa sisältyä maatalouslomituksessa enintään kolme ja turkistuottajien lomituspalveluissa enintään kaksi sunnuntaita tai sellaista juhlapäivää, jonka aikana tehdystä työstä lomittajalle maksetaan sunnuntai-työkorvaus.

1.4 Rahoitus

Mela korvaa paikallisyksiköille maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeelliset nettokustannukset. Niitä ovat muun muassa lomittajien palkkauksesta ja ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset, paikallisyksikön ostamista lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset, itse järjestetystä lomituksesta maksetut korvaukset sekä lain mukaisten tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen osalta korvaus maksetaan valtion talousarvioon varatusta arviomäärärahasta Turkistuottajien lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset Mela korvaa paikallisyksiköille valtion talousarviossa osoitetun kahden vuoden siirtomäärärahan rajoissa.

Mela maksaa paikallisyksiköille kuukausittain ennakkoa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituskustannuksiin. Seuraavan vuoden keväällä paikallisyksiköt tekevät Melalle tilitykset varainhoitovuoden kustannuksista. Tilitysten perusteella Mela maksaa paikallisyksiköille loppueriä, jos ennakot eivät ole riittäneet kattamaan kustannuksia, tai perii liikaa maksetut ennakot takaisin paikallisyksiköiltä.

Paikallishallinnon kustannuksia varten paikallisyksiköt saavat Melalta laskennallisin perustein määräytyvän valtion korvauksen, joka maksetaan valtion talousarvioon varatusta kiinteästä määrärahasta. Määräraha jaetaan paikallisyksikköjen kesken pääsääntöisesti kunkin paikallisyksikön toimialueella lomitettujen päivien määrän mukaan.

Melalle maksetaan valtion varoista kohtuullinen korvaus lomitustehtävien hoitamisesta aiheutuneisiin hallintokustannuksiin.

1.5 Lomituspalvelujen käyttö

Vuosilomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä oli vuonna 2014 yhteensä noin 20 800 ja lomitettuja vuosilomapäiviä noin 530 200.

HE 112/2015 vp

Sijaisapua käytti noin 8 400 maatalousyrittäjää ja sijaisapupäiviä oli noin 359 800. Eniten sijaisapua käytettiin työkyvyttömyyden perusteella. Tällä perusteella sijaisapua käytti noin 6 200 maatalousyrittäjää.

Tuettua maksullista lomittaja-apua käyttäneitä maatalousyrittäjiä oli noin 10 900 ja lomituspäiviä noin 101 200. Niin sanotun täysin maksullisen lomitussavun käyttäjiä oli noin 700 ja lomituspäiviä noin 3 500.

Turkistuottajista vuosilomaa käytti noin 700 turkistuottajaa ja lisävapaata noin 400 turkistuottajaa vuonna 2014.

1.6 Palvelujen toteuttamiseen osallistuva henkilöstö

Paikallisyksikössä on oltava hallintotehtäviä varten nimetty vastuuhenkilö sekä työnjohto- ja toimistotehtäviä varten tarvittava määrä muuta henkilökuntaa. Yhteensä paikallisyksiköissä oli vuonna 2014 alle 300 hallintohenkilöä.

Vuonna 2014 paikallisyksikköjen palveluksessa oli toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa noin 3 700 lomittajaa, joista yli puolet työskenteli osa-aikaisesti. Määräaikaisessa työsuhteessa oli vuoden 2014 aikana noin 6 000 lomittajaa.

Jos maatalousyrittäjä ei voi erityisestä syystä käyttää paikallisyksikön palveluksessa olevaa lomittajaa tai paikallisyksikön ostopalvelulomittajaa, paikallisyksikkö voi palkata maatalousyritykseen lomittajaksi myös yrittäjän ehdottaman henkilön. Paikallisyksiköt olivat palkanneet maatalousyrittäjien ehdottamia henkilöitä yhteensä noin 1 700 vuonna 2014.

Paikallisyksiköillä oli vuoden 2015 alussa voimassa oleva ostopalvelusopimus lomituspalvelujen tuottamisesta vähintään 256 yrityksen tai ammatinharjoittajan kanssa. Ostopalvelusopimusten tarkka määrä ei ole tiedossa, koska kaikki paikallisyksiköt eivät ole kirjanneet ostopalvelusopimuksiaan siten, että niitä olisi voitu ottaa laskelmissa huomioon.

Vuonna 2013 on ollut noin 400 sellaista ammatinharjoittajaa, joilta kunta on ostanut palveluja tai jotka ovat tuottaneet lomitusta itse järjestetyssä.

Itse järjestettyä lomitusta tuotti vuonna 2014 noin 360 ammatinharjoittajan lisäksi noin 300 muuta lomituspalveluja tuottavaa yritystä tai yhteisöä. Lisäksi itse järjestettyä lomitusta tuotti noin 1 300 maatalousyrittäjään työsuhteessa olevaa henkilöä.

2 Nykytilan arviointi

2.1 EU:n valtiontukia koskevat säännöt

Valtion varoista maksettava maatalousalan lomituspalveluihin annettava tuki katsotaan EU:n näkökulmasta osaksi yhteisön kilpailupolitiikkaa. Euroopan unionin uudet maa- ja metsätalouseläntalouden maaseutualueiden valtiontukea koskevat suuntaviivat vuosiksi 2014—2020 (2014/C 204/ 01, jäljempänä valtiontuen suuntaviivat) tulivat voimaan heinäkuun alusta 2014. Suuntaviivoihin on kirjattu edellytykset ja perusteet, joiden täytyessä komissio katsoo maatalojen lomituspalveluihin myönnetyn tuen soveltuvan sisämarkkinoille.

Suomessa lomituspalvelut lukeutuvat maatalousyrittäjien ja turkistuottajien hyvinvointipalveluihin ja niillä myös tuetaan näiden yrittäjryhmien sosiaaliturvan toteutumista. Tästä syystä Suomen lomituserjestelmä ei kaikilta osin täytä valtioruon suuntaviivojen vaatimuksia. Suomi aloitti neuvottelut komission kanssa syksyllä 2014. Neuvotteluissa käsiteltiin erityisesti Suomen tarpeita saada joustoa muun muassa lomituksen enimmäiskestoisiin sairauden sekä joiltain osin äitiys- ja hoitovapaan perusteella. Komissio voi sallia asianmukaisesti perusteluissa tapauksissa pidemmän ajanjakson lomituksen keston, kuin suuntaviivoissa määritellään. Ymmärrystä Suomen lomituserjestelmälle yrittäjien sosiaaliturvan tukemisessa löytyi, mutta komissio piti tärkeänä, että lomitusetuoksien osalta uudistus saatetaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta sopeuttaa Suomen maatalousyrittäjien sekä turkistuottajien lomituserjestelmät valtioruon suuntaviivojen mukaisiksi lomituksen enimmäiskestoja lukuun ottamatta. Koska komission tulee hyväksyä lomituserjestelmä kilpailupolitiikan mukaiseksi ja sisämarkkinoille sopivaksi, on maatalousyrittäjien lomituserjestelmä notifioitava komissiossa vuoden 2015 aikana. Laki voidaan saattaa voimaan vasta, kun Suomi saa komission hyväksynnän lomituserjestelmälle. Turkistuottajien lomituspelujen osalta Suomen tulee tehdä komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 (maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus) edellyttämä ilmoitus komissiolle ennen uusitun järjestelmän käyttöönottoa eli kyseisen lain voimaantuloa.

Lomituspelujen saantiin liittyvät edellytykset

Palveluja saavan yrittäjän yrityksen pitää olla valtioruokisäännöissä tarkoitettu pk-yritys. Palveluja ei saa myöntää, jos yritys on valtioruokisäännöissä tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys. Sama koskee sellaista yritystä, jolle on annettu komission päätökseen perustuva perintämääräys tuen sääntöjenvastaisuuden ja sisämarkkinoille soveltumattomuuden vuoksi, jos saatava on edelleen maksamatta. Kyseiset edellytykset on lisättävä lainsäädännön soveltamisalaa rajaa-viksi.

Lomituspeluetuuksien sisältöön liittyvät edellytykset

Valtioruon suuntaviivojen mukaan tukea voi saada varsinaisiin lomituskustannuksiin, jotka aiheutuvat viljelijän, maatilakotitalouden jäsenen tai maataloustyöntekijän seuraavista syistä johtuvasta poissaolosta:

- sairaus (lapsen sairaus mukaan lukien),
- loma,
- äitiys- tai hoitovapaa tai
- kuolemantapaus
- ja mahdollisesti uutena pakollinen asepalvelus.

Tuettu maksullinen lomittaja-apu rinnastuu valtioruon suuntaviivoissa tarkoitettuun lomaan.

Osa nykyisistä maatalousyrittäjien lomituspelulain mukaisista sijaisapuperusteista ei täytä edellä mainittua vaatimusta. Sen vuoksi sijaisavun perusteita koskevia säännöksiä on muutettava.

Valtioruon suuntaviivojen mukaan tukea voidaan myöntää myös ammatilliseen koulutukseen osallistuvan henkilön koulutuksessa oloaikana aiheutuneisiin lomituskustannuksiin. Edelly-

tyksenä on muun muassa, että tuki maksetaan koulutuksen tarjoajalle. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa yhtenä sijaisapuperusteena on aikuiskoulutukseen osallistuminen. Tämä peruste olisi suuntaviivojen mukaan hyväksyttävä, mutta vaatimus tuen maksamisesta koulutuksen tarjoajalle on Suomen oloissa ongelmallinen, koska laissa tarkoitettua aikuiskoulutusta tarjoavat hyvin monet erityyppiset organisaatiot.

Tukea saavan lomituksen kokonaiskesto voi olla tuensaajaa kohden enintään kolme kuukautta vuodessa, lukuun ottamatta äitiys- ja hoitovapaata, joka on kussakin tapauksessa rajattu kuuteen kuukauteen. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi kuitenkin sallia pidemmän ajanjakson.

Komission kanssa on käyty neuvotteluja Suomen mahdollisuuksista poiketa suuntaviivojen edellyttämistä lomituksen enimmäiskestoista työkyvyttömyyden ja perhevapaiden perusteella annettavan sijaisavun suhteen. Suomi on perustellut esitystään sillä, että näissä tapauksissa kysymys on palveluista, joilla maatalousyrittäjille mahdollistetaan Suomen sosiaaliturvaetuksiensa toteutuminen yhdenmukaisesti palkkatyötä tekevän väestön kanssa. Komissio on osoittanut ymmärtämystä Suomen esittämiä perusteluita kohtaan.

Valtiontuen suuntaviivojen kohta, jonka mukaan tukea voi saada kuolemantapauksessa, on Suomen käsityksen mukaan tulkinnanvarainen. Suomi hakee komissiolta hyväksyntää tulkinnalle, jonka mukaan sijaisapua voitaisiin myöntää sekä maatalousyrittäjän että hänen perheenjäsenensä kuolemantapauksessa sisältäen hautajaiset. Komission kanta tältä osin selviää järjestelmämme notifiointi -käsittelyssä.

Lomituspalvelujen toteuttamiseen liittyvät edellytykset

Merkittävin lomituspalvelujen toteuttamiseen liittyvä edellytys on, että tukeen ei saa liittyä suoria maksuja viljelijälle ja tuki on maksettava maatalojen lomituspalvelun tarjoajalle. Tämä vaatimus edellyttää muutoksia maatalousyrittäjän ja turkistuottajien itse järjestettyä lomitusta koskeviin säännöksiin.

Valtiontuen suuntaviivoissa edellytetään lisäksi, että palveluja koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen kuin palveluja ryhdytään antamaan.

Täysin maksullinen lomitus on korotettava markkinahintaiseksi. Tällöin kustannusneutraali palvelu ei sisällä valtion tukea eikä palvelulle aseteta valtiontuen suuntaviivojen vaatimuksia. Täysin maksullista lomitusta voi siten käyttää esimerkiksi aikuiskoulutukseen tai tuottajajärjestön kokouksiin osallistumiseen.

Arvonlisäveron tukikelpoisuus

Valtiontuen suuntaviivojen kohta 86 kuuluu: ”Arvonlisävero (alv) ei ole tukikelpoista, paitsi jos se kansallisen alv-lainsäädännön mukaan on palautukseen oikeuttamatonta”.

Lomituspalvelujen hankintoihin sisältyy pääsääntöisesti arvonlisävero, kun toimeksiantosopimuksen tehnyt kunta ostaa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai hankkii palveluksensa oleville lomittajille esimerkiksi suojavaatteita tai täydennyskoulutusta. Tällaisiin hankintoihin sisältyvä arvonlisävero oikeuttaa arvonlisäverolain mukaiseen palautukseen. Tästä säädetään arvonlisäverolain 130 §:ssä, jonka mukaan kunnalla on oikeus saada palautuksena hankintaan sisältyvä lain 10 luvussa tarkoitettu vero, josta ei saa tehdä vähennystä tai josta ei saa

lain 131 §:ssä tarkoitettua palautusta. Kunta saa hankintoihinsa sisältyvät arvonlisäverot takaisin joko vähennysmenettelyn kautta (arvonlisäverollisen liiketoiminnan osalta) tai palautusmenettelyn kautta (verottoman toiminnan osalta). Lomituspalvelujen järjestäminen maatalous-yrityksille ja turkistuottajille on katsottu kunnan verottomaksi toiminnaksi.

Arvonlisäverolain mukaisen palautuksen lisäksi arvonlisäveroihin on maksettu täysimääräisesti valtion korvausta myös lomituspalvelujärjestelmästä. Mela on korvannut palautukseen oikeuttavaa arvonlisäveroa toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille vuonna 2014 runsaat 2 miljoonaa euroa.

Erilaisia näkemyksiä on esitetty siitä, olisiko lomitusta koskevia säännöksiä muutettava valtiontuen suuntaviivojen 86 kohdan perusteella niin, että edellä tarkoitettuja arvonlisäveroja ei enää pidettäisi valtion korvaukseen oikeuttavina. Kysymys on siitä, pidetäänkö näitä kustannuksia ”palautukseen oikeuttamattomina” siinä mielessä, kuin valtiontuen suuntaviivoissa tarkoitetaan.

Ennen vuotta 2002 oli voimassa kuntien arvonlisäveron palautusten takaisinperintäjärjestelmä, jolla kunnilta perittiin takaisin palautuksia vastaava määrä. Takaisinperittävä määrä vahvistettiin kunnan asukasluvun perusteella määräytyvänä osuutena valtakunnallisesti palautettujen arvonlisäverojen yhteismäärästä. Tuolloin yksittäisen kunnan saamat palautukset ja kunnalta takaisinperittävät määrät poikkesivat usein huomattavasti toisistaan ja muun muassa tämän johdosta järjestelmästä päätettiin luopua. Tämä toteutettiin lain muutoksella (HE 130/2001 ja 123/2002), joka tuli voimaan vuoden 2002 alusta. Muutos toteutettiin valtion ja kuntien välillä kustannusneutraalisti siten, että valtionosuuden kustannuspohjista vähennettiin 153 miljoonaa euroa ja yhteisöveron jako-osuudesta 772 miljoonaa euroa.

Edellä kuvatulla perusteella on esitetty näkemys, että kunnat tosin saavat palautuksena lomituskustannuksiin sisältyvän arvonlisäveron, mutta tosiasiasa arvonlisävero on palautukseen oikeuttamatonta ja jää kuntien lopulliseksi kustannukseksi, koska asia on otettu huomioon valtion ja kuntien välisessä järjestelyssä. Kuntien toteuttamien EU-hankkeiden osalta sisäasiainministeriö on 16.5.2002 päivättyllä kirjeellään katsonut, että niissä noudatetaan palautusten takaisinperinnän kumoamisen jälkeen edelleen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO 1998 T 825) omaksuttua näkemystä siitä, että kunnan viranomaistoimissaan hankinnoista maksama arvonlisävero jää tosiasiallisesti kunnan lopulliseksi kustannukseksi ja on siis komission asetuksen (EY) N:o 1685/2000, tukikelpoisuussäännön 7 mukainen Euroopan yhteisön rakennerahastoista osarahoitettavien hankkeiden tukikelpoinen meno. Edellä mainittu huomioon ottaen on päädytty tulkintaan, että tosiasiasa arvonlisävero on palautukseen oikeuttamatonta ja jää kuntien lopulliseksi kustannukseksi. Tästä syystä arvonlisäveroa koskevaa sääntelyä ei ole välttämätöntä muuttaa valtiontuen suuntaviivojen johdosta.

Arvonlisäveron takaisinperinnän muutoksen seurauksena kaikki kunnat joutuivat ja joutuvat yhä yhteisesti vastaamaan valtion tulonmenetyksestä. Kysymyksessä on mittaluokaltaan huomattavan suuri meno verrattuna nyt puheena oleviin lomituspalvelujen arvonlisäveroihin. Yksittäisen kunnan osuus yhteisvastuun taloudellisesta arvosta ei vaikuta se, hoitaako kunta lomituspalveluja vai ei, onko kunta joskus hoitanut niitä vai ei, eikä myöskään se, saako kunta lomituspalveluiden järjestämisestä aiheutuvia arvonlisäveron palautuksia tai kuinka paljon se niitä saa. Lomituspalveluja hoitavia kuntia on nykyisin vain 45. Nämä kunnat huolehtivat toiminnan järjestämisestä useiden muidenkin kuntien alueella. Arvonlisäveron takaisinperinnästä luopumiseen liittyvä kaikkia kuntia koskeva järjestely ja nyt puheena oleva lomituspalvelujen arvonlisäveroja koskeva järjestely kohdentuvat hyvin eri tavoin.

Koska toimeksiantosopimuksen tehneelle 45 kunnalle maksetaan arvonlisävero täysimääräisesti sekä arvonlisäverolain mukaisena palautuksena että lomituspäivälain mukaisena valtion korvauksena, toimeksiantosopimuksen tehnyt kunta saa sille tosiasiaassa aiheutunutta kustannusta suuremman valtion korvauksen.

2.2 Lomituspäivälaista aiheutuvat kustannukset

Valtiontalouden näkymät ovat tunnetusti hyvin synkät. Säästöjä on tarpeen saada aikaan kaikista mahdollisista kohteista lomituspäivälaista mukana lukien. Hallitusohjelman mukaan lomituspäivälaisten kustannuksista on säästettävä 20 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Maatalouslomituksen yksikkökustannus eli lomituspäivän laskennallinen hinta vaihtelee suuresti paikallisyksikköjen kesken. Vuonna 2014 lomituspäivän keskimääräinen bruttohinta oli 206 euroa. Osittain vaihtelu johtuu matkakustannusten ja tuotantosuuntien eroista eri alueilla. Tuotantosuunnat vaikuttavat lomituspäivän kestoon ja sitä kautta lomituspäivän hintaan. Esimerkiksi sikatiloihin painottuneilla alueilla lomituspäivät ovat lyhyempiä kuin maitotilavaltaisilla alueilla. Matkakustannusten ja tuotantosuuntien vaihtelut eivät kuitenkaan yksinään riitä selitykseksi päiväkustannusten suurelle erolle, sillä myös lomitustunnin keskimääräinen bruttohinta ilman matkakustannuksia vaihtelee paikallisyksikköittäin noin 24 euron ja noin 34 euron välillä. Lomitustunnin keskimääräinen bruttohinta ilman matkakustannuksia oli noin 29 euroa vuonna 2014.

Todennäköinen selitys on, että nykyisten säännösten tulkinta ja toimintakulttuuri vaihtelevat paikallisyksikköittäin siitä huolimatta, että Mela on lain suomien mahdollisuuksiensa rajoissa edistänyt säännösten yhdenmukaista tulkintaa ja lomituspäivälaisten kustannustehokasta järjestämistä. Nykyiset säännökset sisältävät varsin paljon mahdollisuuksia erilaisiin soveltamiskäytäntöihin.

Maatalousyrittäjien määrä vähenee kiihtyvällä tahdilla. Vuonna 2014 ja 2015 yrittäjien määrä vähenee noin 5 % vuosittain. Vuonna 2016 yrittäjien määrän vähenemisen arvioidaan nousevan 10 %:iin. Vastaavasti lomituspäivien määrä vähenee samassa suhteessa. Tästä syystä valtionkorvauksen arvioidaan pienenevän noin 8,8 % vuonna 2016.

2.3 Lomituspäivälaisten sisältöön kohdistuvat muutospaineet

Edellä kohdassa 2.1 on kuvattu niitä muutospaineita, joita lomituspäivälaisten sisältöön kohdistuu EU:n valtioneuvoston ohjeiden johdosta. Niiden lisäksi paineita on olemassa myös kansallisista lähtökohdista. Ne liittyvät hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseen.

Oikeus lomituspäivälaisten sisältöön

Hallitusohjelman edellyttämien säästöjen aikaansaamiseksi on tarpeen rajata maatalousyrittäjien lomituspäivälaisten sisältöä. Palvelut on perusteltua kohdentaa niille maatalousyrittäjille, joille ne ovat kaikkein tärkeimpiä työssä jaksamisen kannalta. Sellaisia ovat kotieläintuotantoa harjoittavat yrittäjät, sillä kotieläinten hoito sitoo maatalousyrittäjää kaikkina viikon päivinä ympäri vuoden. Kasvinviljelijöillä työt puolestaan painottuvat tiettyihin vuodenaikoihin.

Nykyisin kasvinviljelijöillä on oikeus sijaisapuun. Kasvinviljelytilojen koneellistuminen ja erikoistuminen on aiheuttanut sen, että paikallisyksiköiden palveluksessa olevien lomittajien ammattitaito ei riitä harvoin tarvittavien kasvinviljelytehtävien hoitamiseen. Siksi paikallisyksiköt ovat hoitaneet sijaisavut pääosin ostopalvelulomittusten avulla. Paikallisyksikön on myös hankalaa järjestää työsuhteinen lomittaja kasvinviljelylomituksiin, koska kasvinviljelytehtävät ovat hyvin pitkälle urakaluonteista toimintaa ja tehtävät kasautuvat lyhyen ajanjakson sisään.

Valtion varoilla on perusteltua tukea vain sellaista tuotantoa, joka on taloudellisesti merkittävää tuotannon harjoittajan toimeentulon turvaamiseksi. Nykyinen neljän kotieläinyksikön raja on ollut voimassa vuoden 1993 alusta. Tilojen koot ja tuotantomäärät ovat kasvaneet tämän jälkeen hyvinkin paljon. Lisäksi kunkin kotieläinyksikön vaatima työmenekki on nykyisin huomattavasti silloista pienempi työmenetelmien ja tuotanto-olosuhteiden huomattavan kehittymisen myötä. Käytännössä neljä kotieläinyksikköä ei enää vastaa käsitystä päätoimisesta eikä ammattimaisesta kotieläintuotannosta. Maatalouslomitukseen kehittämismahdollisuuksia selvittänyt työryhmä (STM selvityksiä 2006:40) ehdotti vuosilomaan oikeuttavan kotieläinyksikkörajan nostamista kahdeksaan.

Automaation valvonta

Kotieläintuotantoon liittyvä automaatio on viime aikoina lisääntynyt nopeasti. Sitä käytetään muun muassa eläinten ruokinnassa, tuotantotilojen ilmanvaihdossa ja lypsyssä. Automaatio on muuttanut lomitustyön luonnetta valvontapainotteiseksi. Valvontatyö on haasteellista lomituspalvelujen kustannustehokkaan toteuttamisen kannalta, sillä periaatteessa valvonnan tarvetta esiintyy lähes ympärivuorokautisesti. Valvonnan ympärivuorokautinen toteuttaminen on ongelmallista myös lomittajien työaikaa koskevien säännösten ja työehtosopimusmääräysten kannalta.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa ei nykyisellään ole säännöksiä siitä, miten maatalousyrityksen kotieläintuotantoon liittyvän automaation valvontaan annetaan lomituspalveluja, koska nykyisen kaltaista automaatiota ei ollut lain säätämisen aikoihin. Voimassa olevassa laissa säädetään ainoastaan valvontakäynneistä, joiden tarkoitus on varmistaa tuotannon häiriötön jatkuminen. Valvontakäyntejä on tarpeen mukaan järjestettävä, jos tilan molemmat yrittäjät ovat vuosilomalla tai jos tilalla on vain yksi yrittäjä, joka on vuosilomalla.

Säännösten puuttumisesta huolimatta varallaoloa on käytännössä järjestetty, mutta käytännöt ovat vaihdelleet. Varallaoloa on saatettu antaa vuosilomaan kuuluvana ilman maksua ja sijaisapuun kuuluvana sijaisapumaksua vastaan. Toisinaan varallaolosta on peritty tuetun tai täysin maksullisen lomittaja-avun maksua vastaava maksu. Käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin on tarpeen lisätä säännökset automaation valvontaan annettavasta varallaolosta ja siitä perittävästä maksusta. Samalla on syytä arvioida valvontakäyntejä koskevan sääntelyn sisältöä.

2.4 Lomituspalvelujen hallintoon ja toimeenpanoon kohdistuvat muutospaineet

Maatalouden rakennemuutoksen seurauksena lomituspalvelujen käyttäjien määrä on supistunut voimakkaasti koko sen ajan, jona nykyinen maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki on ollut voimassa. Rakennemuutoksen arvioidaan jatkuvan voimakkaana myös tulevina vuosina. Nykyisen lain tullessa voimaan vuonna 1997 Suomessa oli noin 55 000 vuosilomaa käyttänyttä maatalousyrittäjää. Vuonna 2005 heitä oli noin 35 000 ja vuonna 2014 noin 20 800. Määrän arvioidaan putoavan vuoteen 2020 mennessä noin 15 000:een.

Tilojen vähenemisen myötä tilakoot ovat kasvaneet ja tuotantomenetelmien teknistyminen ja automaatio ovat yleistyneet. Kokonaisuudessaan lomituspalvelujen kysyntä ja lomittajajenkilöstitön tarve supistuvat. Toisaalta lomitustyön vaativuus lisääntyy muun muassa tilojen teknisten ratkaisujen seurauksena. Jatkossa tarvitaan siten määrältään nykyistä pienempi mutta ammattitaidoltaan vahva lomittajakunta. Palvelujen kysynnän supistuminen pienentää myös hallintohenkilöstön määrällistä tarvetta.

Maataloustuotanto keskittyy alueellisesti, mikä osaltaan lisää lomituspalvelujen hallinnon ja toimeenpanon uudistustarpeita. Nykyistä useammilla alueilla lomituspalvelujen kysyntää ei jatkossa ole lainkaan tai se on vähäistä.

Melalla on lakisääteinen vastuu lomituspalvelujen toimeenpanosta. Siihen kuuluu olennaisena osana, että Melan on huolehdittava lomituksen paikallishallinnon järjestämisestä. Melan tulee järjestää lomituksen paikallishallinto ensisijaisesti kuntien kanssa tekemiensä kuntalain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimeksiantosopimusten avulla. Toimeksiantosopimuksissa sovietaan muun ohessa sopimuksen voimassaolo- ja irtisanomisajasta. Niissä kunnissa, joissa paikallishallinnon järjestäminen toimeksiantosopimuksilla ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, Melan on järjestettävä paikallishallinto omien paikallisyksikköjensä avulla.

Tällä hetkellä lomituksen paikallishallinnosta vastaa 45 kunnallista paikallisyksikköä. Melan omia paikallisyksikköjä ei ole toistaiseksi tarvittu, sillä riittävä määrä kuntia on halunnut ottaa lomituspalvelut hoitaakseen koko maan alueella. Lähitulevaisuudessa näin ei välttämättä tapahdu kaikkialla, joten Melan omien paikallisyksikköjen asettaminen voi osoittautua tarpeelliseksi. Nykyisten sopimusten perusteella tällainen tilanne voi tulla eteen jo vuoden 2017 alusta. Siihen mennessä ei todennäköisesti ole mahdollista saada uutta toimeenpanomallia toiminta- valmiuteen.

Hallinnon ja toimeenpanon uudistamistarpeita ja vaihtoehtoja on pohdittu tarkemmin Maatalouden lomituserjestelmien kehittämistyöryhmässä, jonka muistio julkaistiin syyskuussa 2015. Työryhmässä keskusteltiin siitä, että toimeenpanoa koskevat säännökset tulisi uudistaa kokonaisuudessaan, mutta sen toteuttaminen vaatii useamman vuoden mittaisen siirtymäajan. Uudistukseen tähtäävää valmistelua tulisi jatkaa välittömästi työryhmän muistiota koskevan lausuntokierroksen jälkeen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksellä on kaksi päätavoitetta. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin ja turkistuottajien lomituspalveluista annettuun lakiin on tehtävä sellaiset muutokset, joilla järjestelmät saadaan sopusointuun Euroopan komission antamien maa- ja metsätalouden alan ja maaseutualueiden valtiontukea koskevien suuntaviivojen 2014—2020 kanssa. Lisäksi esityksellä toteutetaan hallitusohjelman tavoitteita. Hallitusohjelmassa on edellytetty, että lomituspalvelujen kustannuksista säästetään 20 miljoonaa euroa vuonna 2016. Hallitusohjelman on kirjattu myös, että maatalousyrittäjien omavastuun osuutta lisätään ja lomituksen hallintoa tehostetaan. Myös palvelusetelin käytön lisääminen kuuluu hallitusohjelman tavoitteisiin. Tavoite koskee muiden palvelujen ohella myös lomituspalveluja.

Ehdotetut muutokset on suunniteltu niin, että niistä aiheutuva haitta palvelujen käyttäjille olisi niin vähäinen kuin mahdollista ottaen huomioon päätavoitteiden toteuttamista koskevat vaatimukset.

Itse järjestetty lomitus muuttuisi esityksen myötä nykyistä puhtaammaksi palvelusetelilomituksiksi, kun palvelun tuottajana voisi jatkossa toimia vain yritysmuotoinen toimija eikä enää maatalousyrittäjään työsopimussuhteessa oleva henkilö.

Ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus keventää paikallishallinnon työtaakkaa muun muassa poistamalla palvelusuunnitelmien tekemisen velvoittavuus. Hallinnollisen työn keventäminen on välttämätöntä hallintoon kohdistuvien säästöjen toteuttamiseksi. Lisäksi se on hyödyksi lomituksen tulevaa hallinnon uudistamista silmälläpitäen.

Ehdotetut muutokset johtavat jossain määrin lomittajatyövoiman tarpeen supistumiseen, joten paikallisyksikköjen palveluksessa olevien lomittajien määrää joudutaan jonkin verran vähentämään.

3.2 Lomituspalvelujen sopeuttaminen EU:n valtioneuvoston päätöksiin

Maatalousyrittäjien sijaisapu

Maatalousyrittäjien lomitusjärjestelmän sopeuttamiseksi valtiontuen suuntaviivoihin on tarpeen poistaa nykyisistä sijaisapuperusteista selvästi valtiontuen suuntaviivojen vastaiset sijaisapuperusteet. Sellainen on sijaisapu tuottajajärjestön luottamuselimen kokoukseen osallistumista varten. Lisäksi joudutaan poistamaan oikeus sijaisapuun muun laissa mainittuun syyhyn rinnastettavan syyn perusteella. Sijaisapua on myönnetty tällä perusteella muun muassa erityisäitiysrahauden ajaksi. Valtioneuvoston päätökset eivät estä sijaisavun myöntämistä erityisäitiysrahaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle. Tämän johdosta erityisäitiysrahan saajan oikeudesta sijaisapuun säädettäisiin laissa erikseen. Sen sijaan oikeutta sijaisapuun ei enää olisi esimerkiksi oman vihkpäivän ja omien 50- ja 60-vuotispäivien viettämisiksi. Jatkossa näihin tarkoituksiin pitäisi käyttää joko vuosilomapäiviä tai maksullista lomittaja-apua.

Aikuiskoulutuksen perusteella myönnettävä sijaisapu on valtiontuen suuntaviivojen mukaan hyväksyttävä. Ehdottomana edellytyksenä on kuitenkin, että tähän tarkoitukseen myönnettävä valtiontuki maksetaan aikuiskoulutuksen tarjoajalle. Tämä edellytys ei ole yhteen sovitettavissa Suomen palvelujärjestelmän kanssa. Sen vuoksi oikeus sijaisapuun aikuiskoulutuksen perusteella joudutaan poistamaan.

Lomituspalvelujen kesto

Vuosilomapäivien määrä ja tuetun maksullisen lomittaja-avun enimmäistuntimäärä säilyisivät nykyisellään. Myös jäljelle jääviin sijaisapuperusteisiin liittyvät enimmäiskestot säilyisivät eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ennallaan.

Merkittävin poikkeus koskee sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella. Nykyiset säännökset mahdollistavat sen, että sijaisapua on voinut saada tällä perusteella yhtäjaksoisesti jopa yli kymmenen vuotta. Ehdotuksen mukainen pääsääntö on, että sijaisapua saisi työkyvyttömyyden perusteella enintään 20 päivää kalenterivuodessa. Ehdotettu enimmäisaika soveltuisi suurimpaan osaan tapauksista. Joissakin tapauksissa se ei kuitenkaan riitä tukemaan maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista ja työuran jatkumista. Jos maatalousyrittäjä saa sairauspäivärahaa tai muuta vastaavaa sosiaaliturvaetuutta, hän voisi saada sijaisapua yhteensä noin vuoden. Sen jälkeen, kun oikeus edellä mainittuihin sosiaaliturvaetuksiin päättyy, sijaisapu jatkuisi vain, jos sijaisavun saajalla on vireillä työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemus. Sijaisapu päättyisi, kun maatalousyrittäjälle myönnetään

työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai eläkettä ei myönnetä. Jos maatalousyrittäjälle myönnetään kuntoutustuki, hänen oikeutensa sijaisapuun jatkuisi enintään kolme vuotta työkyvyttömyyden alkamisesta. Työkyvyttömyyden perusteella sijaisapua voisi siten saada yhtäjaksoisesti enintään noin kolmen vuoden ajan.

Itse järjestetty lomitus

Valtion tuen suuntaviivojen mukaisesti korvaus itse järjestetystä lomituksesta maksettaisiin palvelun tuottajalle eikä enää maatalousyrittäjälle tai turkistuottajalle. Maatalousyrittäjä ja turkistuottaja voisivat hankkia palveluja vain ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta eikä enää ottaa lomittajaa työsuhteeseen.

Palvelun tuottajana ei voisi enää toimia esimerkiksi henkilö, joka on maatalousyrittäjän tai turkistuottajan perheenjäsen. Rajoituksen tarkoituksena on varmistaa valtion tuen suuntaviivojen mukaisesti, että valtion tuki ei tosiasiallisesti ohjaudu palvelun käyttäjälle tai hänen kanssaan samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluville henkilöille.

3.3 Säästöjen edellyttämät muutokset maatalousyrittäjien lomituspalvelulakiin

Osa tavoitellusta säästöstä syntyy kohdassa 3.2 kuvattujen muutosten seurauksena. Muu osa säästöistä muodostuu hallintorahaan kohdistuvasta säästöstä, maatalousyrittäjien rakennekehityksestä aiheutuvasta säästöstä sekä toimenpiteistä, joilla supistetaan maatalouslomittajien palkkauksesta aiheutuvia menoja, sillä valtaosa lomituspalvelujen kustannuksista muodostuu niistä. Lomittajien palkkauskustannusten supistamiseksi tarvitaan lomituspalvelujen käyttöä vähentäviä säädösmuutoksia. Lisäksi kasvatettaisiin palveluista perittäviä maksutuloloja.

Kotieläinyksikkörajan nostaminen

Hallitusohjelman edellyttämien säästöjen aikaansaamiseksi vuosilomaan oikeuttava kotieläinyksikköraja nostettaisiin kuuteen ja raja koskisi nykyisestä poiketen myös sijaisapua ja niin sanottua täysin maksullista lomitus-apua. Säästöjen aikaansaamiseksi jo vuonna 2016 muutokseen ei ehdoteta maatalouslomitukseen kehittämismahdollisuuksia selvittäneen työryhmän ehdottamaa siirtymäsäännöstä, jonka mukaan vuosilomaoikeus olisi säilynyt niillä yrittäjillä, joiden tila on käsittänyt vähintään neljä kotieläinyksikköä ennen muutoksen voimaantuloa.

Maksullisen lomittaja-avun saantia koskevat muutokset

Paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa tuettua maksullista lomitusta on käytetty eniten sunnuntaisin. Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan lomittajalle tulee maksaa sunnuntaina tehdystä työstä varsinaisen palkan lisäksi korottamaton tuntipalkka kultakin työtunnilta tai annettava vastaava vapaa-aika. Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi ehdotetaan, että tuetun maksullisen lomituksen tuntihintaa korotetaan 13,50 euroon.

Täysin maksullinen lomitus ei ole tosiasiasa vastannut palvelusta valtiolle keskimäärin aiheutuneita kustannuksia. Jotta palvelu voidaan säilyttää, eikä siihen tarvitsisi soveltaa valtiontuen

suuntaviivoja, maksu esitetään nostettavaksi markkinahintaiseksi. Silloin palveluun ei kohdistu valtion tukea eikä valtiontuen suuntaviivoja sovelleta.

Lomitustehtävät

Kasvinviljelijöiden sijaisavun poistamisen johdosta vuosiloma- ja sijaisapulomituksella ehdotetaan hoidettavan maatalousyrittäjien päivittäin välttämättömät kotieläinten hoitotyöt siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan tehtäväosuuteen.

Myös maksullisen lomituksen osalta ehdotetaan, että hoidettavien tehtävien tulisi kuulua lomittaja-apua käyttävän maatalousyrittäjän maatalousyrittäjien kotieläinten hoitotoihin.

Valvontakäynnit ja varallaolo

Hallitusohjelmassa edellytetyjen säästöjen aikaansaamiseksi, soveltamiskäytännön yhdenmuokaistamiseksi ja itse järjestetyn lomituksen saattamiseksi valvontakäyntien ja varallaolon osalta yhdenvertaisempaan asemaan paikallisyksikön järjestämän lomituksen kanssa, ehdotetaan, että paikallisyksikkö voi tietyissä tilanteissa järjestää valvontakäyntejä ja varallaoloa, mutta velvollisuutta tähän ei olisi. Lisäksi järjestäminen pyritään toteuttamaan valtiolle kustannusneutraalisti eli valvontakäynti- ja varallaolopalveluista perittäisiin maatalousyrittäjältä laissa säädetyt kiinteät asiakasmaksut. Ehdotetut maksut on määritetty siten, että ne vastaisivat mahdollisimman hyvin palvelusta valtiolle aiheutuvaa keskimääräistä kustannusta.

Lomitusajankohdan ilmoittaminen paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa

Voimassa olevassa laissa vuosilomahakemuksessa tulee ilmoittaa aiotut vuosiloman ajankohdat kunkin maatalousyrittäjän osalta. Maatalousyrittäjällä on kuitenkin oikeus täydentää tai muuttaa hakemustaan määräajan päätyttyäkin. Soveltamiskäytännössä on kuitenkin katsottu, että vuosiloma-ajankohtien ilmoittaminen ei ole pakollista ennen vuosilomahakemusta koskevan päätöksen antamista, vaan hakemusta voi täydentää haluttujen vuosiloma-ajankohtien osalta pitkin lomavuotta.

Lähtökohtaisesti lomituksen järjestäminen on sitä taloudellisempaa, mitä aiemmin lomitusajankohdat ovat tiedossa. Vastaavasti tämä on tärkeää suunnitella paikallisyksikön palveluksessa olevaa lomittajatyövoimamäärää kokonaisuutena kuin myös suunnitella lomittajien vuosiloma-aikoja. Jotta paikallisyksikkö pystyisi työllistämään lomittajansa tasaisesti, maatalousyrittäjien pitäisi käyttää vuosilomaa tasaisesti pitkin kalenterivuotta. Tämän johdosta ehdotetaan, että jo vuosilomahakemuksessa olisi ilmoitettava aiotut vuosiloman ajankohdat kunkin maatalousyrittäjän osalta. Erillinen säännös hakemuksen täydentämisestä tai muuttamisesta ehdotetaan poistettavan. Sovellettavaksi tulisi siis hallintolain (434/2003) säännös asiakirjan täydentämisestä.

Voimassa olevassa laissa ei ole määräaikaa myöskään sijaisavun hakemiselle. Käytännössä lomituksen järjestäminen on taloudellisempaa, jos sijaisapu on tiedossa jo lomittajien työvuoroluetteloa laadittaessa. Osa sijaisaputarpeista on maatalousyrittäjän tiedossa jo hyvissä ajoin. Hallitusohjelmassa edellytetyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja hallinnon työn keventämiseksi ehdotetaan, että sijaisapua koskeva hakemus olisi tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon sijaisavun perusteesta ja palvelun tarpeen alkamisajankohdasta.

Palvelusuunnitelmat

Hallitusohjelmassa edellytetyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja hallinnon työn keventämiseksi ehdotetaan luovuttavan palvelusuunnitelmien teosta. Lisäksi ehdotetut lomituspäivän pituuden nykyistä hieman kaavamaisempi määrittely ja lomitustehtävien rajaaminen aiheuttavat palvelusuunnitelman merkityksen vähenemisen.

Maksut

Hallitusohjelman edellyttämiä säästöjä arvioidaan saavutettavan varmimmin korottamalla sijaisavusta ja maksullisesta lomittaja-avusta perittäviä maksuja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lomituspalvelulain 27 §:ää, jonka mukaan sijaisavusta perittävän tuntimaksun suuruus pääsääntöisesti määräytyy. Muutos koskisi maksun MYEL-työtuloon sidottua osaa.

Maksun sidonnaisuutta sijaisavun saajan MYEL-työtuloon vahvistettaisiin pienentämällä jakajaa, jonka perusteella maksun MYEL-työtuloon perustuva osuus määräytyy.

Vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle myönnetyn maksullisen lomittaja-avun tunti-hintaa korotettaisiin nykyisestä 11,60 eurosta 13,50 euroon. Lain 3 §:ssä tarkoitettulle maatalousyrittäjälle myönnettävän lomittajan-avun hinta korotettaisiin vastaamaan tosiasiallisia kustannuksia.

3.4 Muutokset turkistuottajien lomituspalveluista annettuun lakiin

Hallitusohjelmassa edellytetyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja turkistuottajien saattamiseksi lomituspalvelujen saamiseen vaadittavassa eläinmäärässä yhdenvertaiseen asemaan maatalousyrittäjien kanssa, ehdotetaan, että myös turkistuottajien lomituspalveluja saadakseen kotieläinyksikköjen määrä nostetaan neljästä kuuteen.

Hallitusohjelmassa edellytetyjen säästöjen aikaansaamiseksi lisävapaasta perittävää maksua ehdotetaan nostettavan nykyisestä 5,54 eurosta 6,50 euroon.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotetut lain muutokset vähentävät lomitustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia ja lisäävät siitä saatavia tuloja. Osa muutoksista vaikuttaa palvelun käytön määrään, jolloin kustannussäästöjä syntyy vähitellen ja säästöt saavutetaan täysimääräisesti pienellä viiveellä. Toimenpiteiden yhteisvaikutuksena arvioidaan saavutettavan hallitusohjelman edellyttämät 20 miljoonan euron vuosittaiset säästöt vuodesta 2016 lähtien. Säästöistä 19 milj. euroa kohdennetaan valtion talousarvion momentille 33.80.40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin. Loppu 1 milj. euroa kohdennetaan momentille 33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin. 19 miljoonan euron säästöt lomituspalvelujen kustannuksiin muodostuvat kiihtyvästi maatalouden rakennekehityksestä sekä esitetyistä muutoksista lomituspalvelulakeihin.

HE 112/2015 vp

Vuonna 2015 maatalousyrittäjiä on lomituspalvelujen piirissä arviolta 19 800 ja lomituspäiviä käytetään noin 942 000 päivää. Maatalousyrittäjien määrän oletetaan vähenevän kotieläintuotannon rakennekehityksen johdosta merkittävästi. Vuonna 2016 maatalousyrittäjiä arvioidaan olevan lomituspalvelujen piirissä 17 800 ja lomituspäiviä käytetään noin 850 000 päivää. Tämän arvioidaan vähentävän lomituspalvelujen kysyntää ja määrärahan tarvetta vuositasolla 15 milj. euroa.

Kasvinviljelijöiden rajaaminen maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ulkopuolelle vähentää palvelua käyttävien määrää ja tuo arviolta 420 000 euron vuosittaisen säästön. Lisäksi kasvinviljelytöiden rajaaminen maatalousyrittäjän lomituksen ulkopuolelle tuo arviolta 150 000 euron vuosittaisen säästön. Säästöjen arvioidaan toteutuvan täysimääräisinä jo vuonna 2016.

Lain soveltamisalaa rajataan siten, että lakia sovelletaan vain maatalousyrittäjään, jonka maatalousyrittäjien kotieläintuotanto käsittää lomituspalvelujen käyttämisajankohtana vähintään kuusi kotieläinyksikköä. Kotieläinyksikkörajan korottaminen kuuteen kotieläinyksikköön, nykyisen neljän sijasta, johtaa lomituspalveluun oikeutettujen yrittäjien määrän vähenemiseen ja lomituspäivien vähenemiseen. Muutos vähentää valtion korvaukseen oikeuttavien vuosittaisen lomituskustannusten määrää arviolta 1 550 000 eurolla vuonna 2016.

Aikuiskoulutus sijaisapuperusteena poistuu ja vähentää vuosittain arviolta 790 000 euroa lomittajien palkkakustannuksista. Sijaisapu tuottajajärjestön luottamuselimen kokouksen perusteella poistetaan ja sen arvioidaan vähentävän lomittajien palkkakustannuksia vuosittain 100 000 eurolla. Sijaisapu muun vastaavan syyn perusteella poistuu ja tämä muutos tuo arviolta 100 000 euron kustannussäästön.

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävän maksun korotuksen arvioidaan lisäävän maksutuloja vuonna 2016 noin 500 000 eurolla. Laskelmassa on otettu huomioon, että maksujen korottaminen vähentää palvelujen käyttöä arviolta 29 800 tunnilla, mistä aiheutuu noin 950 000 euron säästö maatalouslomittajien palkkakustannuksiin. Maksukorotuksen johdosta valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset pienenevät yhteensä noin 1 450 000 eurolla vuonna 2016. Täysin maksulliseen lomitukseen muuttaminen vuoden 2016 keskimääräistä kustannustasoa vastaavaksi vähentää lomituksen kustannuksia arviolta 100 000 euroa vuositasolla ja tämä toteutuu täysimääräisesti jo vuonna 2016.

Lomitusajankohdan ilmoittamisvelvollisuuteen tehtävät muutokset parantavat lomittajien työaikasuunnittelua, ja tästä arvioidaan saatavan 100 000 euron kustannussäästöä. Sijaisapumaksun määräytymisperusteiden muutoksen arvioidaan lisäävän maksutuloja ja sitä kautta säästävän vuonna 2016 noin 930 000 euroa.

Oikeus sijaisapuun työkyvyttömyyseläketä koskevan valitusprosessin aikana poistuu. Tästä arvioidaan saavutettavan 100 000 euron vuosittainen kustannussäästö.

Tiloille tehtävien valvontakäyntien muuttaminen harkinnanvaraiseksi ja maksulliseksi vähentää valvontakäyntien määrää. Muutoksen arvioidaan pienentävän lomittajien palkkakustannuksia ja valtion korvaukseen oikeuttavia lomituskustannuksia vuosittain 900 000 euroa. Säästön arvioidaan toteutuvan täysimääräisesti jo vuonna 2016.

Varallaolon maksullisuus tulee tuottamaan arviolta 200 000 euron säästön vuositasolla.

Palvelusuunnitelmien teon velvoittavuuden poistaminen vähentää hallinnon työtä ja siihen liittyvää matkakustannusten rahoitusta. Tämän arvioidaan vähentävän lomituskustannuksia 100 000 eurolla vuodessa. Säästön arvioidaan toteutuvan täysimääräisenä jo vuonna 2016.

Turkistuottajien lomituspalveluissa kotieläinyksikkörajan korottaminen kuuteen kotieläinyksikköön nykyisen neljän sijasta johtaa lomituspalveluun oikeutettujen yrittäjien määrän vähenemiseen ja lomituspäivien vähenemiseen. Muutos vähentää valtion korvaukseen oikeuttavien vuosittaisten lomituskustannusten määrää arviolta 10 000 eurolla vuodesta 2016 lähtien. Lisäksi turkistuottajien lisävapaasta perittävän asiakasmaksun korotuksen johdosta valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset pienenevät arviolta 40 000 eurolla vuodesta 2016 lähtien.

EU:n valtioneuvoston päätösten vuoksi itse järjestetyssä lomituksessa lomittajana voi jatkossa olla vain lomitussyrittäjä ja tämä aiheuttaa korvaustason nousua. Nyt lomittaja on voinut olla työsuhteessa palvelun käyttäjään, jolloin korvaus on pienempi. Muutoksen johdosta valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset kasvavat vuosittain arviolta 3 040 000 eurolla vuodessa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Paikallisyksiköiden työmäärä lisääntyy aluksi muutosten johdosta. Esimerkiksi itse järjestetyn lomituksen korvauksen maksamiseen esitetty muutos aiheuttaa lomituskustannusten perinnässä lisätyötä. Osa uudistuksista tehostaa ja selkeyttää kuitenkin välittömästi paikallisyksikön hallintohenkilöstön työtä. Esimerkiksi pienimpien kotieläintilojen poistuminen lomituspalvelujen piiristä ja sitä kautta keskimääräistä lyhyempien lomituspäivien väheneminen helpottaa maatalouslomittajien työajan tehokkaan käytön suunnittelua.

Palvelusuunnitelmien pakollisuuden poistaminen vähentäisi paikallishallinnon henkilöstön työtunteja arviolta 2 tuntia jokaista suunnitelmaa kohden. Koska palvelusuunnitelmia tehdään noin 3 500 tilalle vuodessa, vähentäisi palvelusuunnitelmien tekemisvelvoite noin 7 000 työtuntia. Henkilötyövuosiin muutettuna tämä toisi arviolta 4 henkilötyövuoden vähennyksen paikallishallinnon henkilöstöön.

Muiden lainsäädäntöön tehtävien muutosten arvioidaan vähentävän 24 000 lomituspäivää vuonna 2016. Yksi hallintohenkilö järjestää vuodessa keskimäärin 4 000 lomituspäivää. Tämä toisi paikallishallinnolle arviolta 6 henkilötyövuoden vähennyksen vuonna 2016.

Maatalouden rakennekehityksen vaikutuksesta lomituspäivät vähenevät lisäksi arviolta 92 000 päivää vuonna 2016. Kun yksi hallintohenkilö järjestää vuodessa keskimäärin 4 000 lomituspäivää, vähentää rakennemuutos paikallishallinnon henkilötyövuosien tarvetta arviolta 23 henkilötyövuodella vuonna 2016.

Esitetyt lainmuutokset ja rakennekehitys aiheuttaisivat yhteensä noin 33 henkilötyövuoden vuosittaiset säästön paikallishallinnolle. Yhden henkilötyövuoden arvioidaan olevan 40 000 euroa vuodessa, jolloin muutokset vähentäisivät laskennallisesti kustannuksia noin 1,3 miljoonaa euroa. Hallintohenkilöstön sopeuttaminen todennäköisesti toteutuu viiveellä ja lainmuutoksista aiheutuu lisätehtäviä, joten arvioitua säästöä ei välttämättä saavuteta kokonaisuudessaan vuonna 2016.

Lain muutokset edellyttävät Melalta panostusta tietojärjestelmien saattamiseksi vastaamaan uudistuvaa lainsäädäntöä. Tietojärjestelmän uusimisen arvioidaan maksavan Melalle 500 000 euroa. Melan on myös huolehdittava tiedottamisesta sekä paikallishallinnon henkilöstön ohjaamisesta ja kouluttamisesta. Tämän lisäksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muutoksenhakusäännöksiin tehtävät muutokset tulevat voimaan 1.1.2016. Tämä tarkoittaa sitä, että lomituspalveluja koskevat oikaisuvaatimukset

siirtyvät vuoden vaihteessa kokonaisuudessaan Melan käsiteltäviksi ja vastaava työ poistuu paikallisyksiköistä. Kuntien paikallisyksiköihin on tällä hetkellä tullut yli tuhat oikaisuvaatimusta vuosittain, mutta oikaisuvaatimusten määrän oletetaan kasvavan huomattavasti nyt esitettyjen muutosten johdosta. Mela on arvioinut tarvitsevänsä rekrytoida noin 3 uutta työntekijää pelkästään tulevien oikaisuvaatimusten käsittelyä varten.

4.3 Vaikutukset palvelujen käyttäjiin

Maatalousyrittäjän on jatkossa käytettävä vuosilomaansa tai hankittava maksullista lomittajapua, jos hän haluaa vapautua tehtävistään niissä tilanteissa, joita poistettavaksi ehdotetut sijaisapuperusteet koskevat. Sijaisapuperusteista ehdotetaan poistettavaksi aikuiskoulutus, tuottajajärjestön kokouksiin osallistuminen sekä muu vastaava syy. Edellä mainituilla perusteilla sijaisapua on käyttänyt noin 1 800 maatalousyrittäjää vuosittain.

Lomituspalvelujen kirjallinen hakumenettely tulee vaikuttamaan siihen, että sijaisapu ei enää vastaa äkilliseen ja ennalta arvaamattomaan sijaisaputarpeeseen. Tämä lisää yrittäjän omaa vastuuta, jolloin maatalousyrittäjän on varauduttava äkillisiin tilanteisiin muun varajärjestelmän avulla. Kirjallinen hakemusmenettely edellyttää myös vuosilomien tarkempaa etukäteissuunnittelua.

Kotieläinyksikkörajan korotus rajaisi lomituspalvelujen ulkopuolelle arviolta 600 maatalousyrittäjää, joista merkittävä osa on naudanlihan tuotantoa ja hevostaloutta harjoittavia yrittäjiä. Kotieläinyksikkörajan nostaminen vaikuttaa hevostilojen osalta päinvastaiseen suuntaan kuin vuoden 2011 alussa voimaan tullut muutos.

Pekillä kasvinviljelijöillä ei enää uudistuksen jälkeen ole oikeutta lomituspalveluihin. Uudistus koskee tältä osin arviolta vajaata 100 viljelijää.

4.4 Vaikutukset maatalouslomittajiin

Rakennekehityksen ja lainmuutosesityksen kautta syntyvät säästöt merkitsevät sitä, että maatalouslomittajien tarve lomituspalvelujen tuottamiseen vähenee noin 500 henkilötyövuodella.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 12.3.2014 työryhmän, jonka tavoitteena oli kehittää maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitusjärjestelmiä ja palvelujen toteuttamista niin, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin tulevaisuuden tarpeita palvelujen käyttäjien, toteuttajien, hallinnon sekä rahoituksen kestävyuden kannalta.

Työryhmätyön aikana lomituspalvelulakeihin valmisteltiin muutosehdotukset pääministeri Stubbin hallituksen asettaman 5 miljoonan euron säästötavoitteen toteuttamiseksi vuodesta 2015 alkaen. Säästötoimista luovuttiin aikaisempina vuosina tehtyjen säästötoimien arvioitua suurempien säästövaikutusten perusteella. Kesän 2014 aikana kävi ilmi, että lomituspalvelulait tuli sopeuttaa Euroopan komission maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontukea koskevien suuntaviivojen 2014—2020 (EUVL C 204) kanssa. Neuvottelut komission kanssa käynnistyivät syksyllä 2014 ja sosiaali- ja terveysministeriö päätti, että hallituksen esitystä

lomituspalvelulakien muuttamisesta ei anneta kyseisellä vaalikaudella. Ministeriö jatkoi työryhmän toimikautta ja tarkensi tehtäväkuvasta 2.12.2014 siten, että työryhmän piti valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu esitys maatalousyrittäjien lomituspalvelulain kokonaisuudistukseksi sekä turkistuottajien lomituspalvelulain muuttamiseksi. Tavoitteena oli uudistaa lomituspalvelujen toimeenpanojärjestelmä vastaamaan nykyisiä kilpailulainsäädännön vaatimuksia ja sopeuttaa järjestelmä Euroopan unionin kilpailupolitiikkaan kuuluvien valtioneuvostojen kanssa. Vuonna 2015 pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa asetettiin lomituspalvelujen kustannussäästöksi 20 miljoonaa euroa vuoden 2016 alusta.

Työryhmä osallistui sekä säästöjä tuovien että EU:n valtiontuen suuntaviivojen edellyttämien muutosten valmisteluun. Työryhmä hahmotteli seuraavat vaihtoehdot jatkovalmistelun pohjaksi: a) palvelusetelimalli, b) palvelusetelimalli, jossa Mela kilpailuttaa palveluntuotannon, c) palvelusetelimalli, jossa Melalla olisi velvollisuus järjestää palveluntuotanto markkinapuu-tosalueille, e) palveluseteli ja viranomaisen järjestämä palveluntuotanto ja d) palveluseteli ja itsehallintoalueen järjestämä palveluntuotanto. Työryhmän toimikausi päättyi 30.6.2015.

Esitys valmisteltiin virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Melan asiantuntijoiden kanssa. Virkamiesvalmistelun kuluessa luonnoksesta on pyydetty laajasti kommentteja valtion viranomaisilta, kunnan lomituspalveluyksiköiltä sekä maatalousyrittäjiä sekä turkistuottajia edustavilta järjestöiltä. Lisäksi useat kunnat ja yksittäiset maatalousyrittäjät ovat antaneet lausuntonsa esityksestä. Asia on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa 28.10.2015.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnoksesta annettiin 113 lausuntoa.

Lausunnoissa tuotiin esiin maatalousyrittäjien määrän väheneminen, rakennekehityksen kiihtyminen sekä aikaisempien vuosien arvioitua suuremmat säästöt. Tällä perusteella lausunnoissa katsottiin esitettyjen muutosten olevan osin tai kokonaan tarpeettomia ja ylimitoitettuja. Esityksessä lomitusjärjestelmään luonnosteltujen kiristysten koettiin vaarantavan lomitusjärjestelmän olemassaolon. Lausunnoissa tuotiin esille yrittäjien työhyvinvoinnin ja jaksamisen tärkeys ja esitettyjen heikennysten koettiin vaarantavan yrittäjien jaksamisen ja sosiaaliturvan toteutumisen. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin huoli eläinten hyvinvoinnista, suomalaisen ruoan tuotannon jatkumisesta sekä kriisitilanteiden huoltovarmuuden turvaamisesta.

Hallintorahaan kohdistuvien leikkausten koettiin lausuntojen mukaan vaarantavan kuntien paikallisyksiköiden toiminnan. Joissakin lausunnoissa tuotiin esille, että paikallisyksiköt alkaisivat irtisanoa Melan kanssa tekemiään lomituspalvelujen toimeksiantosopimuksiaan. Esitettyjen muutosten koettiin lisäävän sekä paikallisyksikköjen että Melan tehtäviä.

Lausunnoissa tuotiin esiin lainsäädännön jatkovalmistelun tärkeys lomitusjärjestelmän toimeenpanoa uudistettaessa. Jatkovalmisteluissa toivottiin huomioitavan riittävä siirtymäaika ja palveluiden varmistaminen myös syrjäalueilla. Myös kilpailuneutraliteetin varmistaminen tuotiin esille.

Joissakin lausunnoissa tuotiin esille ALV korvauksen säilyttämisen tarve. Lisäksi nähtiin, että kyseinen korvaus jää kuntien lopulliseksi kustannukseksi eikä ALV korvauksen poistolle ole EU lainsäädännön asettamaa velvoitetta.

Esitystä on muutettu lausuntojen sekä luonnoksesta annettujen kommenttien pohjalta. Lausuntopalautteen lisäksi valmistelun eri vaiheissa on kuultu komission edustajaa.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Tämän hallituksen esityksen valmistelussa ei ole otettu huomioon parhaillaan eduskunnan käsitteilyssä olevaa hallituksen esitystä työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 16/2015 vp). Tarkoituksena on myöhemmin antaa hallituksen esitys, jolla sopeutetaan kaikki lomituseräluomat tulevaan työeläkeuudistukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki

1 §. Lain tarkoitus. Pykälän 1 momentissa kuvattaisiin lain periaatteellista tarkoitusta ja painotettaisiin siihen liittyvää sosiaalista ulottuvuutta.

Pykälän 2 momentissa mainittaisiin kaikki laissa tarkoitettut lomituspalveluetaudet.

Pykälän 3 momentti käsittäisi voimassaolevan pykälän 2 momentin ja 3 momentin sisällön sanamuodoltaan selkeytettynä. Lisäksi momentin 2 kohdasta ilmenee EU-lainsäädännön edellyttämä muutos, jonka mukaan korvaus itse järjestetystä lomituksesta maksetaan palvelun tuottajalle eikä enää maatalousyrittäjälle itselleen.

Pykälän otsikosta poistettaisiin sana ”soveltamisala”, koska sitä tarkoittava säännös olisi lakiehdotuksen 3 §:ssä.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdassa lueteltaisiin eläinlajit, joita pidetään laissa tarkoitettuina kotieläiminä. Säännöksessä mainittujen eläinten tuotannon olisi nykyiseen tapaan oltava maatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan verotettua.

Kotieläinlajien yksilöinti lakitasolla on tärkeää, sillä sen mukaan määräytyvät sekä maatalousyrittäjän oikeus saada lomituspalveluja että se, mitä eläimiä lomituspalveluilla hoidetaan. Oikeus palveluihin määräytyy tilan kotieläinyksikköjen yhteismäärän mukaan. Tämä ilmenee lakiehdotuksen 3 §:stä. Lomituspalveluilla hoidettavista tehtävistä säädetään lakiehdotuksen 8 b §:ssä.

Kotieläinyksiköistä säädetään nykyisin valtioneuvoston asetuksella. Siinä määritellään, kuinka monta eläintä yksi kotieläinyksikkö käsittää. Ehdotetussa säännöksessä mainitut eläinlajit vastaavat nykyiseen kotieläinyksikkömäärittelyyn kuuluvia eläinlajeja sekä nykyistä tulkintakäytäntöä. Määrittelyssä mainittaisiin muun muassa hevoset. Hevosiin katsotaan kuuluvan myös ponit, mutta ei esimerkiksi aasit. Kotieläinmäärittelyyn ulkopuolelle jäisivät lisäksi esimerkiksi kamelieläimet (muun muassa alpakat ja laamat), mehiläiset, porot, peurat, kalat ja jäniseläimet.

Voimassa olevan 2 §:n 1 kohdassa määritellään käsite maatalous. Tätä määritelmää ei enää tarvita, koska yleisperusteluista ilmenevin perustein kasvinviljely jätettäisiin lomituspalvelujen ulkopuolelle.

Ehdotetussa 2 kohdassa on kasvinviljelyä lukuun ottamatta nykyistä 3 kohtaa vastaava määrittely maatalousyrityksestä.

3 §. Soveltamisala. Pykälä sisältäisi luettelon niistä edellytyksistä, jotka henkilön on täytettävä ollakseen tässä laissa tarkoitettu maatalousyrittäjä. Lomituspalveluja saadakseen maatalousyrittäjän olisi lisäksi täytettävä nykyiseen tapaan kutakin lomituspalveluetautta koskevat erityisedellytykset. Kaikkien edellytysten tulee täytyä aina lomituspalvelujen käyttämisaikankohdaksi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan maatalousyrittäjä olisi nykyiseen tapaan velvollinen ottamaan maatalousyrityksessä tekemästään työstä maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitetun niin kutsutun pakollisen MYEL-vakuutuksen. Hänellä pitää myös olla voimassa kyseinen vakuutus. Nykyisin riittää, että jos henkilö on velvollinen ottamaan kyseisen vakuutuksen ja hänellä on vireillä hakemus sen saamiseksi. Käytännössä tällöin kyse on ehdollisesta päätöksestä. Tämä ehdotetaan siirrettävän uuteen 11 a §:ään, jossa säädettäisiin ehdollisesta päätöksestä. Nykyisen käytännön mukaisesti oikeus lomituspalveluihin voi olla myös henkilöllä, joka on velvollinen ottamaan pakollisen MYEL-vakuutuksen perheenjäsenenä tai avopuolisona. Vakuutuksen pitää koskea nimenomaan sitä maatalousyrittäystä, johon lomituspalveluja haetaan.

Momentin 2 kohta koskee lomituspalvelujen saannin edellytyksenä olevaa kotieläinyksikköjen vähimmäismäärää. Säännös vastaa voimassa olevan lain 4 §:n 1 momenttia muutoin, mutta yleisperusteluissa mainituin perustein kotieläinyksikköjen raja ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä neljästä kotieläinyksiköstä kuuteen kotieläinyksikköön. Vaatimus koskisi voimassa olevasta laista poiketen myös sijaisapua ja niin sanottua täysin maksullista lomitusta. Tässä kohdassa mainittaisiin nimenomaisesti se, että kuuden kotieläinyksikön vaatimuksen on täyttyvä lomituspalvelujen käyttämisajankohtana. Tämä sikäli kaikkia muitakin kohtia koskeva asia on nimenomaisesti todettu vain tässä kohdassa, koska maatalousyrittäjän kotieläintuotannon eläinmäärä voi vaihdella paljonkin ajankohdasta riippuen. Lomituspalveluihin ei siis olisi oikeutta niinä aikoina, kun kotieläinyksikkömäärä jää alle kuuden, esimerkiksi mahdollisten tuotantokatkojen aikana.

Momentin 3 kohdassa lueteltaisiin lomituspalvelujen saantia estävät etuudet. Säännös vastaisi pääosin nykyisen 4 §:n 3 momentin 2 kohtaa ja 5 §:n 2 momenttia, joissa luetellaan vuosiloman ja sijaisavun estävät etuudet. Ehdotettu säännös olisi nykyistä täsmällisempi ja ajanmukaisempi. Työkyvyttömyyseläkkeellä tarkoitetaan työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea. Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaisesti kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä ei pidettäisi tässä yhteydessä eikä myöskään 7 eikä 7 i pykälässä tarkoitettuna työkyvyttömyyseläkkeenä. Lisäksi estäviksi eläkkeiksi on perusteltua lisätä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) ja työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) mukainen tapaturmaeläke ja tai sitä vastaava liikennevakuutuslain (279/1959) mukainen korvaus. Tällä tarkoitetaan sellaista liikennevakuutuslain mukaista ansiomenetyskorvausta, joka kohdistuu aikaan, jona liikennevahingon sattumisesta on jo kulunut vuosi. Tapaturmaeläkettä maksetaan aikaisintaan vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen. Käytännössä henkilö voi jättää hakematta työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jos hänellä on jo oikeus tapaturma- tai liikennevakuutuslainsäädännön mukaiseen ansiomenetyskorvaukseen. Näin voi käydä, koska viimeksi mainitut ovat työeläkkeisiin nähden ensisijaisia, eikä työeläkkeestä välttämättä jäisi maksettavaa. Työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä, jos maatalousyrittäjän työkyky on heikentynyt vähintään kolmella viidesosalla. Täten tapaturma- ja liikennevakuutuslainsäädännön mukainen estävä etuus olisi perusteltua sitoa siihen, että se on myönnetty vähintään 60 prosentin työkyvyn alentuman perusteella. Siirtymäsäännöksessä ehdotetaan huomioitavaksi estävien etuuksien osalta vastaavat aiemmin voimassa olleiden lakien nojalla myönnetty etuudet. Nykyisessä laissa estävänä eläkkeenä mainittu työttömyyseläke ei sisältyisi säännökseen, koska työttömyyseläkkeitä ei enää makseta vuoden 2014 jälkeen.

Koska henkilön tulee lomitusaikana voida tietää, täyttääkö hän lomituspalvelujen saamisen edellytykset, säännös ehdotetaan kirjoitettavaksi siten, että mahdollisesti myöhemmin samalle ajalle takautuvasti myönnettävät eläkkeet eivät aiheuta kustannusten takaisinperintää.

Voimassa olevan lain 3 §:n 2 kohdan mukaan maatalousyrittäjällä tarkoitetaan myös henkilöä, jolle on myönnetty pakolliseen MYEL-vakuutukseen perustuva täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen kuntoutustuki. Kuntoutustuen saajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vuosilomaan, koska kuntoutustuki kuuluu edellä tarkoitettuihin vuosiloman estäviin etuuksiin. Kuntoutustuen saajalla olisi jatkossa oikeus sijaisapuun kuntoutustuen saannin perusteella. Tämä ehdotetaan otettavaksi huomioon ehdotetun lain 7 §:n 6 momentissa. Muilla perusteilla hän ei enää voisi saada sijaisapua eikä liioin vuosilomaa tai maksullista lomittaja-apua.

Momentin 4—6 kohdat koskevat EU-lainsäädännöstä johtuvia edellytyksiä. Lomituspalveluja voitaisiin 4 kohdan mukaan myöntää vain, jos maatalousyrittäjän maatalousyrittäjä on maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen tarkoittama pk-yritys. Tämä edellytys käy ilmi valtioneuvoston suuntaviivojen 25 kohdasta. Momentin 5 kohdan mukaan lomituspalveluja ei voitaisi myöntää, jos maatalousyrittäjän maatalousyrittäjä on maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen tarkoittama vaikeuksissa oleva yritys. Tämä edellytys käy ilmi valtioneuvoston suuntaviivojen 26 kohdasta. Momentin 6 kohdan mukaan lomituspalveluja ei voitaisi myöntää, jos maatalousyrittäjän maatalousyrittäjä on annettu perintämääräys tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan aiemman komission päätöksen perusteella ja saatava on maksamatta. Tämä edellytys käy ilmi valtioneuvoston suuntaviivojen 27 kohdasta.

Pykälän 2 momentti liittyy pakollista MYEL-vakuutusta koskevaan 1 momentin 1 kohdan säännökseen. Maatalousyrittäjän eläkelain mukaan henkilöllä voi olla pakollinen MYEL-vakuutus vasta 18 vuoden täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Pakollinen MYEL-vakuutus päättyy viimeistään sen kalenterikuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 68 vuotta. Voimassa olevan 3 §:n 3 kohta on mahdollistanut sen, että myös 15—18-vuotias maatilatalouden harjoittaja on voinut saada lomituspalveluja. Säännös laajennettaisiin koskemaan myös niitä 68 vuotta täyttäneitä maatilatalouden harjoittajia, jotka eivät iästään johtuen voi enää pitää voimassa pakollista MYEL-vakuutusta. Tämä on perusteltua, jotta säännös ei johtaisi ikäsyrjintään. Jos iän lisäksi jokin muu seikka estää pakollisen MYEL-vakuutuksen, henkilöllä ei ole oikeutta lomituspalveluihin. Esimerkiksi työeläkelakien mukainen vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke estävät pakollisen MYEL-vakuutuksen. Jos 68 vuotta täyttänyt henkilö on työeläkelakien mukaisella vanhuuseläkkeellä, hän ei täytä 2 momentin edellytystä.

Pykälän 3 momentti täsmentää 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kotieläinyksikkömääritelmää ja sisältää valtuutuksen säätää asiasta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Samalla tavalla säädetään voimassa olevan lain 4 §:n 1 momentissa.

4 §. *Vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä.* Saadakseen vuosilomaa maatalousyrittäjän on täytettävä lakiehdotuksen 3 §:ssä luetellut edellytykset. Vuosiloman saaminen edellyttäisi nykyiseen tapaan lisäksi päätoimisuutta. Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa 2 momenttia, joten myös soveltamiskäytännön olisi tarkoitus säilyä entisellään.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säilyvän nykyisin pykälän 3 momentissa oleva säännös siitä, että maatalousyrittäjällä ei lähtökohtaisesti ole oikeutta vuosilomaan sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa pakollinen MYEL-vakuutus alkaa.

5 §. *Oikeus sijaisapuun.* Saadakseen sijaisapua maatalousyrittäjän on täytettävä lakiehdotuksen 3 §:ssä luetellut edellytykset. Sijaisavun saaminen edellyttäisi nykytapaan lisäksi, että maatalousyrittäjällä on jokin laissa säädetty tilapäinen syy, jonka johdosta hän on estynyt huolehtimasta tehtäväosuudestaan. Nämä sijaisperusteet ilmenevät lain 2 luvusta.

Ehdotettuun säännökseen sisältyisi nykyiseen tapaan myös sijaisavun tapauskohtainen tarveharkinta. Tarvetta arvioitaessa otettaisiin huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia sijaisavulla hoidettavista tehtävistä yrityksen sisäisin järjestelyin. Säännöksen perusteella voitaisiin nykyiseen tapaan katsoa, että henkilöllä on mahdollisuudet huolehtia tehtävistään yrityksen sisäisin järjestelyin esimerkiksi, jos yrityksessä työskentelee muita henkilöitä, joille sijaisavun saajan tehtäväosuus voitaisiin siirtää.

7 §. Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella. Yleisperusteluissa mainituista syistä ehdotetaan, että voimassa olevan lain 7 § uudistetaan kokonaan. Voimassa olevan lain 7 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sijaisapua järjestetään sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella ilman lääkärintodistusta enintään seitsemän päivää ja lääkärintodistuksella pääsääntöisesti enintään 300 päivää yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin. Jos maatalousyrittäjä on tuona aikana pannut vireille työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen, oikeus sijaisapuun jatkuu, kunnes hänen oikeutensa saada työkyvyttömyyseläkettä toistaiseksi on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla. Oikeus sijaisapuun jatkuu myös mahdollisen valitusprosessin ajan. Nykyisin sijaisapu voi periaatteessa jatkua vuosikausia.

Pykälän 1 momentti sisältäisi perussäännöksen oikeudesta sijaisapuun sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella. Sen mukaan sijaisapua olisi oikeus saada tällä perusteella enintään 20 päivää vuodessa. Näistä 20 päivästä enintään seitsemän päivää olisi sellaisia, että sijaisapua voidaan myöntää maatalousyrittäjän oman ilmoituksen perusteella. Seitsemän päivän ylittävältä ajalta vaadittaisiin todistus työkyvyttömyydestä. Lääkärintodistuksen lisäksi hyväksyttäisiin myös sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan antama todistus. Tätä osin ehdotus poikkeaa nykyisestä sääntelystä.

Ehdotettu 20 päivän enimmäisaika soveltuisi suurimpaan osaan tapauksista. Joissakin tapauksissa se ei kuitenkaan riitä tukemaan maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista ja työuran jatkumista. Jos maatalousyrittäjä saa lakiehdotuksen 7 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa mainittuja sosiaaliturvaetuuksia, hän voisi saada sijaisapua pykälän 1 ja 2 kohdan perusteella yhteensä noin vuoden.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa mainitaan päiväraha, jota tarkoitetaan sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) eli niin kutsuttu Mela-sairauspäiväraha. Sairauspäivärahan omavastuu-aika on työkyvyttömyyden alkamispäivä ja yhdeksän sitä seuraavaa arkipäivää. Omavastuu-aikana maatalousyrittäjä voi saada Mela-sairauspäivärahaa lääkäri- tai sairaalajaksojen aikana ja kolmea sitä seuraavaa päivää lukuun ottamatta.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa mainitaan sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha, joka on yleinen työkyvyttömyyden perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus. Sitä myönnetään omavastuuajan jälkeen enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jota seuraavan kuukauden aikana päivärahopäivien määrä nousisi 300 päivään. Osasairauspäivärahan perusteella ei sijaisapua myönnettäisi.

Sijaisavun edellytyksenä on etuuden myöntäminen. Omavastuu-aikana etuutta ei katsottaisi myönnettyksi.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa mainitaan tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen johdosta maksettavat etuudet. Ne ovat sairauspäivärahaan nähden ensisijaisia ja yleensä euro-määräisesti isompia. Siksi sairauspäivärahaa ei usein kannata hakea sellaisissa työtapaturmissa ja liikennevahingoissa, joissa maksetaan täysimääräistä tapaturma- tai liikennevakuutuksen päivärahaa, koska silloin sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa ei toissijaisuudesta

johtuen jää maksettavaksi. Ehdotuksen mukaan sijaisapua saisi kuitenkin vain siltä osin kuin tapaturman tai liikennevahingon sattumisesta on kulunut enintään vuosi. Työtapaturmassa vahingoittuneella on oikeus päivärahaan yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien. Tapaturmavakuutuslainsäädännön viimeaikaisesta uudistamisesta johtuen voimaantulosäännöksessä on perusteltua mainita myös vanhojen tapaturmavakuutussäädösten nojalla myönnetty etuus.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa säädetään oikeudesta sijaisapuun sen jälkeen, kun oikeus 2 ja 3 kohdassa mainittuihin sosiaaliturvaetuuksiin päättyy. Sijaisapu jatkuisi vain, jos sijaisavun saajalla on vireillä työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemus, joka on tehty ennen edellä tarkoitettujen etuuksien päättymistä.

Pykälän 3 momentti täsmentää 2 momentin 4 kohdan säännöstä. Sen mukaan oikeus sijaisapuun päättyisi, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon työkyvyttömyyseläkettä koskevasta päätöksestä. Päätöksellä tarkoitetaan eläkelaitoksen päätöstä, joka päättää työkyvyttömyyseläkehakemuksen vireillä olon. Työeläkelakien mukaan asianosaisella on oikeus saada ennakkopäätös siitä, onko hänellä oikeus osatyökyvyttömyyseläkkeeseen. Sijaisapu päättyisi myös tällaisen ennakkopäätöksen johdosta. Toisin kuin nykyisin, mahdollisen valitusprosessin aikana oikeutta sijaisapuun ei enää olisi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin oikeudesta sijaisapuun silloin, kun maatalousyrittäjälle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen sijaan kuntoutustuki. Työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutustukena muun muassa, jos on odotettavissa, että hakijan työkyky voidaan palauttaa hoidolla tai kuntoutuksella. Jos kuntoutumista aikaisempaan maatalousyrittäjän ammattiin ei pidetä mahdollisena, kuntoutustuki voidaan myöntää muuhun ammattiin kouluttautumisen ajaksi. Voimassa olevan lain 7 §:n 4 momentin mukaan oikeus sijaisapuun jatkuu enintään siihen asti, kun kuntoutustukea maksetaan. Näin tapahtuu, jos arvioidaan, että kuntoutustuen saaja kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään maatalousyrittäjänä. Kuntoutustuen saajalle ei ole asetettu enimmäisaikaa. Toisinaan kuntoutustuki voi jatkua yhtämittaisesti useita vuosia. Kuntoutustuen perusteella myönnetty sijaisapu jatkuu silloin yhtä pitkään.

Ehdotettu pykälän 4 momentti poikkeaisi vastaavasta voimassa olevan lain säännöksestä niin, että kuntoutustukea saavan maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun jatkuisi enintään kolme vuotta eläketapahtumasta eli työkyvyttömyyden alkamisesta. Sen jälkeen maatalousyrittäjä ei voisi saada sijaisapua kuntoutustuen perusteella kahteen vuoteen.

Uusi sijaisapu kuntoutustuen perusteella voisi alkaa vasta, kun viimeisestä samalla perusteella myönnetystä sijaisavusta on kulunut vähintään kaksi vuotta. Sellaisessa tapauksessa sijaisapu olisi jatkoa uuteen 2 momentin 4 kohdan mukaiseen sijaisapuoikeuteen.

Kuntoutustuen aikana maatalousyrittäjällä ei olisi oikeutta saada sijaisapua ehdotetun pykälän 1 eikä 2 momentissa mainituilla perusteilla.

Jos eläke myönnetään kuntoutustukena, Mela antaisi nykyiseen tapaan paikallisyksikölle lausuntonsa siitä, voidaanko pitää todennäköisenä, että hakija palaa entisiin maatalousyrittäjän tehtäviinsä. Sijaisapua ei jatkettaisi, jos työkyvyn palautuminen tällä tavoin näyttää epätodennäköiseltä. Silloin tilan toiminta tulisi sopeuttaa vallitsevaan tilanteeseen muilla keinoilla. Sijaisavun jatkamisesta päättää paikallisyksikkö, mutta Melan lausunto hakijan työkyvyttömyydestä sitoo päätöksentekoa. Koska Melan lausunto olisi nykyiseen tapaan paikallisyksikköä sitova, Melan tulisi käytännössä kuulla asianosaista ennen lausunnon antamista, jos lausunto vaikuttaisi asianosaiselle kielteisellä tavalla. Vastaavasti lausunnosta, joka tosiasiallisesti aiheuttaa sijaisapua koskevan hakemuksen hylkäämisen, tulisi soveltuvin osin käydä ilmi hallintolain (434/2003) päätökseltä edellyttämät seikat. Tilanteessa, jossa lausunto sisältäisi esimer-

kiksi sellaista henkilön terveydentilaan liittyvää salassa pidettävää tietoa, joka ei ole paikallisyksikölle tämän lain toimeenpanossa välttämätöntä, Mela antaisi paikallisyksikölle asianosaiselle annettavaa lausuntoa suppeamman lausunnon.

Sinä aikana, kun henkilölle on myönnetty kuntoutustuki, mutta Mela ei ole vielä ehtinyt lausuntoa antaa, lähtökohtana sijaisapua myönnettäessä olisi nykyiseen tapaan, että maatalousyrittäjän paluuta entisiin maatalousyrittäjätehtäviin voidaan pitää todennäköisenä. Vastaavasti nykyiseen tapaan, jos maatalousyrittäjä on kuntoutustuen aikana ollut oikeutettu sijaisapuun ja hänellä on kuntoutustuen päättyessä vireillä eläkkeen jatkohakemus, sijaisapuoikeus voisi jatkua eläkehakemuksen käsittelyn ajan edellyttäen muun muassa, että työkyvyttömyyden alkamisesta eli eläketapahtumasta on kulunut enintään kolme vuotta. Lakiehdotuksen 7 §:n 1, 2 ja 4 momentissa mainituilla perusteilla sijaisapua voisi saada yhtäjaksoisesti enintään noin kolmen vuoden ajan.

Pykälän 5 momentti sisältäisi tarkennuksen niihin tilanteisiin, joissa maatalousyrittäjä on hakenut muutosta sellaiseen 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen, jolla hänelle ei ole myönnetty kuntoutustukea tai työkyvyttömyyseläkettä. Jos hänelle muutoksenhaun johdosta myönnetään kuntoutustuki, maatalousyrittäjällä olisi 4 momentin mukainen oikeus sijaisapuun aikaisintaan siitä lähtien, kun maatalousyrittäjä saisi tiedon kuntoutuen myöntämistä koskevasta päätöksestä. Tällöinkin Melan 4 momentin mukainen lausunto hakijan työkyvyttömyydestä sitoo päätöksentekoa. Vastaavasti sijaisapuoikeus voisi muun muassa jatkua enintään kolme vuotta eläketapahtumasta, jonka jälkeen maatalousyrittäjä ei voisi saada sijaisapua kuntoutustuen perusteella kahteen vuoteen. Mahdollisen valitusprosessin aikana oikeutta sijaisapuun ei enää olisi. Ehdotettu 5 momentti ei myöskään koskisi tilanteita, joissa maatalousyrittäjä hakee muutosta päätökseen, jolla hänelle on myönnetty kuntoutustuki osana tai täytenä taikka työkyvyttömyyseläke osana tai täytenä.

Pykälän 6 momentti sisältäisi poikkeukset niihin edellytyksiin, jotka koskevat kuntoutustuen perusteella annettavaa sijaisapua. Säännös mahdollistaa sijaisavun myöntämisen kuntoutustuen perusteella sellaiselle maatalousyrittäjälle, jolla ei ole pakollista MYEL-vakuutusta, koska hänen työpanoksensa on jäänyt pieneksi työkyvyttömyyden vuoksi. Samasta asiasta säädetään voimassa olevan lain 3 §:n 2 kohdassa. Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuna estävänä etuutena mainittu kuntoutustuki ei luonnollisesti liioin estäisi sijaisavun saantia kuntoutustuen perustella.

Pykälän 7 momentin mukaan Mela voi salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä toimittaa paikallisyksikölle tiedoksi työkyvyttömyyseläkeasiassa annetun päätöksen. Kyseessä voi olla Melan tai jonkin toisen eläkelaitoksen antama päätös. Päätöksen voi toimittaa silloin, kun eläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä tai muutoin ilmenee, että maatalousyrittäjä on saanut sijaisapua työkyvyttömyytensä perusteella. Tarkoitus on, että Mela toimittaa nykyiseen tapaan vain ne tiedot, jotka ovat paikallisyksikölle tämän lain toimeenpanossa välttämättömiä.

7 a §. *Sijaisapu kuntoutusta sekä työkykyä ylläpitävää toimintaa varten.* Voimassa olevan lain 7 a §:n 1 kohdan mukaan maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun kuntoutuksen vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräykseen tai lakiin perustuva kuntoutus kestää. Kuntoutus on voinut olla lääkinnällistä, ammatillista tai sosiaalista. Ottaen huomioon valtiontuen suuntaviivoissa mainitut lomitusperusteet, sijaisapuoikeus on syytä kytkeä maatalousyrittäjän omaan lääkinnälliseen kuntoutukseen. Tästä säädettäisiin ehdotetun pykälän 1 kohdassa.

Voimassa olevan lain 7 a §:n 2 kohdan mukaan maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun osallistua työterveyshuollon suunnittelemaan työkykyä ylläpitävään toimintaan enintään

siksi ajaksi, jonka suunnitelman mukainen toiminta kestää. Ehdotetun pykälän 2 kohta muutettaisiin nykyistä täsmällisemmin. Työkykyä ylläpitävän toiminnan olisi oltava työterveyshuoltolain (1383/2001) ja hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista. Työterveyshuoltolain mukaan työkykyä ylläpitävällä toiminnalla tarkoitetaan yhteistyössä toteutettua työhön, työoloihin ja työntekijöihin kohdistuvaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jolla työterveyshuolto omalta osaltaan edistää ja tukee työelämässä mukana olevien työ- ja toimintakykyä. Toiminnan tulisi siis olla ohjattua, suunnitellun ohjelman mukaan toteutettua, määrämittaista ja tavoitteellista. Säännöksessä tarkoitettuna toimintana ei voitaisi pitää esimerkiksi omatoimista liikuntaa tai muuta pikemminkin vapaa-ajan viettoon rinnastuvaa toimintaa.

Pykälän 2 momentin mukaan sijaisapua myönnettäisiin ehdotetun pykälän 1 momentin perusteella silloin, kun kuntoutus tapahtuu muulloin kuin työkyvyttömyysaikana. Jos kuntoutusta annetaan aikana, jolloin maatalousyrittäjä on työkyvytön, sijaisapua myönnetään 7 §:n perusteella.

7 b §. *Sijaisapu sairaan lapsen hoitoa varten.* Voimassa olevan lain 7 b §:n 1 kohdan mukaan sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua alle 10-vuotiaan lapsen sairastumisen johdosta enintään seitsemäksi päiväksi. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi yleisperusteluissa mainituin perustein niin, oikeus sijaisapuun vastaisi mahdollisimman pitkälti työntekijän oikeutta tilapäiseen hoitovapaaseen lapsen sairastumisen perusteella.

Sijaisapua saisi äkillisesti sairastuneen alle 10-vuotiaan lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Vapaan enimmäiskestoa ei kuitenkaan yhdenmukaistettaisi vastaamaan tilapäisen hoitovapaan kestoa, vaan maatalousyrittäjä voisi saada sijaisapua enintään seitsemän päivää sairausjaksoa kohden.

Oikeus ulotettaisiin koskemaan myös lapsesta erossa asuvaa vanhempaa, joka täyttää lakiehdotuksen 3 §:ssä säädetyt edellytykset. Tästä säädettäisiin ehdotetun pykälän 2 momentissa. Saman momentin mukaan sijaisapua järjestettäisiin vain yhdelle sijaisapuun oikeutetulle kerhallaan.

Työntekijällä on velvollisuus esittää työnantajalle tämän pyynnöstä luotettava selvitys tilapäisen hoitovapaan perusteesta. Luotettavana selvityksenä pidetään ensisijaisesti lääkärintodistusta. Työnantaja voi edellyttää työntekijältä selvitystä paitsi lapsen sairaudesta myös esimerkiksi siitä, että lasta ei samanaikaisesti hoida toinen vanhempi tai muu tilapäiseen hoitovapaaseen oikeutettu henkilö. Vastaavasti maatalousyrittäjän olisi paikallisyksikön pyynnöstä esitettävä luotettava selvitys sijaisapuoikeuden perusteista. Tämä ilmenee voimassa olevan lain 44 a §:stä, jossa säädetään maatalousyrittäjän velvollisuudesta ilmoittaa paikallisyksikölle lomituspalvelujen järjestämiseen vaikuttavat tiedot.

7 c §. *Sijaisapu raskautta, synnytystä sekä lapsen ja adoptiolapsen hoitoa varten.* Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain sisältöä ja soveltamiskäytäntöä. Nykyisin erityisäitiysraha-kaudella on voinut saada sijaisapua lomituspalvelulain 7 f §:n 5 kohdan perusteella. Koska nykyinen lomituspalvelulain 7 f §:n 5 kohdan mukainen sijaisapuperuste ehdotetaan poistettavaksi, erityisäitiysraha-kauden sijaisapu ehdotetaan lisättäväksi 7 c §:n 1 kohtaan.

Säännöksen otsikkoon sekä 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Termit ottolapsi ja ottovanhempi ehdotetaan päivitettäväksi muun lainsäädännön mukaisesti adoptiolapseksi ja adoptiovanhemmaksi.

7 d §. *Sijaisapu alle kolmevuotiaan lapsen hoitoa varten.* Nykyisin vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle voidaan myöntää sijaisapua alle kolmevuotiaan lapsensa kotona tapahtu-

vaa hoitamista varten sairausvakuutuslain mukaisen vanhempainrahakauden päätyttyä. Sijaisavun enimmäismäärä on 100 päivää vuodessa lasta ja hänen molempia vanhempiaan kohden. Käytännössä vuodet määritellään lapsen iän perusteella niin, että vanhempainrahakauden päättymisen ja yhden vuoden iän täyttämisen välinen aika muodostaa yhden kauden ja sen jälkeen toinen ja kolmas ikävuosi omat kautensa.

Säännöksen esitöistä (HE 170/2001) ilmenee, että tarkoitus on ollut sitoa sijaisapuoikeus siihen, että lapsesta maksetaan kotihoidon tukea. Nyt tämä edellytys ehdotetaan nostettavan suoraan säännökseen, jotta oikeuden edellytykset kävisivät laista selkeästi ilmi.

Tarkoitus on, että jos molemmat sijaisapuun oikeutetut vanhemmat hoitavat lasta kotona, he voivat jakaa sijaisapupäivien enimmäismäärän haluamallaan tavalla huolimatta siitä, kummalle vanhemmalle kotihoidon tuki kulloinkin maksetaan.

7 e §. *Sijaisapu aikuiskoulutusta varten.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi yleisperusteluissa mainituin perustein.

7 f §. *Sijaisapu muilla perusteilla.* Pykälän 1 kohta säilyisi ennallaan. Myös soveltamiskäytännön on tarkoitus pysyä ennallaan, eli myös naiselle voitaisiin antaa sijaisapua asepalveluksen suorittamisen ajaksi. Naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaan nainen voi 45 päivän kuluessa palveluksen aloittamispäivästä ilmoittaa, ettei hän jatka palvelusta. Tämän määräajan kulumisen jälkeen nainen rinnastetaan palveluksen aikana ja hänen siitä vapauduttuaan kaikilta osin asevelvolliseen. Vastaavasti naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain perustelujen mukaan asepalvelusta suorittavan naisen taloudellisten ja sosiaalisten etujen tulee olla samat kuin asevelvollisuutta suorittavien miesten.

Kohtaan 2 ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Määritelmä kertausharjoitusta korvaava palvelus ehdotetaan päivitettäväksi siviilipalveluslain mukaisesti täydennyspalveluksi.

Kohta 3 säilyisi ennallaan. Sijaisapua voisi saada lähiomaisen kuoleman vuoksi yhden päivän ajaksi ja tämän lisäksi hautajaispäiväksi.

Pykälän 4 ja 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi yleisperusteluissa mainituin perustein.

7 g §. *Sijaisavun saajana vanhuuseläkkeelle siirtynyt henkilö.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä tarkoitettusta asiasta säädettäisiin ehdotetun lain 7 i §:ssä.

7 h §. *Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä tarkoitettusta asiasta säädettäisiin ehdotetun lain 7 i §:ssä.

7 i §. *Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten.* Pykälän mukaan maatalousyrittäjien kotieläintuotannon jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten annettaisiin sijaisapua, kun maatalousyrittäjä on siirtynyt vanhuuseläkkeelle tai toistaiseksi myönnetylle työkyvyttömyyseläkkeelle tai kun maatalousyrittäjä on kuollut. Pykälä vastaa asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain 7 g ja 7 h §:n säännöksiä.

Vanhuuseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen yhteydessä sijaisavun saaja olisi maatalousyrittäjänä toiminut henkilö, joka on ennen eläkkeelle siirtymistään ollut sijaisapuun oikeutettu työkyvyttömyyden perusteella. Lisäksi nykyisestä poiketen sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten ulotettaisiin myös tilanteeseen, jossa henkilön oikeus työkyvyttömyyden perusteella myönnettävään sijaisapuun päättyy sen johdosta, että 7 §:n 4 momentissa tarkoitettun lausunnon mukaan ei ole todennäköistä, että hän kykenee myöhemmin jatkamaan

työskentelyään säännöksessä tarkoitetuin tavoin. Häneltä ei edellytettäisi pakollista MYEL-vakuutusta, josta säädetään lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitut estävät eläkkeet eivät tässä tapauksessa estäisi sijaisavun saamista. Tämä ilmenee pykälän 1 momentista.

Pykälän 2 momentin mukaan sijaisapuun oikeutetun maatalousyrittäjän kuoltua hänen kuolinpesällään olisi oikeus pykälässä tarkoitettuun sijaisapuun. Edellytyksenä olisi, että maatalousyrittäjä yhä täyttää 3 §:n 1 momentin 2 ja 4—6 kohdassa säädetty vaatimukset.

Pykälän 3 momentin mukaan sijaisapua voisi saada kuuden kuukauden aikana eläkepäätöksen tiedoksisaannista, eläkelaitoksen kielteisen lausunnon antamispäivästä tai kuolinpäivästä. Tuona aikana sijaisapua saisi yhteensä enintään 60 päivänä.

8 §. Vuosiloma- ja sijaisapupäivän kesto. Voimassa olevan lain 8 §:n mukaan lomituspäivän kesto määritellään lomitustunteina siten, että se keskimäärin vastaa lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta maatalousyrittäjän hoitoon kuuluviin välttämättömiin tehtäviin käytettävästä kokonaistyöajasta. Lomitustuntien määrä arvioidaan tilan kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten määrän ja laadun, tilan tuotantomenetelmien ja -olosuhteiden sekä lomitussajankohdan perusteella. Lomitustuntien määrää arvioitaessa otetaan huomioon myös lomitettajan toimivan henkilön ammattitaito ja kyky suoriutua lomitukseen kuuluvista tehtävistä. Lomituspäivän keston määrittämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän rakenne ehdotetaan uudistettavaksi ja sisältö täsmennettäväksi. Asetustasoista sääntelyä ehdotetaan nostettavaksi osittain lakitasolle. Lomituspäivän keston määrittelyn lähtökohdaksi on maatalousyrittäjän kokonaistyöaika, josta säädetäisiin pykälän 1 momentissa. Maatalousyrittäjän tehtäväosuus maatalousyrittäjän kokonaistyöajasta määriteltäisiin pykälän 2 momentissa. Lomituspäivän keston määräytymisestä säädetäisiin pykälän 3 momentissa.

Pykälän 1 momentin mukaan maatalousyrittäjän kokonaistyöajassa otettaisiin huomioon vain maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömät kotieläinten hoitotyöt. Kotieläimillä tarkoitetaan lakiehdotuksen 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja eläimiä. Hoitotöihin luettaisiin vain tosiasialliset eläinten hoitotyöt. Sellaisia eivät olisi esimerkiksi yrityksen johtamiseen kuuluvat tehtävät. Päivittäisillä hoitotöillä tarkoitettaisiin sitä, että kyseiset hoitotyöt ovat päivittäisiä tai ainakin säännöllisiä ja siten toistuvia, että ne käytännössä osuvat jokaiseen vuosilomajaksoon. Hoitotöihin ei luettaisi tehtäviä, jotka vastaavat lakiehdotuksen 8 c §:ssä tarkoitettuja valvontakäyntejä ja varallaoloa.

Kokonaistyöaika määräytyisi sen mukaan, kuinka pitkä aika maatalousyrittäjiltä ja muilta yrityksissä työskenteleviltä henkilöiltä keskimäärin päivittäin kuluu edellä mainittujen hoitotöiden tekemiseen. Muilla yrityksissä työskentelevillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka työskentelevät yrityksessä joko vakituisesti tai tilapäisesti. Nykyisin huomioon otetaan vain yrityksen vakinaiset työntekijät (maatalousyrittäjien lomituspäiväasetuksen 1333/1996 3 §). Muutos on tarpeen, koska joissakin tilanteissa myös määräaikaisilla työsuhteilla ja toimeksiannoilla voidaan hoitaa olennainenkin osa maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä.

Kokonaistyöajan määrittelyssä otettaisiin huomioon maatalousyrittäjän kotieläinten määrä ja laatu sekä tuotantomenetelmät ja -olosuhteet, kuten nykyisinkin. Määrittely olisi kuitenkin nykyistä kaavamaisempi eikä siinä enää otettaisiin huomioon lomitussajankohtaa tai lomitettajan ammattitaitoa ja kykyä huolehtia tehtävistään. Tämä on perusteltua, koska käytännössä määrittely tapahtuu vuosilomaa koskevan päätöksen yhteydessä. Näin varhaisessa vaiheessa nämä

seikat eivät vielä ole tiedossa. Nykyistä kaavamaisempi määrittely on perusteltua myös hallinnollisen työn keventämiseksi ja maatalousyrittäjien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalousyrittäjän tehtäväosuus määräytyisi sen mukaan, kuinka kauan maatalousyrittäjältä keskimäärin päivittäin kuluu maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömien kotieläinten hoitotöiden tekemiseen. Tehtäväosuus määräytyy prosentteina 1 momentissa tarkoitetusta kokonaistyöajasta. Maatalousyrittäjän keskimääräistä tehtäväosuutta määriteltäessä ei otettaisi huomioon sitä, että maatalousyrittäjän työpäivä voi olla keskimääräistä pitempi niinä päivinä, jolloin tilalla ei ole ulkopuolista työntekijää.

Voimassaolevan lomituspalveluasetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan paikallisyksikön on määrittävä maatalousyrittäjän tehtäväosuus maatalousyrittäjän ilmoituksen mukaisesti. Käytännössä on tullut ilmi tapauksia, joissa paikallisyksikkö on paikallistuntemuksensa kautta tiennyt, että ilmoitus ei vastaa tilan tosiasiallisia olosuhteita. Tällaisten tilanteiden varalta ehdotetaan, että paikallisyksikkö voisi määrätä tehtäväosuuden poiketen maatalousyrittäjän ilmoituksesta.

Kuten nykyisinkin tehtäväosuutta voitaisiin muuttaa kalenterivuoden aikana vain erittäin painavasta syystä. Erittäin painava syy voisi olla esimerkiksi muutos maatilalla työskentelevien henkilöiden määrässä. Rajoitus on perusteltu sen vuoksi, ettei lomituspäivän kestoa jouduttaisi määrittelemään uudelleen esimerkiksi siksi, että maatalousyrittäjä on ilmoittanut tehtäväosuuksien muuttuneen muusta kuin edellä tarkoitetusta erittäin painavasta syystä.

Pykälän 3 momentin mukaan lomituspäivän kesto vuosiloma- ja sijaisapulomituksessa määräytyisi kaavamaisesti lomitustunteina siten, että se on lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta vastaava tuntimäärä maatalousyrittäjän kokonaistyöajasta. Lomituspäivän kesto määrättäisiin kerran vuodessa vuosilomahakemuksen ratkaisun yhteydessä.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset maatalousyrittäjän kokonaistyöajan, tehtäväosuuden ja lomituspäivän keston määrittämisestä ja tarkistamisesta.

8 a §. Palvelusuunnitelma. Voimassa olevassa 8 a §:ssä säädetään maatalousyrittäjälle laadittavasta palvelusuunnitelmasta. Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja hallinnollisen työn vähentämiseksi säännös ehdotetaan kumottavaksi.

8 b §. Lomituspalvelutehtävät. Nykyisin lomitustehtävien laajuudesta säädetään lain 16 §:ssä. Säännös sisältyy lain 3 lukuun, joka koskee paikallisyksikön järjestämää lomitusta. On perusteltua, että itse järjestetyssä ja paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa hoidetaan lähtökohdaisesti samoja tehtäviä. Sen vuoksi lomituspalvelutehtävistä ehdotetaan säädettäväksi lain 2 luvussa, johon on koottu kummallekin lomitustuodolle yhteiset säännökset.

Voimassa olevan lain 16:n mukaan maatalouslomittajan tulee huolehtia maatalousyrittäjän kotieläintuotantoon kuuluvista ja muista maatalousyrittäjän hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistä siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan maatalousyrittäjän tehtäväosuuteen. Lomituspalvelutehtävien määrittely on tarpeen uudistaa muun muassa siksi, että lomituspalveluilla on tarkoitus jatkossa huolehtia vain kotieläinten hoitoon liittyvistä tehtävistä. Kasvinviljelyä harjoittavat maatalousyrittäjät jäisivät lomituspalvelujen ulkopuolelle. Kotieläintiloillakaan ei enää hoidettaisi kasvinviljelytehtäviä, esimerkiksi säilörehun tekoa.

Ehdotetun pykälän mukaan vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehdittaisiin vain maatalousyrityksen päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan tehtäväosuuteen. Vuosiloma- ja sijaisapulomitukseseen kuuluvat tehtävät olisivat siten yhtenevät niiden tehtävien kanssa, jotka otetaan huomioon tilan kokonaistyöajan määrittämisessä. Kokonaistyöaikaan kuuluvia tehtäviä on käsitelty edellä 8 §:n yhteydessä.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi myös säännös siitä, mitä tehtäviä maksullisella lomittaja-avulla voidaan hoitaa. Voimassa olevassa laissa asiasta ei ole säännöksiä. Laissa ei edellytetä edes sitä, että kyseessä olisi maatalousyrityksen toimintaan liittyvä työ tai että teetetyn työn pitäisi kuulua maksullista lomittaja-apua käyttävän tehtäviin. Valtiontuen suuntaviivojen mukaan lomitustukea voidaan myöntää varsinaisiin lomituskustannuksiin, jotka aiheutuvat viljelijän, maatilakotitalouden jäsenen tai maataloustyöntekijän poissaolosta loman vuoksi tai tietyn sijaisapuperusteen johdosta. Valtiontuen suuntaviivojen perusteella tukea tulisi lähtökohtaisesti myöntää vain maatalouden alkutuotantoon kuuluvien töiden tekemiseen. Ehdotuksen mukaan maksullisella lomittaja-avulla voitaisiin huolehtia käytettävissä olevan tuntimäärän rajoissa niistä maatalousyrityksen kotieläinten hoitotöistä, jotka lomitussajankohtana kuuluvat lomittaja-apua käyttävän maatalousyrittäjän tehtäviin. Sallitut työtehtävät olisivat siis pääsääntöisesti samoja kuin vuosi- ja sijaisapulomituksessa, mutta maksullisessa lomittaja-avussa voitaisiin päivittäin välttämättömien tehtävien lisäksi hoitaa myös muita maatalousyrityksen kotieläinten hoitotöitä.

Jäljempänä 28 §:ssä kerrotun mukaisesti 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua maksullisesta lomittaja-avusta perittävää maksua ehdotetaan korotettavan siten, että maksu vastaisi palvelusta aiheutuvia keskimääräisiä tuotantokustannuksia ja markkinoilla vastaavasta palvelusta perittävää hintaa. Tällöin palvelu ei enää olisi valtiontueksi katsottavaa. Oikean hintatason määrittäminen ja muun muassa kilpailuneutraliteetti edellyttävät, että myös 16 § b §:n 2 momentin mukaisella maksullisella lomittaja-avulla hoidettavat tehtävät on rajattava nykyistä huomattavasti yksityiskohtaisemmin. Ottaen huomioon myös paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammattitaito, tehtävät ehdotetaan rajattavan vastaavasti kuin 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullisella lomittaja-avulla huolehdittavat tehtävät.

8 c §. *Valvontakäynnit ja varallaolo.* Yleisperusteluissa mainituista syistä lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetään valvontakäynneistä ja kotieläintuotannon automaation valvonnan edellyttämästä varallaolosta. Säännös koskisi paikallisyksikön järjestämää vuosilomaa ja sijaisapua. Paikallisyksikön velvollisuudesta järjestää valvontakäyntejä vuosiloman yhteydessä säädetään voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentissa. Varallaolosta ei ole säännöksiä nykyisessä laissa.

Voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentin mukaan paikallisyksikön tulee yrityksen kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten hoidon turvaamiseksi järjestää yritykseen tavanomaisen lomituksen lisäksi tarpeen mukaan myös valvontakäyntejä, jos maatalousyrityksessä toimivat maatalousyrittäjät ovat samanaikaisesti vuosilomalla taikka jos yrityksessä on vain yksi maatalousyrittäjä, joka on vuosilomalla.

Ehdotettu pykälä liittyy lakiehdotuksen 8 §:ään, jossa määritellään, mitkä tehtävät otetaan huomioon maatalousyrityksen kokonaistyöaikaa määriteltäessä. Valvontakäyntejä ja varallaoloa vastaavia tehtäviä ei oteta huomioon. Valvontakäynnit ja varallaolo eivät ole myöskään lakiehdotuksen 8 b §:ssä tarkoitettuja lomituspalvelutehtäviä, joita lomittaja säännönmukaisesti hoitaa lomitukseen kuuluvina. Tämä kävisi ilmi ehdotetun pykälän sanamuodosta.

Pykälän 1 momentin mukaan paikallisyksikkö voisi järjestää valvontakäyntejä tai niiden sijaan varallaoloa vuosiloma- ja sijaisapulomituksen yhteydessä. Paikallisyksiköllä ei enää olisi lakisääteistä velvollisuutta järjestää valvontakäyntejä vuosilomalomituksen yhteydessä. Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi ehdotetaan, että valvontakäynneistä ja varallaolosta perittäisiin ehdotetun lain 28 a §:n mukaan määräytyvä maksu.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontakäynnin tai varallaolon järjestäminen edellyttäisi, että ne ovat välttämättömiä maatalousyrittäjien kotieläinten hoidon turvaamiseksi. Lisäksi niitä vastaavien tehtävien olisi kuuluttava lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäviin.

9 §. *Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan lomituspalvelujen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat asianomaiselle ministeriölle. Lomituspalveluihin myönnettävä valtion korvaus on EU:n valtiontukisäännösten näkökulmasta osa maatalouden kansallista tukea. Maataloustukien hallinnointi kuuluu pääosin maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alaan. Lomituspalvelujen tarkoituksena on lakiehdotuksen 1 §:n mukaisesti tukea maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista, työssä jaksamista ja työurien pidentymistä. Sen vuoksi lomituspalvelujen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämä on tarpeen selvyuden vuoksi mainita ehdotetussa säännöksessä.

Pykälän 2 momentin mukaan lain toimeenpanosta vastaisi edelleen Mela.

11 a §. *Ehdollinen päätös oikeudesta lomituspalveluihin.* Pykälän 1 momentin mukaan paikallisyksikkö voisi tehdä ehdollisen päätöksen lomituspalvelun myöntämisestä, jos hakija täyttää hakemansa lomituspalvelun saamisen edellytykset muutoin, mutta hän ei ole vielä saanut päätöstä vireillä olevaan hakemukseensa, joka koskee ns. pakollista MYEL-vakuutusta. Käytännössä kyseessä olisi siis vakuutuksen alkamishakemus. Lisäksi sijaisavun saamisen edellytyksenä on eräissä tapauksissa, että hakijalle on myönnetty tietty sosiaaliturvaetuus, esimerkiksi sairauspäiväraha tai sitä vastaava etuus, äitiys-, isyys- tai vanhempainraha, erityisäitiysraha, erityishoitoraha taikka lasten kotihoidon tuki. Etuuden myöntämistä koskeva päätöstä ei välttämättä ole olemassa vielä siinä vaiheessa, kun sijaisapua haetaan.

Säännös on tarpeen erityisesti siksi, että lomitusta on voitava tietyissä tilanteissa järjestää, vaikka vielä ei ole edes olemassa tietoa kaikkien edellytysten täyttymisestä. Itse järjestettyä lomitusta koskevan korvauksen maksaminen edellyttäisi kuitenkin, että oikeudesta lomituspalveluun on annettu jo varsinainen päätös.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdollinen päätös sitoisi paikallisyksikköä, jos ehdollisen päätöksen saaja toimittaa myönteisen vakuutus- tai etuuspäätöksen paikallisyksikölle sen asettamassa määräajassa. Tarkoitus on, että määräaika asetetaan niin pitkäksi, että etuutta koskeva eläke- tai vakuutuslaitoksen päätös varmasti ehditään saada ennen määräajan umpeutumista.

Pykälän 3 momentti merkitsee, että ehdollinen päätös raukeaisi, jos vakuutus- tai etuuspäätös on kielteinen tai jos ehdollisen päätöksen saaja ei muusta syystä toimita sitä määräajassa paikallisyksikölle. Ehdollinen päätös raukeaisi myös, jos ehdollisen päätöksen saaja ei ole antanut ehdollisen päätöksen pohjaksi oikeita tietoja. Jos ehdollinen päätös raukeaa, palvelun saajalta perittäisiin sen nojalla annetusta lomituspalvelusta aiheutuneet kustannukset lakiehdotuksen 29 §:n 2 momentin mukaisesti. Säännös päätöksen raukeamisesta helpottaa takaisinperintämenettelyä ja varmistaa takaisinperinnän toteutumisen.

Ehdolliseen päätökseen ei saisi 4 momentin mukaan hakea muutosta. Muutosta saisi hakea myöhemmin annettavaan varsinaiseen päätökseen.

14 §. *Paikallisyksikön velvollisuus järjestää lomituspalveluja.* Pykälän otsikkoa täsmennettäisiin käyttämällä antaa-verbin sijasta verbiä järjestää. Vastaava terminologinen täsmennys tehtäisiin myös pykälän tekstiin.

Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 14 §:n 1 momenttia ja 2 momentti voimassa olevan lain 14 §:n 3 momenttia.

Voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentissa säädetään paikallisyksikön velvollisuudesta järjestää valvontakäyntejä vuosilomalomituksen yhteydessä. Valvontakäyntejä koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi lakiehdotuksen 8 c §:ään.

16 §. *Lomitustehtävien laajuus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska lomitustehtävien laajuus määriteltäisiin ehdotetun lain 8 b §:ssä.

16 a §. *Lomittajien maatalousyrittäjäkohtainen perehdytys.* Pykälässä oleva viittaus kumottavaan 16 §:ään on tarpeen korvata viittauksella ehdotettuun 8 b §:ään. Perehdytystä voitaisiin antaa vain lomittajille, jotka hoitavat vuosiloma- tai sijaisapulomitusta, ja vain vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehdittaviin lomituspalvelutehtäviin kuten nykyisinkin.

16 b §. *Maksullinen lomittaja-apu.* Pykälän 1 momentin mukaan vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle voitaisiin järjestää maksullista lomittaja-apua lakiehdotuksen 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 120 tuntia kalenterivuodessa kuten nykyisinkin. Myös itse järjestetyn lomituksen piirissä oleva vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä voi järjestää itselleen maksullista lomittaja-apua vastaavaa palvelua. Tästä säädetään 24 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan paikallisyksikkö voisi järjestää maksullista lomittaja-apua myös muille maatalousyrittäjille kuin vuosilomaan oikeutetuille maatalousyrittäjille. Tästä perittävästä maksusta säädettäisiin 28 §:n 2 momentissa.

Lakiehdotuksen 8 b §:ssä säädetään tehtävistä, joita voidaan hoitaa 1 ja 2 momentin mukaisella maksullisella lomittaja-avulla.

Pykälän 3 momentista ilmenisivät ne edellytykset, joiden on täytyttävä, jotta paikallisyksikkö voi järjestää maksullista lomittaja-apua. Vaikka edellytykset täytyisivät, paikallisyksiköllä ei ole velvollisuutta järjestää palvelua.

Momentin 1 kohdan mukaan maksullisen lomittaja-avun järjestäminen ei saa vaarantaa vuosiloman eikä sijaisavun järjestämistä. Lisäksi momentin 3 kohdan mukaan 2 momentin mukainen maksullinen lomittaja-apu ei myöskään saisi vaarantaa 1 momentin mukaisen lomittaja-avun järjestämistä. Jos paikallisyksikkö on päätöksellään sitoutunut järjestämään maksullista lomittaja-apua yksittäistapauksessa, maatalousyrittäjän on voitava luottaa siihen, että palvelu myös järjestetään. Ehdotetuissa säännöksissä tarkoitettuun etusijajärjestykseen ei voisi enää silloin vedota.

Momentin 2 kohdan mukaan maksullisen lomittaja-avun järjestämiseen ei voitaisi käyttää 15 §:n 3 momentissa tarkoitettua maatalousyrittäjän ehdottamaa lomittajaa, joka olisi tilapäisesti työsopimussuhteessa paikallisyksikköön. Muilta osin lakiehdotuksessa luovuttaisiin voimassa olevan lain 16 b §:n 1 momentissa olevasta edellytyksestä, jonka mukaan maksullisen lomittaja-avun toteuttamiseen voidaan käyttää vain sellaisen lomittajan työpanosta, joka on paikallisyksikön palveluksessa ja tekee vakituisesti lomitustyötä. Sekä paikallisyksiköt että maatalousyrittäjät ovat pitäneet mainittua säännöstä hankalana. Se vaikeuttaa lomitusten jär-

jestämistä etenkin silloin, kun vuosiloma- tai sijaisapupäivää haluttaisiin pidentää tuetulla maksullisella lomituksella. Jos lomittaja ei tee vakituisesti lomitustyötä, hänen työpäiväänsä ei voida nykyisin pidentää maksullisella lomittaja-avulla.

Paikallisyksikkö voisi edelleen järjestää maksullista lomittaja-apua käyttämällä ostopalvelu-lomittajaa.

18 §. *Paikallisyksikön järjestämien lomituspalvelujen hakeminen.* Pykälän 1 momentin mukaan lomituspalveluja olisi haettava paikallisyksiköltä kirjallisesti, kuten valtiontuen suuntaviivoissa edellytetään. Tämä koskee nykyisestä poiketen myös sijaisapua sekä 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua. Suuntaviivojen mukaan tuki voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi, jos sillä on kannustava vaikutus. Komissio katsoo, että tuella ei ole kannustavaa vaikutusta tuensaajaan sellaisissa tapauksissa, joissa hankkeeseen tai toimintaan liittyvät työt on aloitettu jo ennen kuin tuensaaja jättää tukihakemuksen kansallisille viranomaisille. Koska pykälä koskee paikallisyksikön järjestämää lomitusta, viimeksi mainittua vaatimusta ei ole tarpeen mainita säännöksessä, sillä paikallisyksikkö voi järjestää lomitusta vasta hakemuksen vireille tulon jälkeen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Nimenomaisella säännöksellä halutaan varmistaa sääntelyn hyväksyttävyyden EU:n valtioneuvoston kannalta. Suuntaviivojen 71 kohdassa mainitaan, mitä tietoja tukihakemuksesta on ainakin käytävä ilmi. Näitä ovat seuraavat tiedot: hakijayrityksen nimi ja koko, hankkeen tai toiminnan kuvaus, mukaan lukien sijaintipaikka sekä aloitus- ja lopetusaika, hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä ja tukikelpoiset kustannukset. Tämän lisäksi hakemukselta on käytävä ilmi kansallisen lainsäädännön edellyttämät seikat.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua voisi kuitenkin hakea suullisesti. Tämä olisi mahdollista, koska edellä 8 b §:ssä kerrotun mukaisesti palvelusta perittävän maksun ehdotetaan vastaavan palvelusta aiheutuvia keskimääräisiä tuotantokustannuksia ja markkinoilla vastaavasta palvelusta perittävää hintaa. Tällöin palvelu ei enää olisi valtiontueksi katsottavaa.

Pykälän 2 momentin mukaan vuosilomaa koskeva hakemus olisi nykyiseen tapaan tehtävä paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Aiotut vuosiloma-ajankohdat olisi mainittava hakemuksessa. Samalla olisi tehtävä myös 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua koskeva hakemus. Tarkoitus on, että maatalousyrittäjä voisi myöhemmin tehdä ehdotuksensa maksullisen lomittaja-avun ajankohdista myös suullisesti. Vastaavasti jos paikallisyksikkö 19 §:n mukaisesti varaa maatalousyrittäjälle tilaisuuden vuosiloman ajankohdan muuttamiseen, maatalousyrittäjä voi tehdä ehdotuksensa uusista ajankohdista myös suullisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sijaisavun hakemisesta. Sijaisavun hakemiselle ei ole mahdollista säätää yhtenäistä hakuaikaa, koska sijaisavun tarve tulee usein esiin yllättäen. Joissakin tapauksissa se saattaa olla tiedossa jo hyvissä ajoin, esimerkiksi silloin, kun maatalousyrittäjälle on etukäteen varattu aika työkyvyttömyyttä aiheuttavaan lääketieteelliseen toimenpiteeseen. Sijaisavun järjestäminen etenkin äkillisissä tilanteissa on haasteellista lomittajaresurssien tehokkaan kohdentamisen kannalta. Siksi on tärkeää, että paikallisyksikkö saa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tiedon kaikista sijaisavun tarpeista. Sijaisapua koskeva hakemus olisi ehdotuksen mukaan tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon sijaisavun perusteesta ja palvelun tarpeen alkamisajankohdasta.

Sijaisapua koskeva hakemus on tarkoitettu tehtäväksi kirjallisesti ennen jokaisen sijaisavun alkamista. Tarkoitus on, että kirjallista hakemusta voidaan osittain täydentää suullisesti. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun samalla perusteella myönnettyä sijaisapua on tarpeen jatkaa.

23 a §. *Lomituspalvelujen hakeminen itse järjestetyssä lomituksessa.* Valtiontuen suuntaviivojen vaatimusten mukaisesti myös itse järjestettyjä lomituspalveluja olisi haettava kirjallisesti. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Nykyisestä poiketen tämä koskee myös sijaisapua ja maksullista lomittaja-apua vastaavaa palvelua. Suuntaviivojen mukaan hakemus on tehtävä ennen hanketta koskevien töiden aloittamista. Itse järjestetyn lomituksen osalta tällä tarkoitetaan sitä, että hakemus on tehty ennen laillisesti velvoittavaa sitoumusta käyttää palveluja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Vastaava säännös on paikallisyksikön järjestämien lomituspalvelujen osalta lakiehdotuksen 18 §:n 1 momentissa. Itse järjestetyssä lomituksessa tieto esimerkiksi sijaisavun päättymispäivästä voi käytännössä tulla paikallisyksikölle vasta lakiehdotuksen 26 a §:ssä tarkoitettua korvaushakemuksen yhteydessä.

Sijaisapua koskeva hakemus on tarkoitettu tehtäväksi kirjallisesti ennen jokaiseen sijaisapuun kuuluvien töiden aloittamista. Tarkoitus on, että kirjallista hakemusta voidaan osittain täydentää suullisesti. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun samalla perusteella myönnettyä sijaisapua on tarpeen jatkaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vuosiloman ja maksullisen lomittaja-apua vastaavan palvelun hakemisesta. Vuosiloman osalta kirjallinen hakemus tehdään paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Maatalousyrittäjän, joka järjestää itse lomituksensa, ei tarvitsisi ilmoittaa vuosiloman ajankohtia paikallisyksikölle etukäteen. Maksullista lomittaja-apua olisi haettava vuosilomahakemuksen yhteydessä myös silloin, kun kyseessä on itse järjestetty lomitus.

24 §. *Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa.* Hallinnollisen työn vähentämiseksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi paikallisyksikön velvollisuus avustaa itse järjestetyn lomituksen piirissä olevaa maatalousyrittäjää sijaisapulomituksen järjestämisessä. Paikallisyksikkö voisi edelleen ehdotetun 14 §:n 2 momentin nojalla järjestää sijaisapua myös itse järjestetyn lomituksen piirissä olevalle maatalousyrittäjälle. Edellytyksenä olisi, ettei se vaikeuta palvelujen järjestämistä 1 momentissa tarkoitetuille maatalousyrittäjille.

25 §. *Itse hankitut lomittajat.* Suuntaviivojen mukaan tukeen ei saa liittyä suoria maksuja edunsaajille ja tuki on maksettava maatalojen lomituspalvelujen tarjoajalle. Sen vuoksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että maatalousyrittäjä voi hankkia sijaisavun vain ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta eikä enää ottaa lomittajaa työsuhteeseen. Työsuhteen mahdollisuus sulkeutuu pois, koska työsuhteen olennainen tunnusmerkki on, että työnantaja itse maksaa palkan työntekijälle.

Itse hankitusta lomituksesta maksettava valtion korvaus on julkista rahoitustukea, jonka käyttöön lähtökohtaisesti liittyy vaatimus, että sen turvin hankittaviin palveluihin sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (hankintalaki, 348/2007). Itse järjestetyn lomituksen osalta hankintalain soveltaminen tulisi kysymykseen vain poikkeuksellisesti, koska laissa säädetyt kynnysarvot harvoin ylittyvät näissä tapauksissa. Siitä huolimatta 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan hankintalakia ei sovelleta pykälässä tarkoitettuihin hankintoihin.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan lomituspalvelujen tuottajana ei voisi toimia maatalousyrittäjä itse, maatalousyrittäjän perheenjäsen tai maatalousyrityksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä. Palvelujen tarjoajana ei myöskään voisi toimia sellainen taho, että maatalousyrittäjän, hänen perheenjäsenensä tai maatalousyrityksen toinen yrittäjän tai hänen perheenjäsenensä voidaan tosiasiallisesti katsoa saavan maksun itselleen, vaikkakin välillisesti. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että maatalousyrittäjä käyttää palvelujen tarjoajana omaa, perheenjäsenensä tai hänen kanssaan kyseisessä maatalousyrityksessä maataloutta harjoittavan henkilön toiminimeä. Vastaava välillinen vaikutus voi syntyä myös esimerkiksi silloin, kun palvelujen tarjoajana on yhteisö, jonka velvoitteista maatalousyrittäjä, hänen perheenjäsenensä tai maatalousyrityksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on henkilökohtaisessa vastuussa toimimalla esimerkiksi avoimen yhtiön yhtiömiehenä tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan myöskään lomittajana ei voisi toimia maatalousyrittäjä itse, hänen perheenjäsenensä, maatalousyrityksen toinen yrittäjä eikä hänen perheenjäsenensä.

Pykälän 3 momentissa täsmennetään, keitä tarkoitetaan 2 momentissa mainituilla perheenjäsenillä.

26 §. Korvaus itse järjestetystä lomituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus maksettaisiin palvelujen tuottajalle. Säännöksestä ilmenee myös, että korvausta maksetaan vuosiloma- ja sijaisapulomituksissa enintään lakiehdotuksen 8 §:n mukaan määritellyn tuntimäärän mukaan. Korvausta voitaisiin maksaa vain ehdotetun 8 b §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta. Maksullista lomittaja-apua vastaavassa 24 §:n 2 momentin mukaisessa lomittaja-avussa lomittaja voisi huolehtia vain 8 b §:n mukaisista tehtävistä.

Pykälän 2 momentista ilmenee itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvauksen taso. Nykyinen työsuhteisia lomittajia koskeva alempi korvaustaso poistuisi, koska maatalousyrittäjä voisi jatkossa hankkia lomituspalveluja vain ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta. Korvaus olisi 26,50 euroa tunnilta vuoden 2016 tasossa. Määrä vastaisi tämän hetkistä itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa ylintä korvaustasoa.

Korvauksen määrää ei enää sidottaisi maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaiseen vähimmäispalkkaan, vaan korvausta tarkistettaisiin lakiehdotuksen 47 b §:n mukaisesti vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettu korvauksen määrä olisi käytännössä enimmäiskorvaus. Jos maatalousyrittäjän ja palvelujen tuottajan sopima hinta olisi 2 momentissa tarkoitettua korvausta pienempi, korvauksena maksettaisiin vain maatalousyrittäjän ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Korvaus voisi muodostua ainoastaan ennakkoperintälain (1118/1996) 25§:n tarkoittamasta työkorvauksesta, joka ei kata esimerkiksi matkakustannuksia.

Arvonlisäveron osuuteen korvausta ei maksettaisi. Maatalousyrittäjä on velvollinen korvaamaan palvelun tuottajalle ne kustannukset, joita valtion korvaus ei kata, mukaan luettuna arvonlisäveron osuuden.

26 a §. Korvauksen hakeminen ja maksaminen. Maatalousyrittäjä hakisi jälkikäteen paikallisyksiköltä itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen, joka maksettaisiin palvelun tuottajalle. Hakemus olisi tehtävä viimeistään lomituspalvelun suorittamisajankohtaa seu-

raavien kahden kalenterikuukauden kuluessa. Korvaus voitaisiin myöntää siitä huolimatta, että hakemus olisi myöhästynyt edellä tarkoitettusta määräajasta, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Pykälän 2 momentista ilmenee tarkemmin, mistä asioista erityisesti on esitettävä selvitystä itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa korvausta haettaessa. Yhtenä 7 kohdassa tarkoitettuna muuna korvauksen maksamiseen tarvittavana tietona olisi perusteltua toimittaa kopio palvelujen tuottajan palvelun myynnistä antamasta laskusta. Laskusta kävisi ilmi muun muassa mahdollisen arvonlisäveron ja matkakustannusten osuus.

Pykälän 3 momentin mukaan hakemukseen olisi liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus korvauksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin korvauksen maksutavasta. Säännös vaikuttaa myös pykälän otsikointiin.

Tarkoitus on kumota maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen 11—13 §, joissa nykyisin säädetään itse järjestetyn korvauksen hakemisesta, päätöksestä ja korvauksen maksamisesta.

27 §. *Sijaisavusta perittävät maksut.* Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi pykälän 1 momentissa määriteltyä sijaisavun tuntimaksua koskevaa laskentakaavaa ehdotetaan muutettavaksi.

Sijaisavun perustuntimaksu säilyisi nykyisenä kolmena eurona. Muutos koskisi vain maksun MYEL-työtuloon sidottua osaa. Tuntimaksun MYEL-työtulosidonnaisen osan määrittämisessä käytettävä jakaja olisi nykyisen 6000 sijasta 5400. Muutos vahvistaisi jonkin verran maksun sidonaisuutta MYEL-työtuloon.

Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

27 a §. *Korotettu sijaisapumaksu.* Pykälän 2 kohdassa oleva viittaus kumottavaan 7 e §:ään ehdotetaan poistettavaksi.

27 b §. *Yritystoiminnan järjestelyjä varten annetusta sijaisavusta perittävä maksu.* Voimassa olevan lain 27 b §:ssä säädetään maksullisesta lomittaja-avusta perittävän maksun suuruudesta sijaisapumaksusta. Voimassa olevan pykälän 1 ja 3 momentti käyvät tarpeettomiksi lakiehdotuksen sisältämien muutosten johdosta.

Voimassa oleva 2 momentti olisi edelleen osittain tarpeellinen. Käytännössä säännös jäisi koskemaan ainoastaan yritystoiminnan järjestelyjä varten annetusta sijaisavusta perittävää maksua. Voimassa olevassa 2 momentissa on viittaus lain 28 §:ään, jossa maksu on kytketty lomittajia koskevan työehtosopimuksen mukaiseen vähimmäispalkkaan. Esityksessä ehdotetaan lain 28 §:ää yksinkertaistettavaksi niin, että siinä säädetään maksun suuruudeksi 13,50 euroa tunnilta.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin vastaavasti, että yritystoiminnan järjestelyjä varten annetusta sijaisavusta peritään 13,50 euroa tunnilta. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan sen uutta sisältöä.

28 §. *Maksullisesta lomittaja-avusta perittävä maksu.* Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi nykyinen tuetusta maksullisesta lomittaja-avusta perittävä 11,60 euron

suuruinen tuntimaksu korotettaisiin 13,50 euroon tunnilta. Pykälässä tarkoitettu maksu perittäisiin myös 24 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lomittaja-avusta. Täsmennys on tarpeen, koska tarkoitus on kumota maatalousyrittäjien lomituspäätöksen 13 §, jossa säädetään 24 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lomittaja-avusta maksettavan maksun vähentämisestä itse järjestetyn lomituksen korvauksesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettusta maksullisesta lomittaja-avusta perittävästä maksusta. Maksun on alun perin ollut tarkoitus vastata palvelun tuotantokustannuksia. Nykyisin palvelusta perittävä maksu, 26,50 euroa tunnilta, ei kuitenkaan enää todellisuudessa vastaa palvelun tuotantokustannuksia. Perittävä maksu ehdotetaan korotettavan vastaamaan palvelusta aiheutuvia keskimääräisiä tuotantokustannuksia.

Maksujen suuruutta ei enää sidottaisi maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaiseen vähimmäispalkkaan, vaan maksua tarkistettaisiin lakiehdotuksen 47 b §:n mukaisesti vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Ehdotetut 13,50 euroa ja 35 euroa vastaisivat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

28 a §. *Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut.* Lakiehdotuksen 8 c §:ssä säädettäisiin valvontakäynneistä ja kotieläintuotantoon kuuluvan automaation valvonnasta, jotka liittyvät paikallisyksikön järjestämään vuosiloma- ja sijaisapulomitukseseen.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan vuosiloma- ja sijaisapulomituksen yhteydessä tehdystä valvontakäynnistä perittäisiin 33 euroa käynniltä. Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja itse järjestetyn lomituksen saattamiseksi yhdenvertaisempaan asemaan valvontakäyntien suhteen, myös vuosilomalomituksen yhteydessä tehdystä valvontakäynnistä tulisi maksullinen. Toisaalta valvontakäyntejä voitaisiin ehdotuksen mukaan vuosilomissa järjestää, vaikka molemmat yrittäjät eivät olisi samanaikaisesti vuosilomalla.

Pykälän 2 momentin mukaan varallaolosta perittäisiin 5 euroa tunnilta. Määrä vastaa suunnitteleen sitä lisäkustannusta, joka paikallisyksikölle aiheutuu lomittajalle maksettavasta varallaolokorvauksesta. Jos lomittaja joutuu varallaolon aikana käymään tilalla, maatalousyrittäjältä perittäisiin 33 euroa käynniltä.

Valvontakäynnillä tai varallaolon aikana tehtävällä käynnillä voidaan huolehtia vain tehtävistä, jotka ovat käyntihetkellä eläinsuojelullisista syistä välttämättömiä. Jos lomittaja joutuu eläinsuojelullisista syistä työskentelemään tilalla pitempään kuin tunnin, yli menevältä ajalta perittäisiin 33 euroa tunnilta, myös silloin, kun valvontakäynti tai varallaolo liittyy vuosilomalomitukseseen. Jos lomittaja työskentelee tilalla esimerkiksi yhden tunnin ja 30 minuuttia, henkilöltä perittäisiin 33 euron käyntimaksu ja tunnin ylittävältä 30 minuutilta 16,50 euroa. Tästä säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

Kyseessä on uusi asiakasmaksu, joka tulee vähentää valtion korvaukseen oikeuttavista lomituskustannuksista 36 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

29 §. *Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan palvelun saajan olisi korvattava paikallisyksikölle kustannukset, jotka ovat aiheutuneet perusteettomasti annetusta vuosilomasta, sijaisavusta ja 16 b §:n 1 momentin tarkoittamasta maksullisesta lomittaja-avusta. Sama koskee itse järjestetystä lomituksesta perusteettomasti maksettua korvausta. Säännöksestä puuttuisi 16 b §:n 2 momentin tarkoittama lomittaja-apu, koska siitä perittävä hinta korotettaisiin edellä

ehdotetun mukaisesti siten, että maksu vastaisi palvelusta aiheutuvia keskimääräisiä tuotantokustannuksia.

Hallinnollisen työn helpottamiseksi ja maatalousyrittäjien yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi ehdotetaan, että paikallisyksikön järjestämästä palvelusta maksettavan korvauksen euromäärästä säädettäisiin laissa. Korvaus olisi 33 euroa lomitustunnilta vähennettynä palvelun saajalta mahdollisesti perityllä asiakasmaksulla. Kuitenkin korvaus perusteettomasti annetusta varallaolosta olisi 5 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perittävällä maksulla. Määrät vastaisivat vuosilomasta, sijaisavusta ja 16 b §:n 1 momentin tarkoittamasta maksullisesta lomittaja-avusta aiheutuneita keskimääräisiä tuotantokustannuksia. Rahamäärää tarkistettaisiin ehdotetun 47 b §:n mukaisesti palkkakertoimella. Perittävä taso määräytyisi lomituspalvelujen antamisvuoden tasossa. Kiinteitä tuntikustannuksia sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa annettuihin lomituspalveluihin.

Pykälän 2 momentti liittyy lakiehdotuksen 11 a §:ssä tarkoitettuun ehdolliseen päätökseen. Jos ehdollinen päätös raukeaa, maatalousyrittäjältä perittäisiin sen nojalla annetusta sijaisavusta aiheutuneet kustannukset lakiehdotuksen pykälän 1 momentissa säädetyin perustein.

Pykälän 3 momentti sisältäisi pääsäännön takaisinperinnästä luopumisesta. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 29 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin poikkeuksista takaisinperinnästä luopumisesta koskevasta säännöstä. Takaisinperintä olisi toteutettava täysimääräisenä, jos perintä perustuu ehdollisen päätöksen raukeamiseen. Lisäksi säännöksessä otettaisiin huomioon Euroopan unionin lainsäädännöstä tulevat vaatimukset. Lomituspalvelujärjestelmästä maksettava korvaus on SEUT 107 artiklan mukaista tukea. Sitä koskevat yhteisön lainsäädännön rajoitteet samalla tavalla kuin muitakin yritystukia. Niihin kuuluvat myös takaisinperintää koskevat säännökset ja oikeuskäytäntö. Takaisinperinnän kohtuullistaminen rajoittuisi näin ollen vain tilanteisiin, joissa tuen myöntäminen ja maksaminen eivät ole olleet vastoin niitä maatalouden valtiontukisääntöjä, joiden perusteella tukijärjestelmä ja sen muutos on voitu hyväksyä.

Pykälän 5 momentin mukaan takaisinperinnästä olisi pääsäännön mukaan päätettävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman palvelun antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta. Edellä 4 momentin kohdalla selostetuista syistä valtiontukisääntöjen vastaisen tuen takaisinperintäaika määräytyisi Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti. Valtiontukisääntöjen vastaisen tuen takaisinperintämenettelystä on tarkemmin säädetty mm. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 659/1999. Sen 15 artiklan mukaan tuen takaisinperintään sovelletaan kymmenen vuoden vanhentumisaikaa.

30 §. *Viivästyskorko ja maksuvelvoitteen täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan otettavan huomioon 28 a §:ssä ehdotetut valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut.

Samalla säännöksessä huomioitaisiin korkolakiin (633/1982) 16.3.2013 voimaan tullut muutos. Sijaisapumaksu, tuetun maksullisen maksu ja ehdotettu uusi asiakasmaksu on katsottava kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1 §:ssä tarkoitetuiksi maksuiksi eli maksuiksi, jotka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta. Tällaisen maksun viivästykseen sovellettaisiin korkolain 4 a §:ää. Siltä osin kuin kyse olisi 29 §:n mukaisesta takaisinperittäväksi määrätyn korvauksen maksun viivästymisestä, sovellettaisiin edelleen korkolain 4 §:ää.

Pykälän 2 momentti jäisi asiasisällöltään ennalleen.

30 a §. *Yrittäjän vastuu maksuista ja korvauksista.* Pykälässä ehdotetaan huomioitavaksi uudesta 3 §:stä johtuva muutostarve. Pykälän maatalousyrittäjätermi ehdotetaan muutettavan yrittäjätermiksi. Samalla ehdotetaan täsmennettäväksi voimassa olevassa laissa oleva yhteisötermi korvaamalla se termeillä avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö tai osuuskunta.

35 §. *Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset.* Nykyisin lomittajien työmatkakustannusten korvaaminen valtion varoista perustuu pykälän 2 momentin 1 kohtaan, jonka mukaan maatalouslomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan enintään määrään, jota on pidettävä toiminnan tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen hoitamisen kannalta tarpeellisenä ja jota kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät. Voimassa olevan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan lomittajan työmatkat asunnosta ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä asunnolle korvataan kaikille lomittajille paikallisyksikön alueella, jossa lomittaja työskentelee. Lisäksi sopimuksen pöytäkirjamerkinnän mukaan valvontakäyntien matkakustannukset korvataan Melan vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Melan voimassa olevan ohjeen mukaan työantajan määräyksestä suoritetusta erillisestä valvontakäynnistä aiheutuneet matkakustannukset voidaan sisällyttää valtionkorvaukseen.

Valvontakäynneistä ehdotetaan uutta sääntelyä 8 c ja 28 a §:n mukaisesti. Lisäksi kyseisissä pykälissä säädettäisiin myös varallaolosta ja varallaolosta mahdollisesti aiheutuvista käynneistä tilalla. Ehdotuksen mukaan valvontakäynnistä ja varallaolosta aiheutuvasta käynnistä perittäisiin aina 33 euroa käyntikerralta. Koska käynneistä ehdotetaan tarkempaa sääntelyä, olisi perusteltua, että myös käyntien matkakustannusten korvaamisesta valtion varoista olisi tarkempaa sääntelyä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaankin uutta kohtaa, jonka mukaan valtion varoista korvattaisiin valvontakäyntien ja varallaolon johdosta lomittajalle paikallisyksikön alueella syntyneet työmatkakustannukset asunnosta ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä asunnolle. Paikallisyksikön alueella tarkoitetaan myös tässä sitä paikallisyksikköä, johon lomittajalla on työsuhde. Työmatkakustannuksilla tarkoitetaan verovapaata kilometrikorvausta.

Edellä ehdotetun mukaisesti 8 a § palvelusuunnitelmasta ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olevan 35 §:n 2 momentin 2 b kohdassa säädetään palvelusuunnitelmien laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneiden matkakulujen korvaamisesta. Säännös ehdotetaan poistettavan.

40 a §. *Kunnan velvollisuus palauttaa perusteetta saamansa valtion korvaus.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 40 a §:ää.

Hallinnollisen työn helpottamiseksi ja maatalousyrittäjien yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi ehdotetaan, että paikallisyksikön järjestämästä palvelusta maksettavan korvauksen euromäärästä säädettäisiin laissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korvauksen euromäärästä samalla tavoin kuin lakiehdotuksen 29 §:n 1 momentissa. Palautettava määrä olisi vuosilomassa, sijaisavussa tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettussa maksullisessa lomittaja-avussa 33 euroa tunnilta vähennettynä perityillä asiakasmaksuilla, jos palautusvelvollisuus perustuu siihen, että paikallisyksikkö on antanut palveluja säännösten vastaisesti. Jos kysymys on perusteettomasti annetusta varallaolosta, palautettava määrä olisi kuitenkin 5 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perittävällä maksulla.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan otettavan huomioon Euroopan unionin lainsäädännöstä tuleva vaatimus vastaavasti, kuten edellä on todettu 29 §:n 4 momentin yhteydessä. Kohtuullistaminen rajoittuisi näin ollen vain tilanteisiin, joissa tuen myöntäminen ja maksaminen eivät

ole olleet vastoin niitä maatalouden valtiontukisääntöjä, joiden perusteella tukijärjestelmä ja sen muutos on voitu hyväksyä.

44 b §. *Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus.* Itse järjestetyn lomituksen osalta palvelujen tuottaja olisi pykälän 1 momentin mukaan velvollinen antamaan maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään vaikuttavat tiedot paikallisyksikölle. Pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tiedot olisi annettava Melalle. Palvelun tuottajan olisi annettava tiedot sekä oma-aloitteisesti että paikallisyksikön tai Melan pyynnöstä.

45 §. *Tietojen saantioikeus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että paikallisyksiköllä on oikeus saada eläkelaitokselta tietoja samoin periaattein kuin sillä on oikeus saada tietoja muilta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; julkisuuslaki) 4 §:ssä tarkoituilta viranomaisilta. Pykälän 2 ja 3 momentti säilyisivät ennallaan.

45 a §. *Tietojen salassapito ja luovuttaminen.* Julkisuuslain 14 §:n mukaan tiedon antamisesta asiakirjasta, joka on laadittu viranomaisen toimeksiantotehtävää suoritettaessa tai annettu toisen viranomaisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten, päättää tehtävän antanut viranomainen, jollei toimeksiannosta muuta johdu. Säännöksen mukaan toimeksiantosopimuksessa voitaisiin sopia, että tiedon antamisesta päättää paikallisyksikkö, mikä olisi perusteltua, koska asiakirjat ovat paikallisyksikön hallussa ja sillä on parhaat edellytykset arvioida, onko tietojen antaminen perusteltua. Jotta paikallisyksikköjen toimivalta päättää tietojen antamisesta ei jäisi toimeksiantosopimusten varaan, pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että asiasta säädetään suoraan laissa.

Ehdotetun lain toimeenpanossa käsiteltäviin arkaluonteisiin tietoihin sovellettaisiin siten muun muassa julkisuuslain 6 luvussa säädettyjä salassapitovelvoitteita. Julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä ovat esimerkiksi asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisen liike- tai ammattisalaisuudesta (24 §:n 1 momentin 20 kohta), henkilön taloudellisesta asemasta (24 §:n 1 momentin 23 kohta) sekä henkilön terveydentilasta (24 §:n 1 momentin 25 kohta).

Koska lomitussasioissa käsitellään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia vakuutustietoja, pykälän 2 momentti olisi yhdenmukainen maatalousyrittäjän eläkelain 139 §:n kanssa.

Kuitenkin pykälän 3 momenttiin otettaisiin suuntaviivojen 128 ja 131 kohdasta tuleva edellytys. Suuntaviivojen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava tiettyjen tietojen julkaiseminen internetissä kattavalla valtiontukisivustolla kansallisella tai alueellisella tasolla, jos yksittäisen tuen suuruus ylittää 60 000 euroa. Jokaisesta yksittäisestä tuesta on julkaistava mm. yksittäisen tuensaajan nimi, kullekin tuensaajalle myönnetyn tuen muoto ja määrä, myöntämispäivä, alue, jolle tuensaaja on sijoittunut (NUTS II -tasolla) ja yrityksen pääasiallinen toimiala (NACE:n kolminumerotasolla). Salassapito ei siis ulottuisi tällaisiin tietoihin.

45 b §. *Asiakirjojen säilyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä. Asiakirjat olisi säilytettävä valtiontuen suuntaviivoissa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ei ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäviksi. Suuntaviivojen kohdan 730 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikista tuen myöntämiseen liittyvistä toimenpiteistä pidetään yksityiskohtaista kirjanpitoa. Tällaisen kirjanpidon on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että kaikkia näiden suuntaviivojen edellytyksiä, jotka koskevat tukikelpoisia kustannuksia ja tuen sallittua enimmäisintensiteettiä, on noudatettu soveltuvin osin. Nämä tiedot on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä ja toimitettava pyynnöstä komissiolle. Hallinnollisen työn keventämiseksi säädettäisiin kuitenkin, että asiakirjat voisi hävittää kalenterivuositain eli asia-

kirjoja olisi säilytettävä kymmenen kokonaista kalenterivuotta lomituspalvelun myöntämisestä.

47 a §. *Suoritusvelvollisuuden raukeaminen.* Pykälän 2 momentissa ehdotetaan otettavan huomioon Euroopan unionin lainsäädännöstä tuleva vaatimus vastaavasti kuten edellä on todettu 29 §:n 5 momentin yhteydessä.

47 b §. *Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella.* Laissa on mainittu useita rahamääriä, joiden määrä on tarpeen pitää ajan tasalla ehdotetun pykälän 1 momentin mukaisesti. Nämä rahamäärät ovat:

- korvaus itse järjestetystä lomituksesta (26,50 euroa), josta säädetään lakiehdotuksen 26 §:n 2 momentissa

- yritystoiminnan järjestelyjä varten annettavasta sijaisavusta perittävä maksu (13,50 euroa), josta säädetään 27 b §:ssä

- maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut (13,50 ja 35 euroa), joista säädetään lakiehdotuksen 28 §:ssä

- valvonnasta ja varallaolosta perittävät maksut (5 ja 33 euroa), joista säädetään lakiehdotuksen 28 a §:ssä

- perusteettomasti annetusta lomituspalvelusta ja itse järjestetystä lomituspalvelusta perusteettomasti maksetun korvauksen takaisinperintä (5 ja 33 euroa), josta säädetään lakiehdotuksen 29 §:n 1 momentissa

- kunnalle perusteettomasti maksetun valtion korvauksen palautus (5 ja 33 euroa), josta säädetään lakiehdotuksen 40 a §:n 2 momentissa.

Kaikki edellä mainitut rahamäärät ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden indeksisidonnaisuuteen soveltuu parhaiten työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin.

Pykälän 2 momentin mukaan mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

1.2 Laki turkistuottajien lomituspalveluista

1 §. *Lain soveltamisala ja Euroopan unionin lainsäädännön huomioon ottaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät muutoin ennallaan, mutta momentin 2 kohdasta ilmenee EU-lainsäädännön edellyttämä muutos, jonka mukaan korvaus itse järjestetystä lomituksesta maksetaan palvelun tuottajalle eikä enää turkistuottajalle itselleen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että lain toimeenpanossa noudatetaan lisäksi maatalousalan ryhmäpoikkeusasetusta. Ehdotetun lain säännöksillä täydennetään Euroopan unionin lainsäädäntöä siltä osin, kuin tällainen säätäminen on kansallisista lähtökohdista tarpeellista. Suurin osa maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisista edellytyksistä ilmenee suoraan ehdotetusta laista.

2 §. Määritelmät. Jäljempänä ehdotetun mukaisesti 15 § palvelusuunnitelmasta ehdotetaan kumottavaksi. Täten palvelusuunnitelmasta ei enää tarvita erillistä määritelmää, joten myös 2 §:n 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi.

3 §. Lomituspalvelujen saamisen edellytykset. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 3 §:n 1 momenttia muutoin, mutta lomituspalveluihin oikeuttavan eläinyksikköjen raja ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä neljästä yksiköstä kuuteen. Ehdotettu muutos vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 3 §:ään ehdotettua muutosta. Muutos on tarpeen hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi.

Kaikkien pykälässä säädettyjen edellytysten tulee täytyä aina lomituspalvelujen käyttämisajankohtana. Pykälän 1 momentissa mainittaisiin kuitenkin nimenomaisesti vain se, että kuuden kotieläinyksikön vaatimuksen on täyttyvä lomituspalvelujen käyttämisajankohtana. Tämä sikäli kaikkia muitakin edellytyksiä koskeva asia on nimenomaisesti todettu vain kotieläinyksikkövaatimuksen yhteydessä, koska turkiseläintuotannon eläinmäärä voi vaihdella paljonkin ajankohdasta riippuen.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa lueteltaisiin lomituspalvelujen saantia estävät etuudet. Säännös vastaisi pääosin nykyistä 3 §:n 2 momenttia, jossa luetellaan lomituspalvelut estävät etuudet. Ehdotettu säännös olisi nykyistä täsmällisempi ja ajanmukaisempi. Työkyvyttömyyseläkkeellä tarkoitetaan vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaisesti ja yhtäläisesti maatalousyrittäjien lomituspalvelulain kanssa työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea. Nykyisessä laissa estävänä eläkkeenä mainittu työttömyyseläke ei sisältyisi säännökseen, koska työttömyyseläkkeitä ei enää makseta vuoden 2014 jälkeen.

Koska henkilön tulee lomitusajankohtana voida tietää, täyttääkö hän lomituspalvelujen saamisen edellytykset, säännös ehdotetaan kirjoitettavaksi siten, että mahdollisesti myöhemmin samalle ajalle takautuvasti myönnettävät eläkkeet eivät aiheuta kustannusten takaisinperintää

Pykälän 2 momentin 3—5 kohdat koskevat EU-lainsäädännöstä johtuvia edellytyksiä. Ne ovat asiasisällöltään yhtäläiset maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 4—6 kanssa. Lomituspalveluja voitaisiin 3 kohdan mukaan myöntää vain, jos turkistuottajan yritys on maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen tarkoittama pk-yritys. Momentin 4 kohdan mukaan lomituspalveluja ei voitaisi myöntää, jos turkistuottajan yritys on maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen tarkoittama vaikeuksissa oleva yritys. Momentin 5 kohdan mukaan lomituspalveluja ei voitaisi myöntää, jos turkistuottajan yritykselle on annettu perintämääräys tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan aiemman komission päätöksen perusteella ja saatava on maksamatta.

4 §. Lomituspalvelujen määrä. Pykälän 1 momentti säilyisi nykyisellään. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lomituspalveluja saisi käyttää enintään 90 päivänä kalenterivuodessa. Päivien enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon jokainen päivä, jolloin lomituspalveluja on annettu. Ehdotus vastaa tältä osin EU:n valtioneuvoston päätöksessä olevaa edellytystä, jonka mukaan lomituspalveluja voidaan pääsääntöisesti järjestää yhteensä enintään kolme kuukautta vuodessa henkilöä kohden.

5 §. Lomituspalvelutehtävät. Pykälän otsikkoa ehdotetaan lyhennettäväksi, jolloin se vastaisi maatalousyrittäjien lomituspalvelulakia koskevan ehdotuksen 8 b §:n otsikkoa.

Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät muutoin nykyisellään, mutta ehdotetun palvelusuunnitelmasäännöksen kumoamisen johdosta 1 momentista poistettaisiin maininta palvelusuunnitelmasta.

6 §. *Lisävapaasta perittävä maksu.* Lisävapaasta perittävää maksua ehdotetaan korotettavaksi 6,50 euroon tunnilta. Maksu on nykyisin 5 euroa vuoden 2010 tasossa eli 5,54 euroa tunnilta vuoden 2015 tasossa. 39 §:ssä ehdotetun mukaisesti ehdotettu 6,50 euroa olisi vuoden 2016 tasossa. Muutos on tarpeen hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi.

7 §. *Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus.* Pykälä vastaa asiasisällöltään pääosin voimassa olevan lain 7 §:ää. Siinä on kuitenkin huomioitu EU:n valtioneukisäännöistä johtuvat vaatimukset. Siksi tukea ei enää voitaisi maksaa turkistuottajalle itselleen, vaan se olisi maksettava lomituspalvelun tuottajalle. Lomittaja ei enää voi olla työsuhteessa turkistuottajaan, vaan palvelu on hankittava ennakkoperintäkisteriin merkityltä palvelun tuottajalta. Korvausta ei enää maksettaisi arvonlisäveron osuuteen.

Korvaus on nykyisin 20 euroa vuoden 2010 tasossa eli 22,14 euroa vuoden 2015 tasossa. 39 §:ssä ehdotetun mukaisesti säännöksissä olevat euromäärät ehdotetaan muutettavan vuoden 2016 tasoon. Korvauksen ehdotetaan olevan vuoden 2016 tasossa 22,50 euroa, jollei 3 momentista muuta johdu.

7 a §. *Itse hankitut lomittajat.* Pykälä on yhdenmukainen maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 25 §:n kanssa. Tältä osin viitataan mainitun pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin.

8 §. *Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen.* Pykälän 1 momentti vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 29 §:n 1 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaa edellä mainitun lakiehdotuksen 29 §:n 3 momenttia, pykälän 3 momentti mainitun lakiehdotuksen 29 §:n 4 momenttia soveltuvin osin ja 4 momentti 29 §:n 5 momenttia. Tältä osin viitataan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 29 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

9 §. *Viivästyskorko ja maksuvelvoitteen täytäntöönpano.* Säännöksessä huomioitaisiin korkolakiin (633/1982) 16.3.2013 voimaan tullut muutos vastaavasti kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 30 §:ssä. Lisävapaasta perittävä maksu on katsottava kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1 §:ssä tarkoitetuksi maksuksi eli maksuksi, jotka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta. Tällaisen maksun viivästykseen sovellettaisiin korkolain 4 a §:ää. Siltä osin kuin kyse olisi 8 §:n mukaisesta takaisinperittäväksi määrätyn korvauksen maksun viivästyttämisestä, sovellettaisiin edelleen korkolain 4 §:ää.

Pykälän 2 momentti jäisi asiasisällöltään ennalleen.

13 §. *Lomituspalvelujen hakeminen.* Pykälän 1 momentti vastaa pääosin voimassa olevan lain 13 §:n 1 momenttia. Siinä on kuitenkin otettu huomioon EU:n valtioneukisääntöjen mukainen edellytys, että hakemus on tehtävä ennen lomituspalveluihin kuuluvien töiden aloittamista.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 13 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Nimenomaisella säännöksellä halutaan varmistaa

sääntelyn hyväksyttävyyden EU:n valtioneuvoston kannalta. Maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetään, mitä tietoja tukihakemuksesta on ainakin käytävä ilmi. Näitä ovat seuraavat tiedot: yrityksen nimi ja koko, kuvaus hankkeesta tai toiminnasta, mukaan lukien alkamis- ja päättymispäivä, hankkeen tai toiminnan toteutuspaikka, tukikelpoisten kustannusten luettelo, hankkeeseen tai toimintaan tarvittavan julkisen rahoituksen muoto (avustus, laina, takaus, takaisinmaksettava ennakko tai muu) ja määrä. Tämän lisäksi hakemukselta on käytävä ilmi kansallisen lainsäädännön edellyttämät seikat.

Jäljempänä ehdotettavassa 16 §:ssä säädettäisiin erikseen siitä, milloin paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän turkistuottajan tulee tehdä ehdotuksensa haluamistaan lomitussajankohdista ja milloin ehdotuksen tulee olla kirjallinen. Turkistuottajan, joka järjestää itse lomituksensa, ei tarvitsisi ilmoittaa lomitussajankohtia paikallisyksikölle etukäteen.

15 §. *Palvelusuunnitelma.* Voimassa olevan lain 15 §:ssä säädetään turkistilalle laadittavasta palvelusuunnitelmasta. Hallitusohjelmassa edellytettyjen säästöjen aikaansaamiseksi ja hallinnollisen työn vähentämiseksi säännös ehdotetaan kumottavaksi. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös maatalousyrittäjien lomituspäätöslakiin.

16 §. *Paikallisyksikön järjestämien lomitusten ajankohta.* Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä ehdotukset vuosiloma-ajankohdiksi olisi tehtävä jo 13 §:ssä tarkoitettulla kirjallisella hakemuksella eli vuosiloman vastaanottamista edeltävän kalenterivuoden loppuun mennessä. Nykyisin vuosilomaa koskeva ehdotus on tehtävä viimeistään kaksi kuukautta ennen suunniteltua lomitussajankohtaa ja ehdotus on voinut olla suullinen. Vastaavasti maatalousyrittäjien olisi ilmoitettava aiottu vuosiloma-ajankohdat kirjallisesti jo vuosilomahakemuksen yhteydessä maatalousyrittäjien lomituspäätöslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 18 §:ssä ehdotetun mukaisesti. Yleisperusteluissa mainitun mukaisesti lomitusten järjestäminen on lähtökohtaisesti sitä taloudellisempaa, mitä aiemmin lomitussajankohdat ovat tiedossa. Kirjallisuusvaatimus taas tulee edellä 13 §:ssä mainitun mukaisesti ryhmäpoikkeusasetuksesta.

Lisävapaan ajankohtien ehdottamismenettely jäisi nykyiselleen eli turkistuottajan tulisi tehdä ehdotuksensa lisävapaan ajankohdasta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja suullinen ehdotus olisi riittävä.

Pykälän 2 ja 3 momentti jäisivät ennalleen. Vaikka vuosiloma-ajankohtaa koskevat ehdotukset olisi tehtävä lomituspäätöshakemuksella kirjallisesti, tarkoitus on, että jos paikallisyksikkö 2 momentin mukaisesti varaa turkistuottajalle tilaisuuden vuosiloman ajankohdan muuttamiseen, turkistuottaja voi tehdä ehdotuksensa uusista ajankohdista myös suullisesti.

17 §. *Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen ja maksaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan turkistuottajan olisi tehtävä kirjallinen hakemus korvauksen maksamiseksi, vaikka korvaus maksetaan palvelun tuottajalle. Hakemus olisi tehtävä lomitussajankohdasta seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Muutoin momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevan lain 17 §:n 1 ja 3 momenttia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan lueteltavaksi tiedot, jotka hakemuksen yhteydessä on annettava paikallisyksikölle. Säännöksessä olisi yksilöity tarvittavat tiedot nykyistä täsmällisemmin. Yhtenä 8 kohdassa tarkoitettuna muuna korvauksen maksamiseen tarvittavana tietona olisi perusteltua toimittaa kopio palvelujen tuottajan palvelun myynnistä antamasta laskusta.

Pykälän 3 momentissa edellytettäisiin palvelujen tuottajan vahvistusta tietojen oikeellisuudesta siltä osin kuin ne ovat tämän tiedossa. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin korvauksen maksetavasta. Säännös vaikuttaa myös pykälän otsikointiin.

25 §. *Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset.* Edellä ehdotetun mukaisesti 15 § palvelusuunnitelmasta ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olevan 25 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetään palvelusuunnitelmien laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneiden matkakulujen korvaamisesta. Säännös ehdotetaan poistettavan.

26 §. *Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet.* Edellä ehdotetun mukaisesti 15 § palvelusuunnitelmasta ehdotetaan kumottavaksi ja 25 §:stä ehdotetaan poistettavan palvelusuunnitelmien matkakulujen korvaamista koskeva yleissäännös. Voimassa olevassa 26 §:n 1 momentissa on palvelusuunnitelmien matkakulujen korvaamisesta tarkempi säännös, joka nyt ehdotetaan poistettavan.

Pykälän 2 momentti jäisi ennalleen.

35 a §. *Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus.* Itse järjestetyn lomituksen osalta palvelujen tuottaja olisi pykälän 1 momentin mukaan velvollinen antamaan maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään vaikuttavat tiedot paikallisyksikölle. Pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tiedot olisi annettava Melalle. Palvelun tuottajan olisi annettava tiedot sekä oma-aloitteisesti että paikallisyksikön tai Melan pyynnöstä.

36 §. *Tietojen salassapito ja luovuttaminen.* Voimassa olevan pykälän 1 momentissa on säädetty siitä, miten julkisuuslakia sovelletaan Melan ja paikallisyksikön toimintaan tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa. Koska asia on säädetty samoin asiaa koskevassa yleislaissa, julkisuuslaissa, sääntely ehdotetaan poistettavan erityislaista. Täten nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyisivät 1 ja 2 momenteiksi.

Uuteen 3 momenttiin lisättäisiin maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksesta tuleva edellytys. Maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava tiettyjen tietojen julkaiseminen internetissä kattavalla valtioneuvostolla kansallisella tai alueellisella tasolla, jos yksittäisen tuen suuruus ylittää 60 000 euroa. Jokaisesta yksittäisestä tuesta on julkaistava mm. yksittäisen tuensaajan nimi, alue, jolle tuensaaja on sijoittunut (NUTS II -tasolla), toimiala (NACE:n kolminumerotasolla), tukiosa täytenä määränä, tukiväline, tuen myöntämispäivä, tuen tavoite ja myöntävä viranomaisena. Salassapito ei siis ulottuisi tällaisiin tietoihin.

39 §. *Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella.* Ehdotetussa laissa säädetyt rahamäärät tarkistettaisiin vuosittain nykyiseen tapaan palkkakertoimella. Palkkakertoimessa ansioiden muutoksen paino on 80 prosenttia ja hintojen 20 prosenttia. Koska kyseessä ovat palkka- tai muuhun työvoimakustannuksiin perustuvien kustannusten korvaukset, maksujen suuruuden sitominen palkkakertoimeen on perusteltua. Laissa säädettyjä rahamääriä olisivat entiseen tapaan lisävapaasta perittävä asiakasmaksu ja itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus. Uutena rahamääränä olisi 8 §:ssä ehdotettu perusteettomasti annetusta palvelusta perittävä maksu. Ehdotetussa laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa. Aiemmin laissa olevat rahamäärät vastasivat vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa. Ennen ehdotetun lain voimaantuloa järjestetystä lisävapaasta perittävä asiakasmaksu vastaavasti kuin ennen ehdotetun lain voimaantuloa itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus määräytyisivät aiemman lain mukaan.

39 a §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälässä säädettäisiin lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä. Asiakirjat olisi säilytettävä maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ei ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäväksi. Ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artiklan mukaan jäsenvaltion on säilytettävä yksityiskohtaista asiakirja-aineistoa, joka sisältää tarvittavat tiedot ja asiakirjatoisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa, että kaikki ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetty edellytykset täyttyvät. Asiakirja-aineisto on säilytettävä 10 vuoden ajan siitä päivästä alkaen, jolloin tukijärjestelmän viimeinen tuki myönnettiin.

39 b §. Lomituspalvelujen järjestämisen keskeyttäminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös lomituspalvelujen järjestämisen keskeyttämisestä. Turkistuottajien lomituspalveluja järjestetään valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun kahden vuoden siirtomäärärahan rajoissa. Toistaiseksi määräraha on riittänyt vastaamaan palvelujen kysyntää. On kuitenkin mahdollista, että kysyntä ylittää käytettävissä olevan määrärahan. Sen vuoksi on tarpeen säätää, miten tällaisessa tilanteessa on meneteltävä.

Pykälän 1 momentin mukaan keskeyttämisestä säädettäisiin tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ehdotettu säädöstaso on perusteltu sen vuoksi, että keskeytyksen tarve voi nousta esiin kiireisesti, jolloin sosiaali- ja terveysministeriön asetus on valtioneuvoston asetusta joustavammin käytettävissä. Tarkoitus on, että keskeyttäminen toteutetaan vain silloin, kun se on ehdottoman välttämätöntä eikä sitä tehdä ikään kuin varmuuden vuoksi.

Pykälän 2 momentilla varmistettaisiin, että palvelun tuottaja saa ennen keskeytystä tehdystä työstä korvauksen vaikkakin myöhästyneenä. Korvaus voitaisiin maksaa seuraavan vuoden määrärahadista.

Pykälän 3 momentilla varmistettaisiin paikallisyksikön mahdollisuus korvaukseen keskeytyksen voimassaoloaikana. Säännös on tarpeen, koska paikallisyksikön ei ole mahdollista välittömästi sopeuttaa palkkaamiensa lomittajien määrää uuden tilanteen mukaiseksi.

2 Voimaantulo

2.1 Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lakiin ehdotetut muutokset edellyttävät komission päätöstä tukijärjestelmän hyväksyttävyydestä. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tavoitteena on, että laki tulisi voimaan 1 päivästä tammikuuta 2016.

Jos sijaisapuoikeudesta tai sijaisapumaksusta vanhan lain aikana tehty päätös koskee uuden lain voimaantulon jälkeistä aikaa, päätökseen sovellettaisiin tältä osin vanhaa lakia. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Tämä on tarpeen, jotta palvelujen käyttäjät voivat luottaa oikeuksiinsa vaikuttavien päätösten pysyvyyteen silloin, kun päätökset on tehty ennen lain voimaantuloa.

Pykälän 3 momentin mukaan silloin kuin sijaisapua myönnetään lain voimaantulon jälkeiselle ajalle työkyvyttömyysperusteella ja tarkemmin sillä perusteella, että henkilöllä on myönteinen lausunto kuntoutustuen ajalle, sijaisapua myönnettäisiin lain voimaan tullessa voimassa olleen 7 §:n 4 momentin perusteella. Vanhan säännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi, että maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun kuntoutustukiperusteella lain voimaan tullessa. Si-

jaisapua voitaisiin myöntää 3 momentin mukaan kuitenkin enintään kesäkuun loppuun 2016. Tämä on tarpeen, jotta jo yli kaksi vuotta sijaisapua kyseisellä perusteella saaneet maatalousyrittäjät pystyvät järjestelemään yritystoimintaansa.

Pykälän 4 momentin mukaan itse järjestettyyn lomitukseen sovelletaan vanhan lain säännöksiä, jos palvelu on järjestetty ennen uuden lain voimaantuloa. Tämä merkitsee muun muassa, että lomittajana on voinut tietyissä tilanteissa toimia maatalousyrittäjään työsuhteessa oleva henkilö ja korvaus voidaan maksaa maatalousyrittäjälle itselleen. Tällöin, kuten myös edellä 3 momentissa, maatalousyrittäjällä tarkoitettaisiin vanhan lain mukaista maatalousyrittäjää.

Ehdotetun lain 29, 40 a ja 47 a §:ää sovelletaan pykälän 5 momentin mukaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Pykälän 6 momentti koskee ennen lain voimaantuloa aiheutuneiden kustannusten korvaamista paikallisyksiköille. Lomituspalvelukustannuksina on vanhan lain 35 §:n 2 momentin 2 b kohdan mukaan korvattu palvelusuunnitelmien laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet eläkelaitoksen ohjeiden mukaisesti suoritetusta tehtävästä. Uuden lain mukaan näitä kustannuksia ei enää korvattaisi paikallisyksiköille. Voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan edellä mainitut kustannukset kuitenkin korvattaisiin paikallisyksikölle, jos ne sisältyvät ennen lain voimaantuloa aiheutuneisiin kustannuksiin. Voimaantulosäännöksen 6 momentti merkitsee myös sitä, että lakiehdotuksen 35 §:n 2 momentin 1 a kohdassa tarkoitettujen matkakustannukset korvataan vain, jos ne sisältyvät lain voimaantulon jälkeen aiheutuneisiin kustannuksiin.

Pykälän 7 momentti sisältää siirtymäsäännöksen, joka koskee eräiden lakiehdotuksessa mainittuja lakeja edeltävien lakien soveltamista. Nämä lakiehdotuksessa mainitut lait ovat työtapaturma- ja ammattitautilaki, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki ja työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitut lait. Mitä lakiehdotuksessa säädetään näiden lakien mukaisesta etuudesta, sovellettaisiin myös näitä lakeja edeltävien lakien mukaiseen vastaavaan etuuteen.

2.2 Laki turkistuottajien lomituspalveluista

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2016.

Pykälän 2 momentin mukaan itse järjestettyyn lomitukseen sovelletaan vanhan lain säännöksiä, jos palvelu on järjestetty ennen uuden lain voimaantuloa. Tämä merkitsee muun muassa, että lomittajana on voinut toimia turkistuottajaan työsuhteessa oleva lomittaja ja korvaus voidaan maksaa turkistuottajalle itselleen. Tällöin myös turkistuottajalla tarkoitetaan vanhan lain mukaista turkistuottajaa.

Ehdotetun lain 8 §:ää sovellettaisiin pykälän 3 momentin mukaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Pykälän 4 momentti koskee ennen lain voimaantuloa aiheutuneiden kustannusten korvaamista paikallisyksiköille. Lomituspalvelukustannuksina on vanhan lain 25 §:n 2 momentin 4 kohdan ja 26 §:n 1 momentin mukaan korvattu palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkastamisesta aiheutuneet matkakustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet Melan ohjeiden mukaisesti suoritetusta tehtävästä. Uuden lain mukaan näitä kustannuksia ei enää korvattaisi paikallisyksiköille. Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan edellä mainitut kustannukset kuitenkin

HE 112/2015 vp

korvattaisiin paikallisyksikölle, jos ne sisältyvät ennen lain voimaantuloa aiheutuneisiin kustannuksiin.

Ehdotetun lain 13 §:n mukaan lomituspalveluja on haettava niiden järjestämisvuotta edeltävänä vuonna lokakuun loppuun mennessä. Ehdotetun 5 momentin mukaan hakuaika vuoden 2016 lomituspalvelujen osalta päättyisi 15 päivänä tammikuuta 2016.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 7 e, 7 g, 7 h, 8 a ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat 7 e § laeissa 1135/2001, 1161/2010 ja 710/2012, 7 g § laissa 458/2004, 7 h § laissa 1135/2001 sekä 8 a ja 16 § laissa 1161/2010,

muutetaan 1—5, 7, 7 a—7 d, 7 f, 8, 9, 14, 16 a, 16 b, 18, 24—27, 27 a, 27 b, 28—30, 30 a, 35, 40 a, 45 ja 47 a §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 1135/2001, 2—4, 7 b, 7 c, 8, 16 a, 28—30, 40 a ja 47 a § laissa 1161/2010, 5 § laeissa 1135/2001 ja 458/2004, 7, 7 a, 7 d, 25, 27 b ja 30 a § laissa 1135/2001, 7 f § laeissa 1135/2001, 1100/2007 ja 1455/2007, 9 § osaksi laissa 1289/2006, 14 ja 24 § osaksi laissa 1161/2010, 16 b § laeissa 1161/2010 ja 710/2012, 26 § osaksi laissa 629/2003, 27 § laissa 710/2012, 27 a § laeissa 1135/2001 ja 1289/2006, 35 § osaksi laeissa 1263/2009, 1161/2010 ja 710/2012 sekä 45 § laissa 1289/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 7 i, 8 b, 8 c, 11 a, 23 a, 26 a, 28 a, 44 b, 45 a, 45 b ja 47 b § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Maatalousyrittäjän lomituspalvelujen tarkoituksena on tukea maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista, työssä jaksamista ja työurien pidentymistä.

Maatalousyrittäjän lomituspalveluja ovat vuosilomalomitus, sijaisapu ja maksullinen lomittaja-apu.

Maatalousyrittäjälle järjestetään lomituspalveluja hänen valintansa mukaan:

- 1) osoittamalla hänelle maatalouslomittaja;
- 2) korvaamalla maatalousyrittäjän itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneita kustannuksia palvelujen tuottajalle.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimillä* nautaeläimiä, hevosia, sikoja, vuohia, lampaista, siipikarjaan kuuluvia eläimiä ja turkiseläimiä, joiden tuotantoa verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan;

2) *maatalousyrittäjällä* kotieläintuotantoa, jota harjoitetaan itsenäisenä taloudellisena yksikkönä.

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maatalousyrittäjään:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen ja jolla on voimassa sanottu vakuutus maatalousyrityksestä;

2) jonka maatalousyrityksen kotieläintuotanto käsittää lomituspalvelujen käyttämisaikajankohdasta vähintään kuusi kotieläinyksikköä;

3) joka ei saa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukaista tapaturmaeläkettä, joka on myönnetty vähintään 60 prosentin työkyvyn alentuman perusteella, tai sitä vastaavaa liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista korvausta;

4) jonka maatalousyrittäjä on tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 702/2014, jäljempänä *maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus*, tarkoitettu pk-yritys;

5) jonka maatalousyrittäjä ei ole maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; ja

6) jonka maatalousyrittäjä ei ole annettu perintämääräystä tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan komission päätöksen perusteella tai jos perintämääräys on annettu, siinä tarkoitettu saatava on maksettu.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, lakia sovelletaan myös maatalousyrittäjään, joka on maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja täyttää muutoin kuin ikänsä puolesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vakuutuksen saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kotieläinyksikkö määräytyy eläinlajikohtaisesti kotieläinten hoidosta aiheutuvan työmäärän perusteella. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kotieläinyksikön määräytymisestä.

4 §

Oikeus vuosilomaan

Vuosilomaan on oikeutettu päätoiminen maatalousyrittäjä. Päätoimisena maatalousyrittäjänä pidetään maatalousyrittäjää, jonka työpanos lomitusaikajankohdasta ja sitä edeltäneen kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrityksen ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Maatalousyrittäjää ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan lomitusaikajankohdasta työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta tai jos hänelle ei makseta etuutta sen vuoksi, että meneillään on työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu korvaukseton määräaika. Päätoimisuuden määrittelyä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta vuosilomaan sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vakuutus alkaa, lukuun ottamatta sitä vuosilomaoikeutta, jota saman maatalousyrityksen maatalousyrittäjät eivät ole käyttäneet kyseisen kalenterivuoden aikana.

5 §

Oikeus sijaisapuun

Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka sijaisavun tarpeen alkaessa on merkittävästi työpanoksellaan huolehtinut ja vastannut maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotoista ja jolla ei 7 tai 7 a—7 f §:ssä tarkoitetun tilapäisen syyn vuoksi ole mahdollisuutta huolehtia 8 §:ssä tarkoitetusta tehtäväosuudestaan ilman sijaisapua. Sijaisavun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia edellä mainituista tehtävistä yrityksen sisäisin järjestelyin.

2 luku

Oikeus lomituspalveluihin

7 §

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella kalenterivuoden aikana enintään 20 päivän ajaksi. Työkyvyttömyys on osoitettava lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksella siltä osin kuin sijaisapupäivien määrä kalenterivuodessa ylittää seitsemän päivää.

Lisäksi sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua siksi ajaksi:

- 1) jolta hänelle myönnetään sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) tarkoitettua päivärahaa;
- 2) jolta hänelle myönnetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua sairauspäivärahaa, ei kuitenkaan osasairauspäivärahaa;
- 3) jolta hänelle myönnetään työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista täysimääräistä päivärahaa taikka sitä vastaavaa liikennevakuutuslain mukaista korvausta, kuitenkin enintään vuoden ajalta liikennevahingosta;
- 4) jona hänen työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukainen työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemuksensa on vireillä, jos hakemus on tehty 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuna aikana.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tapauksessa maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun päättyy, kun hän on saanut tiedon työkyvyttömyyseläkettä koskevasta päätöksestä.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun jatkuu, jos työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen vireilläolo päättyy kuntoutustuen myöntämiseen. Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjän arvioidaan todennäköisesti kykenevän myöhemmin jatkamaan työskentelyään niissä tehtävissä, joita varten sijaisapua on viimeksi annettu. Maatalousyrittäjien eläkelaitos antaa 10 §:ssä tarkoitettulle paikallisyksikölle sijaisavun antamista koskevan päätöksen tekoa varten lausunnon siitä, onko todennäköistä, että maatalousyrittäjä kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään edellä tarkoitettuihin tavoin. Lausunto sitoo paikallisyksikköä sen päättäessä maatalousyrittäjän oikeudesta sijaisapuun. Oikeus sijaisapuun kuntoutustuen perusteella voi jatkua niin kauan kuin kuntoutustukea myönnetään, kuitenkin enintään kolme vuotta eläketapahtumasta. Tämän jälkeen maatalousyrittäjä ei voi saada sijaisapua kuntoutustuen perusteella kahteen vuoteen. Kuntoutustuen jatkuessa maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta saada sijaisapua 1 tai 2 momentin perusteella.

Maatalousyrittäjällä on 4 momentin mukainen oikeus sijaisapuun myös, jos maatalousyrittäjä on hakenut muutosta 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen, jolla hänelle ei ole myönnetty työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea, edellyttäen, että muutoksenhaun johdosta kuntou-

HE 112/2015 vp

tustuki myönnetään. Sijaisapuoikeus on aikaisintaan siitä lähtien, kun maatalousyrittäjä saa tiedon kuntoutustuen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

Edellä 4 ja 5 momentissa tarkoitettussa tapauksessa oikeus sijaisapuun on myös maatalousyrittäjällä, joka ei täytä 3 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä toimittaa työkyvyttömyyseläkettä koskevan päätöksen tiedoksi 10 §:ssä tarkoitettulle paikallisyksikölle silloin, kun ilmenee, että maatalousyrittäjä on työkyvyttömyytensä perusteella saanut sijaisapua.

7 a §

Sijaisapu kuntoutusta sekä työkykyä ylläpitävää toimintaa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) lääkinnällisen kuntoutuksensa vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräykseen tai lakiin perustuva kuntoutus kestää;

2) osallistuakseen työterveyshuollon suunnittelemaan työterveyshuoltolain (1383/2001) ja hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaiseen työkykyä ylläpitävään toimintaan enintään ohjattuna toiminnan ajaksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun määräytyy 7 §:n mukaan sinä aikana, jolloin hän on työkyvytön.

7 b §

Sijaisapu sairaan lapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) taloudessaan vakituisesti asuvan alle 10-vuotiaan äkillisesti sairastuneen lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi enintään seitsemäksi päiväksi sairausjaksoa kohden;

2) sairaan tai vammaisen lapsen hoitoon tai kuntoutukseen osallistumista varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua erityishoitorahaa.

Oikeus sijaisapuun 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla perusteella on myös sijaisapuun oikeutettuna maatalousyrittäjänä toimivalla lapsen vanhemmalla, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa. Sijaisapua järjestetään 1 momentin 1 kohdan perusteella vain yhdelle sijaisapuun oikeutetulle kerrallaan.

7 c §

Sijaisapu raskautta, synnytystä sekä lapsen ja adoptiolapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) raskautta, synnytystä ja lapsen hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa;

2) adoptiolapsen hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua adoptiovanhemman vanhempain- tai isyysrahaa.

7 d §

Sijaisapu alle kolmevuotiaan lapsen hoitoa varten

Vuosilomaan ja sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua alle kolmevuotiaan lapsensa kotona tapahtuvaa hoitamista varten sairausvakuutuslain mukaisen

HE 112/2015 vp

vanhempainrahakauden päätyttyä enintään 100 päivää vuodessa lasta ja hänen molempia vanhempiaan kohden. Edellytyksenä on, että lapsesta maksetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista lasten kotihoidon tukea. Sijaisavun enimmäismäärä voidaan jakaa vanhempien kesken heidän haluamallaan tavalla.

7 f §

Sijaisapu muilla perusteilla

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamista varten enintään asevelvollisuuslaissa (1438/2007) tai siviilipalveluslaissa (1446/2007) säädettyksi ajaksi;
- 2) kertausharjoituksen tai täydennyspalveluksen suorittamista varten enintään palveluksen osoitetun keston ajaksi;
- 3) lähiomaisensa kuoleman sekä lähiomaisensa hautajaisten vuoksi yhden päivän ajaksi.

7 i §

Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten

Sen estämättä, mitä 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 5 §:ssä säädetään, maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun maatalousyrittäjän kotieläintuotannon jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten, jos maatalousyrittäjällä on ollut oikeus sijaisapuun työkyvyttömyyden perusteella ja hänelle on tämän jälkeen myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai vanhuuseläke työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaan tai hänen oikeutensa sijaisapuun on päättynyt 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun lausunnon johdosta.

Sijaisapuun oikeutetun maatalousyrittäjän kuolinpesällä on oikeus sijaisapuun maatalousyrittäjän kotieläintuotannon jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten. Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä täyttää 3 §:n 1 momentin 2 ja 4—6 kohdassa säädetty vaatimukset.

Sijaisapua järjestetään työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä koskevan päätöksen tiedoksiantipäivää, lausunnon antamispäivää tai kuolinpäivää seuraavien kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

8 §

Vuosiloma- ja sijaisapupäivän kesto

Maatalousyrittäjän kokonaistyöaika määräytyy sen mukaan, kuinka pitkä aika maatalousyrittäjältä ja muilta yrityksessä työskenteleviltä keskimäärin päivittäin kuluu maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömien kotieläinten hoitotöiden tekemiseen. Hoitotöihin ei lueta niitä töitä, jotka vastaavat 8 c §:ssä tarkoitettuja valvontakäyntejä tai varallaoloa. Kokonaistyöaikaa arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän kotieläinten määrä ja laatu sekä tuotantomenetelmät ja -olosuhteet.

Maatalousyrittäjän tehtäväosuus määräytyy sen mukaan, kuinka kauan maatalousyrittäjältä keskimäärin päivittäin kuluu 1 momentissa tarkoitettujen hoitotöiden tekemiseen. Tehtäväosuus määräytyy prosentteina 1 momentissa tarkoitettua kokonaistyöajasta. Paikallisyksikön on määrättävä tehtäväosuus maatalousyrittäjän ilmoituksen mukaisesti, jolleivät ilmoituksessa esitetyt tiedot ole ilmeisessä ristiriidassa tosiasiallisten olosuhteiden kanssa. Sen jälkeen, kun tehtäväosuus on määrätty, sitä voidaan maatalousyrittäjän uuden ilmoituksen perusteella muuttaa kalenterivuoden aikana vain erittäin painavasta syystä.

HE 112/2015 vp

Lomituspäivän kesto vuosiloma- ja sijaisapulomituksessa määräytyy lomitustunteina siten, että se on lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta vastaava tuntimäärä maatalousyrittäjän kokonaistyöajasta. Lomituspäivän kesto voidaan tarkistaa, jos se on perusteltua maatalousyrittäjän kotieläinten määrässä tai laadussa taikka tuotantomenetelmissä ja -olosuhteissa tapahtuneiden muutosten johdosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maatalousyrittäjän kokonaistyöajan määräytymisestä sekä maatalousyrittäjän tehtäväosuuden ja lomituspäivän keston määräytymisestä ja tarkistamisesta.

8 b §

Lomituspalvelutehtävät

Vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehditaan maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotoista siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan maatalousyrittäjän tehtäväosuuteen. Maksullisella lomittaja-avulla ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettulla lomittaja-avulla voidaan huolehtia käytettävissä olevan tuntimäärän rajoissa niistä maatalousyrittäjän kotieläinten hoitotoista, jotka lomitusajankohtana kuuluvat lomittaja-apua käyttävän maatalousyrittäjän tehtäviin.

8 c §

Valvontakäynnit ja varallaolo

Sen lisäksi, mitä 8 b §:ssä säädetään, paikallisyksikön järjestämässä vuosilomalomituksessa ja sijaisavussa paikallisyksikkö voi järjestää valvontakäyntejä tai niiden sijaan kotieläintuotantoon kuuluvan automaation valvonnan edellyttämää varallaoloa.

Valvontakäyntejä tai varallaoloa voidaan järjestää vain, jos se on välttämätöntä maatalousyrittäjän kotieläinten hoidon turvaamiseksi ja jos niitä vastaavat tehtävät kuuluvat lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäviin.

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä *eläkelaitos*.

11 a §

Ehdollinen päätös oikeudesta lomituspalveluihin

Henkilöllä on oikeus saada ehdollinen päätös lomituspalveluista, jos hän täyttää hakemansa lomituspalvelun edellytykset muutoin, mutta hän ei ole vielä saanut päätöstä vireillä olevaan hakemukseensa, joka koskee 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista vakuutusta. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ehdollinen päätös sijaisavusta, jos hän täyttää sijaisavun saamisen edellytykset muutoin, mutta ei ole vielä saanut päätöstä vireillä olevaan hakemukseensa, joka koskee 7 §:n 2 momentissa 7 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 7 c tai 7 d §:ssä tarkoitettua etuutta. Paikallisyksikön on järjestettävä sijaisapua ehdollisen päätöksen perusteella.

HE 112/2015 vp

Ehdollinen päätös sitoo paikallisyksikköä, jos päätöksen saaja on antanut oikeat tiedot ja jos hän toimittaa paikallisyksikölle etuuden myöntämistä tarkoittavan päätöksen paikallisyksikön asettamassa määräajassa.

Ehdollinen päätös raukeaa, jos päätöksen saaja ei ole toiminut 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Ehdolliseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

14 §

Paikallisyksikön velvollisuus järjestää lomituspalveluja

Paikallisyksikön on järjestettävä lomituspalvelut tämän lain mukaisesti niille maatalousyrittäjille, jotka harjoittavat maataloutta pääasiallisesti sen toimialueella eivätkä ole 23 §:n mukaisesti ilmoittaneet järjestävänsä lomitukseensa itse.

Paikallisyksikkö voi järjestää 1 momentissa tarkoitettuja palveluja myös maatalousyrittäjälle, joka on ilmoittanut järjestävänsä lomituksensa itse. Edellytyksenä on, ettei se vaikeuta palvelujen järjestämistä 1 momentissa tarkoitetuille maatalousyrittäjille.

16 a §

Lomittajien maatalousyrityskohtainen perehdytys

Paikallisyksikön on huolehdittava yhteistyössä maatalousyrittäjän kanssa siitä, että maatalousyritykseen vuosiloma- tai sijaisapulomituksen osoitetut maatalouslomittajat saavat tilalla maatalousyrityskohtaista perehdytystä 8 b §:ssä tarkoitettuihin vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehdittaviin tehtäviin.

16 b §

Maksullinen lomittaja-apu

Paikallisyksikkö voi järjestää vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 120 tuntia kalenterivuodessa.

Paikallisyksikkö voi myös järjestää 3 §:ssä tarkoitettulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 2 momentissa säädettyä maksua vastaan.

Paikallisyksikön järjestäessä 1tai 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-apua edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 8 b §:ssä säädetään, että:

- 1) palvelu ei vaaranna vuosiloman eikä sijaisavun järjestämistä;
- 2) palvelun toteuttamiseen ei käytetä 15 §:n 3 momentissa tarkoitettua lomittajaa;
- 3) tämän pykälän 2 momentin mukainen lomittaja-apu ei vaaranna tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua lomittaja-apun järjestämistä.

18 §

Paikallisyksikön järjestämien lomituspalvelujen hakeminen

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän maatalousyrittäjän on haettava lomituspalveluja kirjallisesti paikallisyksiköltä. Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Edellä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua voi kuitenkin hakea suullisesti.

Vuosilomaa koskeva hakemus on tehtävä maatalousyriyksittäin paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemuksessa on ilmoitettava aiotut vuosiloman ajankohdat kunkin maatalousyrittäjän osalta. Edellä 16 b §:n 1 momentin mukaista maksullista lomittaja-apua koskeva hakemus on tehtävä vuosilomahakemuksen yhteydessä. Paikallisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määrääjän jälkeen saapunut hakemus, jos myöhästymiselle on ollut painavia syitä.

Sijaisapua koskeva hakemus on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon sijaisavun perusteesta ja palvelun tarpeen alkamisajankohdasta.

5 luku

Maatalousyrittäjän itse järjestämä lomit

23 a §

Lomituspalvelujen hakeminen itse järjestetyssä lomituksessa

Maatalousyrittäjän, joka järjestää itse lomituksensa, on tehtävä lomituspalveluja koskeva hakemus kirjallisesti paikallisyksikölle ennen lomituspalveluun kuuluvien töiden aloittamista. Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

Vuosilomaa koskeva hakemus on tehtävä maatalousyriyksittäin paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemus maksullista lomittaja-apua vastaavasta palvelusta on tehtävä vuosilomahakemuksen yhteydessä.

Paikallisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määrääjän jälkeen saapunut vuosilomahakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä eikä vuosilomalomitukseen tai maksulliseen lomittaja-apuun kuuluvia töitä ole vielä aloitettu.

24 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa

Maatalousyrittäjän, joka on 23 §:n mukaisesti ilmoittanut järjestävänsä itse lomituksensa, on sinä aikana, jota ilmoitus koskee, järjestettävä itse vuosilomansa ja sijaisapunsa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ja vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä voi järjestää itselleen myös 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua vastaavaa maksullista lomittaja-apua.

25 §

Itse hankitut lomittajat

Itse järjestetystä lomituksesta aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata vain, jos maatalousyrittäjä on hankkinut lomituspalvelut ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta. Hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007).

Kustannuksia ei korvata, jos:

1) maatalousyrittäjä tai hänen perheenjäsenensä taikka maatalousyriyksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut; tai

2) lomittajana on toiminut maatalousyrittäjä, hänen perheenjäsenensä, maatalousyriyksen toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä.

HE 112/2015 vp

Edellä 2 momentissa tarkoitetuksi perheenjäseneksi katsotaan maatalousyrittäjän tai maatalousyrittäjän toisen yrittäjän avio- tai avopuoliso sekä henkilö joka elää maatalousyrittäjän tai maatalousyrittäjän toisen yrittäjän taloudessa ja on hänelle tai hänen avio- tai avopuolisolleen sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa.

26 §

Korvaus itse järjestetystä lomituksesta

Maatalousyrittäjän itse järjestämästä lomituksesta maksetaan korvausta palvelun tuottajalle. Korvausta maksetaan vain siltä osin kuin lomittaja on huolehtinut 8 b §:ssä tarkoitetuista tehtävistä. Vuosiloma- ja sijaisapulomituksessa korvausta maksetaan enintään 8 §:n mukaan määräytyvän tuntimäärän mukaan.

Korvaus on enintään 26,50 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen.

Jos maatalousyrittäjän ja lomituspalvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 2 momentin mukaan määräytyvä korvaus, korvauksena maksetaan maatalousyrittäjän ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettusta työkorvauksesta.

26 a §

Korvauksen hakeminen ja maksaminen

Maatalousyrittäjän on haettava itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa korvausta kirjallisesti paikallisyksiköltä lomitusaikakohtaa seuraavien kahden kalenterikuukauden kuluessa. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) lomitettut päivät ja kunakin päivänä lomitettu tuntimäärä;
- 2) onko kyseessä vuosiloma, sijaisapu vai 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksullinen lomittaja-apu;
- 3) palvelujen tuottaja;
- 4) lomittajan nimi ja vahvistus siitä, että 25 §:ssä säädetyt kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;
- 5) lomittajan hoitamat tehtävät;
- 6) lomituksen järjestämisestä sovittu tuntihinta;
- 7) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Paikallisyksikön on maksettava korvaus palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on 3 euroa lomitustunnilta lisättynä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjän eläkelain 14 §:n mukainen työtulo euroina 5 400:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen

HE 112/2015 vp

indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukaista vakuutusta, maksun perusteena on mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

27 a §

Korotettu sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 27 §:n mukainen maksu 50 prosentilla korotettuna:

- 1) kun sijaisavun saaja on sijaisavun alkaessa oikeutettu palkkaetuuksiin työ- tai virkasuhteen perusteella tai kun hänellä on voimassa yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) tarkoitettu vakuutus;
- 2) kun sijaisapua annetaan 7 d §:n nojalla.

27 b §

Yritystoiminnan järjestelyjä varten annettavasta sijaisavusta perittävä maksu

Sijaisavun saajalta peritään 7 i §:n perusteella annetusta sijaisavusta 13,50 euroa tunnilta.

28 §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut

Maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta 13,50 euroa tunnilta.

Maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta 35 euroa tunnilta.

28 a §

Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut

Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön järjestämästä valvontakäynnistä 33 euroa käyntikerralta.

Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön järjestämästä varallaolosta 5 euroa tunnilta. Jos varallaolo aiheuttaa käynnin maatalousyrityksessä, käynnistä peritään 33 euroa käyntikerralta.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla käynnillä voidaan huolehtia vain tehtävistä, jotka ovat käyntihetkellä eläinsuojelullisista syistä välttämättömiä. Jos lomittajan on eläinsuojelullisista syistä työskenneltävä maatalousyrityksessä pitempään kuin tunnin, maatalousyrittäjältä peritään yhden tunnin ylittävältä ajalta 33 euroa tunnilta.

29 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos vuosilomaa, sijaisapua tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua on annettu perusteettomasti tai itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, palvelun saajan on korvattava paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset. Pai-

HE 112/2015 vp

kallisyksikön järjestämässä lomituksessa paikallisyksikölle aiheutuneena kustannuksena pidetään 33 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla. Varallaolosta aiheutuneena kustannuksena pidetään kuitenkin viittä euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla.

Jos 11 a §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös raukeaa, palvelun saajan on korvattava päätöksen nojalla annetuista lomituspalveluista paikallisyksikölle aiheutuneet kustannukset 1 momentissa säädetyn perustein.

Takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Takaisinperinnästä voidaan luopua myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Takaisinperintä on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa taikka, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalouden valtioneuvoston sääntöjä, joiden perusteella lomitustarjous on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomituspalvelun antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

30 §

Viivästyskorko ja maksuveloitteen täytäntöönpano

Jos sijaisavusta, maksullisesta lomittaja-avusta tai valvontakäynneistä ja varallaolosta määrättyä maksua ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 a §:n 1 momentissa säädetyn perustein. Jos 29 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain 4 §:n 1 momentissa säädetyn perustein. Viivästyskoron perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu ja korvaus viivästyskorokoineen ovat suoraan ulosotokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

30 a §

Yrittäjän vastuu maksuista ja korvauksista

Yrittäjä on vastuussa samassa maatalousyriyksessä lomituspalveluja saaneen henkilön tämän lain mukaisista maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta ei kuitenkaan ole sellaisella yrittäjällä, joka ei harjoita yrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana toimiva maatalousyrittäjä vastaa osakkaitensa maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan.

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Valtion varoista suoritetaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä 36 §:ssä mainituilla erillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen maatalouslomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään määrään, jota on pidettävä toiminnan tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen hoitamisen kannalta tarpeellisenä ja jota kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) 8 c §:ssä tarkoitettujen valvontakäyntien ja varallaolon johdosta lomittajalle paikallisyksikön alueella syntyneet työmatkakustannukset asunnosta ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä asunnolle;

3) eläkelaitoksen hyväksymästä 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

4) eläkelaitoksen hyväksymästä lomittajan ammattiin johtavan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisesta paikallisyksikölle aiheutuneet nettokustannukset valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa;

5) maatalouslomittajien maatalousyrityskohtaisesta perehdytyksestä aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet eläkelaitoksen ohjeiden mukaisesti suoritetusta perehdytyksestä;

6) 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen ostamisesta aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina, kuin vastaavat paikallisyksikköön työsopimussuhteessa olevan lomittajan palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan tämän momentin 1 kohdan mukaisesti;

7) 26 §:ssä tarkoitettut korvaukset;

8) tämän lain mukaisten tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön suoritettavaksi tai, jos paikallisyksikön korvausvelvollisuus on ilmeinen, myös sen vapaaehtoisesti suorittamat vahingonkorvaukset; sekä

9) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

40 a §

Kunnan velvollisuus palauttaa perusteetta saamansa valtion korvaus

Kunnan on palautettava valtion varoista perusteetta saamansa korvaus valtiolle, jos:

1) tilityksen tarkistamisen jälkeen ilmenee, että kirjanpitoon on sisällytetty lomituskustannuksiin kuulumattomia kustannuksia tai että lomituskustannuksista ei ole vähennetty 36 §:ssä tarkoitettuja tuloja;

2) paikallisyksikkö on antanut lomituspalveluja tai maksanut korvausta itse järjestetystä lomituksesta säännösten vastaisesti.

Palautettava määrä on 33 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta perityllä maksulla, jos palautusvelvollisuus perustuu siihen, että paikallisyksikkö on antanut vuosilomaa, sijaisapua tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua säännösten vastaisesti. Jos varallaoloa on annettu säännösten vastaisesti, palautettava määrä on kuitenkin 5 euroa tunnilta.

Kunnalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta palauttaa valtion korvausta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa siltä osin kuin palvelun saajaan kohdistuvasta takaisinperinnästä on luovuttu 29 §:n 3 momenttiin perustuvalla paikallisyksikön päätöksellä, jonka eläkelaitos on hyväksynyt, taikka eläkelaitoksen tai hallinto-oikeuden päätöksellä.

Palautettava määrä on maksettava viimeistään eläkelaitoksen ilmoittamana eräpäivänä, joka voi olla aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Palautettavasta määrästä peritään korkolain 3 §:n 2 momentin mukainen korko eräpäivästä lukien.

Perusteetta maksettu valtion korvaus voidaan jättää perimättä takaisin osittain tai kokonaan, jos sen määrä on vähäinen tai jos takaisinperimistä on pidettävä kohtuuttomana. Takaisinpe-

HE 112/2015 vp

rintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johdetaan siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalouden valtiontukisääntöjä, joiden perusteella lomitusjärjestelmä on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

44 b §

Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava paikallisyksikölle lomituspalveluja, lomittajaa ja elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös eläkelaitokselle sen käsitellessä asiaa oikaisuvaatimuksen perusteella.

45 §

Oikeus saada tietoja

Paikallisyksiköllä ja eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa välttämättömiä tietoja toisiltaan sekä muilta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; *julkisuuslaki*) 4 §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta.

Eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys tämän lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

45 a §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sen estämättä, mitä julkisuuslain 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisiin lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat maatalousyrittäjän taloudellista asemaa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, salassa pidettäviä eivät kuitenkaan ole sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka on julkaistava maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014—2020 annettujen Euroopan unionin suuntaviivojen 2014/C/204/01 perusteella.

45 b §

Asiakirjojen säilyttäminen

Lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä kymmenen kalenterivuotta lomituspalvelun myöntämisestä, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäviksi.

47 a §

Suoritusvelvollisuuden raukeaminen

Eläkelaitoksen sekä sosiaali- ja terveysministeriön velvollisuus suorittaa saamatta jäänyt valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, johon valtion korvaukseen oikeuttavat kustannukset kohdistuvat.

Kunnan ja eläkelaitoksen velvollisuus palauttaa perusteetta saatu valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana valtion korvaus on maksettu, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

47 b §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Edellä 26 §:n 2 momentissa, 27 b §:ssä, 28 §:ssä, 28 a §:ssä, 29 §:n 1 momentissa ja 40 a §:n 2 momentissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella.

Edellä 1 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sijaisapupäätökseen, jolla sijaisapua on myönnetty lain voimaantulon jälkeiselle ajalle, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sijaisapua myönnetään 7 §:n 4 momentin nojalla, sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa, kuitenkin enintään kesäkuun loppuun 2016, jos maatalousyrittäjällä oli oikeus sijaisapuun mainitun säännöksen perusteella tämän lain voimaan tullessa.

Maatalousyrittäjän ennen tämän lain voimaantuloa itse järjestämään lomitukseseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 29, 40 a ja 47 a §:ää sovelletaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 35 §:n 2 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa toteutetuista lomituspalveluista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta etuudesta, sovelletaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) mukaiseen vastaavaan etuuteen. Mitä tässä laissa säädetään työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaisesta toistaiseksi myönnetystä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisesta kuntoutustuesta, sovelletaan vastaavasti näiden lakien voimaanpanosta annetuilla laeilla kumottujen lakien mukaiseen vastaavaan etuuteen.

2.

Laki

turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain (1264/2009) 2 §:n 5 kohta ja 15 §,
muutetaan 1, 3—9, 13, 16, 17, 25, 26, 36 ja 39 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa
1162/2010, sekä
lisätään lakiin uusi 7 a, 35 a, 39 a ja 39 b § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala ja Euroopan unionin lainsäädännön huomioon ottaminen

Turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja tämän lain nojalla vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajan valinnan perusteella joko osoittamalla hänelle lomittaja tai korvaamalla turkistuottajan itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneita kustannuksia palvelujen tuottajalle.

Tätä lakia toimeenpantaessa noudatetaan lisäksi tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutueläimien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014 (*maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*).

3 §

Lomituspalvelujen saamisen edellytykset

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajalle, jolla on merkittävä tehtäväosuus turkistilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä. Turkistilan turkiseläintuotannossa on lomitussajankohtana oltava vähintään kuusi eläinyksikköä.

Edellytyksenä lomituspalvelujen saamiselle on, että:

1) turkistuottajalla on ollut yhdenjaksoisesti voimassa 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu vakuutus vähintään neljä kuukautta;

2) turkistuottaja ei lomitussajankohtana saa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisia kuntoutustukea;

3) turkistuottajan turkistila on maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu pk-yritys;

4) turkistuottajan turkistila ei ole maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; sekä

5) turkistuottajan turkistilalle ei ole annettu perintämääräystä tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan komission päätöksen perusteella tai jos perintämääräys on annettu, siinä tarkoitettu saatava on maksettu.

HE 112/2015 vp

4 §

Lomituspalvelujen määrä

Kalenterivuoden aikana järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottaja-kohtainen enimmäismäärä vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäismäärät vahvistetaan ottaen huomioon kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha.

Lomituspalveluja saa käyttää enintään 90 päivänä kalenterivuoden aikana.

5 §

Lomituspalvelutehtävät

Vuosilomalomituksessa huolehditaan turkistilan turkiseläinten päivittäisistä hoitotoista siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan turkistuottajan tehtäviin.

Lisävapaalomituksessa huolehditaan käytettävissä olevan tuntimäärän puitteissa niistä turkistilan turkiseläinten hoitotoista, jotka lomitusajankohtana kuuluvat turkistuottajan tehtäviin.

6 §

Lisävapaasta perittävä maksu

Lisävapaasta peritään palvelun käyttäjältä 6,50 euroa tunnilta.

7 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus

Itse järjestetyssä lomituksessa korvattava enimmäistuntimäärä turkistuottajan vuosilomapäivää kohden määräytyy turkistilalla lomitusajankohtana olevan eläinyksikkömäärän mukaan. Ensimmäiset kymmenen eläinyksikköä kerryttävät turkistilan kokonaistuntimäärää 45 minuutilla eläinyksikköä kohden ja seuraavat 30 minuutilla eläinyksikköä kohden. Näin lasketusta kokonaistuntimäärästä korvataan lomittettavan turkistuottajan tehtäväosuutta vastaava tuntimäärä, kuitenkin enintään kahdeksan tuntia vuosilomapäivää kohden. Erityisistä syistä enimmäistuntimäärästä voidaan poiketa.

Korvaus on enintään 22,50 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen.

Jos turkistuottajan ja lomituspalvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 2 momentissa tarkoitettu korvaus, korvauksena maksetaan turkistuottajan ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettua työkorvauksesta.

Korvaus maksetaan lomituspalvelujen tuottajalle.

7 a §

Itse hankitut lomittajat

Itse järjestetystä lomituksesta aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata vain, jos turkistuottaja on hankkinut lomituspalvelut ennakoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta. Hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007).

Kustannuksia ei korvata, jos

HE 112/2015 vp

1) turkistuottaja tai hänen perheenjäsenensä taikka turkistilan toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut; tai

2) lomittajana on toiminut turkistuottaja, hänen perheenjäsenensä, turkistilan toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuksi perheenjäseneksi katsotaan turkistuottajan tai turkistilan toisen yrittäjän avio- tai avopuoliso sekä henkilö joka elää turkistuottajan tai turkistilan toisen yrittäjän taloudessa ja on hänelle tai hänen avio- tai avopuolisolleen sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa.

8 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos lomituspalveluja on annettu perusteettomasti tai itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen suorittamaan paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset. Paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa paikallisyksikölle aiheutuneena kustannuksena pidetään 33 euroa lomitustunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla.

Takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalouden valtiontukisääntöjä, joiden perusteella lomitustajajärjestelmä on hyväksytty, ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomituspalvelun antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

9 §

Viivästyskorko ja maksuveloitteen täytäntöönpano

Jos 6 §:ssä tarkoitettua maksua ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 a §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Jos 8 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain 4 §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskorkon perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu ja korvaus viivästyskorkoineen ovat suoraan ulosotokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

13 §

Lomituspalvelujen hakeminen

Lomituspalveluja haetaan siltä paikallisyksiköltä, jonka toimialueella turkistuottaja pääasiallisesti harjoittaa turkiseläintuotantoa. Hakemus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti lomituspalvelujen vastaanottamista edeltävän kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä. Paikal-

lisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määräajan päätyttyä saapunut hakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä eikä haettuihin lomituspalveluihin kuuluvia töitä ole vielä aloitettu.

Hakemuksessa on ilmoitettava, järjestetäänkö turkistilalla lomitus itse vai käytetäänkö paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Valinta on turkistilakohtainen.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelujen myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

16 §

Paikallisyksikön järjestämän lomituksen ajankohta

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä vuosiloma-ajankohtia koskeva ehdotus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti 13 §:ssä tarkoitetulla hakemuksella. Lisävapaan ajankohdasta turkistuottajan tulee tehdä paikallisyksikölle ehdotus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Jollei paikallisyksikkö voi järjestää lomitusta turkistuottajan ehdottamana ajankohtana, sen tulee varata hänelle tilaisuus uuden ajankohdan esittämiseen. Paikallisyksikön on vahvistettava lomitusajankohta ja ilmoitettava se turkistuottajalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosiloman ajankohta on ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen vuosiloman alkamista, jollei turkistuottaja suostu lyhyempään ilmoitusajkaan.

Jollei vuosilomaa ole voitu pitää paikallisyksikön vahvistamana aikana turkistuottajan sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, se voidaan siirtää kokonaan tai osittain pidettäväksi myöhemmin saman vuoden aikana. Vuosiloma voidaan siirtää pidettäväksi myös seuraavana vuonna huhtikuun loppuun mennessä, jos siirto on mahdollista toteuttaa valtion talousarviossa edelliselle vuodelle osoitetun määrärahan rajoissa. Turkistuottajan on tehtävä vuosiloman siirtoa koskeva esitys paikallisyksikölle kirjallisesti sen vuoden loppuun mennessä, jona vuosiloman pitäminen peruuntui.

17 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen ja maksaminen

Turkistuottajan on haettava korvausta itse järjestetystä lomituksesta kirjallisesti paikallisyksiköltä lomitusajankohtaa seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) lomitettut päivät ja kunakin päivänä lomitettu tuntimäärä;
- 2) onko kyseessä vuosiloma- vai lisävapaalomitus;
- 3) palvelujen tuottaja;
- 4) lomittajan nimi ja vahvistus siitä, että 7 a §:ssä säädetty kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;
- 5) lomittajan hoitamat tehtävät;
- 6) lomituksen järjestämisestä sovittu tuntihinta;
- 7) eläinmäärä lomitusajankohtana;
- 8) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Paikallisyksikön on maksettava korvaus palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

25 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Valtion varoista maksetaan Melalle valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä lisävapaasta perittävillä maksuilla ja muilla tämän lain mukaisiin paikallisyksikön tehtäviin liittyvillä tuloilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään sen suuruisina kuin kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) itse järjestetystä lomituksesta maksetut korvaukset;

3) paikallisyksikön ostamista lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina kuin vastaavat paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan 1 kohdan mukaisesti;

4) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

5) tämän lain mukaiset muut kuin hallintotehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön maksettaviksi tai jotka paikallisyksikkö on maksanut vapaaehtoisesti sillä perusteella, että sen korvausvelvollisuus on ilmeinen; sekä

6) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

26 §

Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet

Mela huolehtii 25 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle. Paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset korvataan, jos kyseessä on Melan hyväksymä täydennyskoulutus.

Melan tulee kunnan pyynnöstä etukäteen ratkaista, onko kustannuksia pidettävä tarpeellisina ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Ratkaisu sitoo Melaa sen käsitellessä aikanaan valtion korvausta koskevaa asiaa.

7 luku

Erinäiset säännökset

35 a §

Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava paikallisyksikölle lomituspalveluja, lomittajaa ja elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös Melalle sen käsitellessä asiaa oikaisuvaatimuksen perusteella.

36 §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisiin lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat turkistuottajan taloudellista asemaa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, salassa pidettäviä eivät kuitenkaan ole sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka on julkaistava maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella.

39 §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

39 a §

Asiakirjojen säilyttäminen

Lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäväksi.

39 b §

Lomituspalvelujen järjestämisen keskeyttäminen

Lomituspalvelujen järjestäminen voidaan keskeyttää jos järjestämiseen tarvittavia varoja ei ole käytettävissä tai Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää. Keskeyttämisestä säädetään tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Jos ennen keskeytyksen voimaantuloa järjestettyjä lomituspalveluja ei voida korvata täysimääräisinä varojen puutteen vuoksi, ne voidaan maksaa seuraavana vuonna sen vuoden valtion talousarviossa turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin osoitetusta määrärahadista.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta määrärahadista voidaan korvata paikallisyksikölle myös ne 25 §:n 2 momentin 1 ja 6 kohdan mukaiset kustannukset:

- 1) jotka ovat aiheutuneet keskeytyksen voimassaoloaikana;
- 2) jotka eivät olisi olleet vältettävissä; ja
- 3) joita ei ole voitu varojen puutteen vuoksi korvata täysimääräisesti sen vuoden määrärahadista, johon keskeytys kohdistuu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, turkistuottajan ennen tämän lain voimaantuloa itse järjestämään lomitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

HE 112/2015 vp

Tämän lain 8 §:ää sovelletaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 25 §:n 2 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa toteutetuista lomituspalveluista aiheutuneisiin kustannuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään lomituspalvelujen hakuajasta, vuonna 2016 järjestettäviä lomituspalveluja koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 15 päivänä tammikuuta 2016.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

1.

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 7 e, 7 g, 7 h, 8 a ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat 7 e § laeissa 1135/2001, 1161/2010 ja 710/2012, 7 g § laissa 458/2004, 7 h § laissa 1135/2001 sekä 8 a ja 16 § laissa 1161/2010,

muutetaan 1—5, 7, 7 a—7 d, 7 f, 8, 9, 14, 16 a, 16 b, 18, 24—27, 27 a, 27 b, 28—30, 30 a, 35, 40 a, 45 ja 47 a §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 1135/2001, 2—4, 7 b, 7 c, 8, 16 a, 28—30, 40 a ja 47 a § laissa 1161/2010, 5 § laeissa 1135/2001 ja 458/2004, 7, 7 a, 7 d, 25, 27 b ja 30 a § laissa 1135/2001, 7 f § laeissa 1135/2001, 1100/2007 ja 1455/2007, 9 § osaksi laissa 1289/2006, 14 ja 24 § osaksi laissa 1161/2010, 16 b § laeissa 1161/2010 ja 710/2012, 26 § osaksi laissa 629/2003, 27 § laissa 710/2012, 27 a § laeissa 1135/2001 ja 1289/2006, 35 § osaksi laeissa 1263/2009, 1161/2010 ja 710/2012 sekä 45 § laissa 1289/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 7 i, 8 b, 8 c, 11 a, 23 a, 26 a, 28 a, 44 b, 45 a, 45 b ja 47 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjälle oikeus pitää vuosilomaa sekä saada sijaisapua siksi ajaksi, jona hän on 5 §:ssä säädetyin tavoin sijaisavun tarpeessa. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää maatalousyrittäjän mahdollisuutta käyttää maksullista lomittaja-apua.

Lain tarkoituksen toteuttamiseksi maatalousyrittäjälle annetaan lomituspalveluja:

1) järjestämällä hänelle maatalouslomittaja siten kuin 4 luvussa säädetään; tai

2) korvaamalla hänelle hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneita kustannuksia siten kuin 5 luvussa säädetään.

Maatalousyrittäjällä on oikeus valita, toteuttaako hän oikeutensa tässä laissa tarkoitettuihin lomituspalveluihin 2 momentin 1 vai 2 kohdan mukaisesti.

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Maatalousyrittäjän lomituspalvelujen tarkoituksena on tukea maatalousyrittäjän sosiaaliturvan toteutumista, työssä jaksamista ja työurien pidentymistä.

Maatalousyrittäjän lomituspalveluja ovat vuosilomalomitus, sijaisapu ja maksullinen lomittaja-apu.

Maatalousyrittäjälle järjestetään lomituspalveluja hänen valintansa mukaan:

1) *osoittamalla hänelle maatalouslomittaja;*

2) *korvaamalla maatalousyrittäjän itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneita kustannuksia palvelujen tuottajalle.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Maatalouden, kotieläintuotannon ja maatalousyrittäjien määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan verotettavaa kotieläintuotannon ja kasvinviljelyn harjoittamista;

2) *kotieläintuotannolla* maatilatalouden tuloverolain mukaan verotettavaa kotieläintuotantoa, ei kuitenkaan porotaloutta eikä kalataloutta; sekä

3) *maatalousyrittäjällä* sellaista maataloutta, jota harjoitetaan itsenäisenä taloudellisena yksikkönä.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotieläimillä* nautaeläimiä, hevosia, siikojia, vuohia, lampaita, siipikarjaan kuuluvia eläimiä ja turkiseläimiä, joiden tuotantoa verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan;

2) *maatalousyrittäjällä* kotieläintuotantoa, jota harjoitetaan itsenäisenä taloudellisena yksikkönä.

3 §

3 §

Maatalousyrittäjän määritelmä

Soveltamisala

Tässä laissa tarkoitetaan maatalousyrittäjällä henkilöä, joka itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta ja:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen ja jolla on voimassa sanottu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi;

2) jolle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitettuun vakuutukseen perustuva kuntoutustuki; tai

3) joka on iältään 15—18-vuotias maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja täyttää muutoin kuin ikänsä puolesta tämän pykälän 1 kohdassa tarkoitettua vakuutuksen saamisen edellytykset.

Tätä lakia sovelletaan maatalousyrittäjään:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen ja jolla on voimassa sanottu vakuutus *maatalousyrittäjältä*;

2) jonka *maatalousyrittäjän kotieläintuotanto* käsittää lomituspalvelujen käyttämiskäytännönä vähintään kuusi kotieläinyksikköä;

3) joka ei saa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukaista tapaturmaeläkettä, joka on myönnetty vähintään 60 prosentin työkyvyn alentuman perusteella, tai sitä vastaavaa liikennevakuutuslain (279/1959) mukaista korvausta;

4) jonka *maatalousyrittäjä* on tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 702/2014, jäljempänä maatalouden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ryhmäpoikkeusasetus, tarkoitettu pk-yritys;

5) jonka maatalousyrittäjä ei ole maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; ja

6) jonka maatalousyrittäjälle ei ole annettu perintämääräystä tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan komission päätöksen perusteella tai jos perintämääräys on annettu, siinä tarkoitettu saatava on maksettu.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, lakia sovelletaan myös maatalousyrittäjään, joka on maatalousyrittäjän eläkelain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja täyttää muutoin kuin ikänsä puolesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen vakuutuksen saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kotieläinyksikkö määräytyy eläinlajikohtaisesti kotieläinten hoidosta aiheutuvan työmäärän perusteella. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kotieläinyksikön määräytymisestä.

4 §

Vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä

Vuosilomaan on oikeutettu maatalousyrittäjä, jonka harjoittama kotieläintuotanto käsittää vuosiloman pitämisaikana vähintään neljä kotieläinyksikköä. Kotieläinyksikkö määräytyy eläinlajikohtaisesti eläintenpidosta aiheutuvan työmäärän perusteella. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kotieläinyksikön määräytymisestä.

Lisäedellytyksenä vuosiloman saannille on, että maatalousyrittäjä harjoittaa kotieläintuotantoa päätoimisesti. Päätoimisena pidetään kotieläintuotannon harjoittajaa, jonka työpanos lomitusajankohtana ja sitä edeltäneen kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrittäjän ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Kotieläintuotannon harjoittajaa ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan «lomitusajankohtana» työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta tai jos hänelle ei makseta etuutta sen vuoksi, että meneillään on työttömyysturvalain 1 luvun

4 §

Oikeus vuosilomaan

Vuosilomaan on oikeutettu päätoiminen maatalousyrittäjä. Päätoimisena maatalousyrittäjänä pidetään maatalousyrittäjää, jonka työpanos lomitusajankohtana ja sitä edeltäneen kuuden kuukauden aikana on kohdistunut maatalouden harjoittamiseen vähintään samassa määrin kuin maatalousyrittäjän ulkopuolella tapahtuvaan työskentelyyn. Maatalousyrittäjää ei kuitenkaan pidetä päätoimisena, jos hänelle maksetaan lomitusajankohtana työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua työttömyysetuutta tai jos hänelle ei makseta etuutta sen vuoksi, että meneillään on työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu korvaukseton määräaika. Päätoimisuuden määrittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta vuosilomaan sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vakuutus alkaa, lukuun ottamatta sitä vuosiloma-oikeut-

Voimassa oleva laki

5 §:ssä tarkoitettu korvaukseton määräaika. Päätoimisuuden määrittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta vuosilomaan:

1) sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa 3 §:ssä tarkoitettu vakuutus alkaa, lukuun ottamatta sitä vuosilomaoikeutta, jota saman maatalousyrittäjän maatalousyrittäjät eivät ole käyttäneet kyseisen kalenterivuoden aikana; eikä

2) sinä aikana, jolloin hän saa toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä.

5 §

Sijaisapuun oikeutettu maatalousyrittäjä

Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka sijaisavun tarpeen alkaessa on merkittävällä työpanoksellaan huolehtinut ja vastannut maatalousyrittäjän hoitoon säännöllisesti kuuluvista tehtävistä ja jolla ei 7 tai 7 a—7 f §:ssä tarkoitetun tilapäisen syyn vuoksi ole mahdollisuutta huolehtia maatalousyrittäjän hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistä ilman sijaisapua. Sijaisavun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia edellä mainituista tehtävistä yrityksen sisäisin järjestelyin.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta sijaisapuun sinä aikana, jolloin hän saa toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä.

2 luku

Oikeus lomituspalveluihin

7 §

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden

Ehdotus

ta, jota saman maatalousyrittäjän maatalousyrittäjät eivät ole käyttäneet kyseisen kalenterivuoden aikana.

5 §

Oikeus sijaisapuun

Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka sijaisavun tarpeen alkaessa on merkittävällä työpanoksellaan huolehtinut ja vastannut maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotoista ja jolla ei 7 tai 7 a—7 f §:ssä tarkoitetun tilapäisen syyn vuoksi ole mahdollisuutta huolehtia 8 §:ssä tarkoitetusta tehtäväosuudestaan ilman sijaisapua. Sijaisavun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia edellä mainituista tehtävistä yrityksen sisäisin järjestelyin.

2 luku

Oikeus lomituspalveluihin

7 §

Sijaisapu työkyvyttömyyden perusteella

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden

Voimassa oleva laki

perusteella:

1) ilman lääkärintodistusta enintään seitsemäksi päiväksi; sekä

2) lääkärintodistuksen perusteella enintään siksi ajaksi, jonka todistuksella osoitettu työkyvyttömyys kestää.

Maatalousyrittäjällä on lääkärintodistuksella osoitetun yhtäjaksoisen tai vähäisin keskeytyksin jatkuneen työkyvyttömyyden perusteella oikeus saada sijaisapua enintään 300 päivän ajaksi, paitsi jos hän on sanotun ajan kuluessa pannut vireille työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen tai jos on ilmeistä, että sijaisavun tarve päättyy ennen kuin sijaisapu on jatkunut 365 päivää.

Maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun päättyy, kun hän saa tiedon eläkelaitoksen päätöksestä, jolla hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi.

Kun työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutustukena, maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun, jos on todennäköistä, että hän kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään maatalousyrittäjänä niissä tehtävissä, joita varten sijaisapua on viimeksi annettu. Eläkelaitos antaa paikallisyksikölle sijaisavun antamista koskevan päätöksen tekoa varten lausunnon siitä, onko todennäköistä, että maatalousyrittäjä kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään edellä tarkoitetuin tavoin. Lausunto sitoo paikallisyksikköä sen päättäessä maatalousyrittäjän oikeudesta sijaisapuun. Maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun tässä momentissa tarkoitettussa tapauksessa jatkuu enintään siihen asti, kun kuntoutustukea maksetaan.

Maatalousyrittäjällä, jonka työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemus on hylätty, on oikeus saada sijaisapua 28 §:n 2 momentissa säädettyä maksua vastaan, kunnes hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen on ratkaistu lainvoimaisella tuomiolla.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi toimittaa työkyvyttömyyseläkeasiassa antamansa päätöksen tiedoksi 10 §:ssä tarkoitettulle paikallisyksikölle silloin, kun eläkehakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenee, että maatalousyrittäjä on työkyvyttömyytensä perusteella saanut sijaisapua.

Ehdotus

perusteella kalenterivuoden aikana enintään 20 päivän ajaksi. Työkyvyttömyys on osoitettava lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksella siltä osin kuin sijaisapupäivien määrä kalenterivuodessa ylittää seitsemän päivää.

Lisäksi sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua siksi ajaksi:

1) jolta hänelle myönnetään sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) tarkoitettua päivärahaa;

2) jolta hänelle myönnetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua sairauspäivärahaa, ei kuitenkaan osasairauspäivärahaa;

3) jolta hänelle myönnetään työtaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain mukaista täysimääräistä päivärahaa taikka sitä vastaavaa liikennevakuutuslain mukaista korvausta, kuitenkin enintään vuoden ajalta liikennevahingosta;

4) jona hänen työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukainen työkyvyttömyyseläkettä koskeva hakemuksensa on vireillä, jos hakemus on tehty 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuna aikana.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun päättyy, kun hän on saanut tiedon työkyvyttömyyseläkettä koskevasta päätöksestä.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun jatkuu, jos työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen vireilläolo päättyy kuntoutustuen myöntämiseen. Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjän arvioidaan todennäköisesti kykenevän myöhemmin jatkamaan työskentelyään niissä tehtävissä, joita varten sijaisapua on viimeksi annettu. Maatalousyrittäjien eläkelaitos antaa 10 §:ssä tarkoitettulle paikallisyksikölle sijaisavun antamista koskevan päätöksen tekoa varten lausunnon siitä, onko todennäköistä, että maatalousyrittäjä kykenee myöhemmin jatkamaan työskentelyään edellä tarkoitetuin tavoin. Lausunto sitoo paikallisyksikköä sen päättäessä maatalousyrittäjän oikeudesta sijaisapuun. Oikeus sijaisapuun kuntoutustuen perusteella voi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jatkua niin kauan kuin kuntoutustukea myönnetään, kuitenkin enintään kolme vuotta eläketapahtumasta. Tämän jälkeen maatalousyrittäjä ei voi saada sijaisapua kuntoutustuen perusteella kahteen vuoteen. Kuntoutustuen jatkuessa maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta saada sijaisapua 1 tai 2 momentin perusteella.

Maatalousyrittäjällä on 4 momentin mukainen oikeus sijaisapuun myös, jos maatalousyrittäjä on hakenut muutosta 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen, jolla hänelle ei ole myönnetty työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea, edellyttäen, että muutoksenhaun johdosta kuntoutustuki myönnetään. Sijaisapuoikeus on aikaisintaan siitä lähtien, kun maatalousyrittäjä saa tiedon kuntoutustuen myöntämisestä koskevasta päätöksestä.

Edellä 4 ja 5 momentissa tarkoitetussa tapauksessa oikeus sijaisapuun on myös maatalousyrittäjällä, joka ei täytä 3 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä toimittaa työkyvyttömyyseläkettä koskevan päätöksen tiedoksi 10 §:ssä tarkoitetulle paikallisyksikölle silloin, kun ilmenee, että maatalousyrittäjä on työkyvyttömyytensä perusteella saanut sijaisapua.

7 a §

Sijaisapu kuntoutusta sekä työkykyä ylläpitävää toimintaa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) kuntoutuksen vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräykseen tai lakiin perustuva kuntoutus kestää, jollei 7 §:n 4 momentista muuta johdu; sekä

2) osallistuakseen työterveyshuollon suunnittelemaan työkykyä ylläpitävään toimintaan enintään siksi ajaksi, jonka suunnitelman mukainen toiminta kestää.

7 a §

Sijaisapu kuntoutusta sekä työkykyä ylläpitävää toimintaa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) *lääkinnällisen kuntoutuksensa* vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräykseen tai lakiin perustuva kuntoutus kestää;

2) osallistuakseen työterveyshuollon suunnittelemaan *työterveyshuoltolain (1383/2001) ja hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaiseen* työkykyä ylläpitävään toimintaan enintään *ohjatun toiminnan ajaksi*.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän oikeus sijaisapuun määräytyy 7 §:n mukaan sinä aikana, jolloin hän on työkyvytön.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 b §

Sijaisapu sairaan lapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) alle 10-vuotiaan lapsen sairastumisen johdosta enintään seitsemäksi päiväksi; sekä
- 2) sairaan tai vammaisen lapsen hoitoon tai kuntoutukseen osallistumista varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua erityishoitorahaa.

7 b §

Sijaisapu sairaan lapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) *taloudessaan vakituisesti asuvan alle 10-vuotiaan äkillisesti sairastuneen lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi enintään seitsemäksi päiväksi sairausjaksoa kohden;*
- 2) sairaan tai vammaisen lapsen hoitoon tai kuntoutukseen osallistumista varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua erityishoitorahaa.

Oikeus sijaisapuun 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla perusteella on myös sijaisapuun oikeutettuna maatalousyrittäjänä toimivalla lapsen vanhemmalla, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa. Sijaisapua järjestetään 1 momentin 1 kohdan perusteella vain yhdelle sijaisapuun oikeutetulle kerrallaan.

7 c §

Sijaisapu raskautta, synnytystä sekä lapsen ja adoptiolapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) raskautta, synnytystä ja lapsen hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa; sekä
- 2) ottolapsen hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua ottovanhemman vanhempain- tai isyysrahaa.

7 c §

Sijaisapu raskautta, synnytystä sekä lapsen ja adoptiolapsen hoitoa varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

- 1) raskautta, synnytystä ja lapsen hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua *erityisäitiys-*, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa;
- 2) *adoptiolapsen* hoitoa varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettua *adoptiovanheman* vanhempain- tai isyysrahaa.

7 d §

Sijaisapu alle kolmevuotiaan lapsen hoitoa varten

Vuosilomaan oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua alle kolmevuotiaan lapsensa kotona tapahtuvaa hoitoa

7 d §

Sijaisapu alle kolmevuotiaan lapsen hoitoa varten

Vuosilomaan *ja sijaisapuun* oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua alle kolmevuotiaan lapsensa kotona

Voimassa oleva laki

mista varten sairausvakuutuslain mukaisen vanhempainrahakauden päätyttyä enintään 100 päivää vuodessa lasta ja hänen molempia vanhempiaan kohti. Tässä pykälässä säädetty sijaisavun enimmäismäärä voidaan jakaa vanhempien kesken heidän haluamallaan tavalla.

7 e §

Sijaisapu aikuiskoulutusta varten

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada ammatillisen osaamisensa kehittämiseksi tai ylläpitämiseksi sijaisapua maatalousyrittäjätoimintaansa liittyvään aikuiskoulutukseen osallistumista varten enintään 15 päivän ajaksi kalenterivuodessa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua enintään siksi ajaksi, kun hän osallistuu sellaiseen koulutukseen, johon hänelle myönnetään:

1) maatalousyrittäjien opintorahaa maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 6 §:ssä tarkoitettuna muuna kansallisena tukena; tai

2) aikuiskoulutustukea aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) perusteella.

7 f §

Sijaisapu muilla perusteilla

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamista varten enintään asevelvollisuuslaissa (1438/2007) tai siviilipalveluslaissa (1446/2007) säädetyksi ajaksi;

2) kertausharjoitusten tai niitä korvaavan palveluksen suorittamista varten enintään palveluksen osoitetun keston ajaksi;

3) lähiomaisensa kuoleman sekä lähiomaisensa hautajaisten vuoksi yhden päivän ajaksi;

4) tuottajajärjestön maakunnallisen, valta-

Ehdotus

tapahtuvaa hoitamista varten sairausvakuutuslain mukaisen vanhempainrahakauden päätyttyä enintään 100 päivää vuodessa lasta ja hänen molempia vanhempiaan kohden. *Edellytyksenä on, että lapsesta maksetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista lasten kotihoidon tukea.* Sijaisavun enimmäismäärä voidaan jakaa vanhempien kesken heidän haluamallaan tavalla.

Kumotaan

7 f §

Sijaisapu muilla perusteilla

Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua:

1) varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamista varten enintään asevelvollisuuslaissa (1438/2007) tai siviilipalveluslaissa (1446/2007) säädetyksi ajaksi;

2) kertausharjoituksen tai *täydennyspalveluksen* suorittamista varten enintään palveluksen osoitetun keston ajaksi;

3) lähiomaisensa kuoleman sekä lähiomaisensa hautajaisten vuoksi yhden päivän ajaksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kunnallisen tai kansainvälisen luottamuselimen kokoukseen osallistumista varten enintään kokouksen ja siihen liittyvien matkojen ajaksi; sekä

5) muun edellä tässä luvussa mainittuihin syihin rinnastettavan tilapäisen syyn vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka luotettavasti osoitettu sijaisavun tarve kestää.

7 g §

Kumotaan

Sijaisavun saajana vanhuuseläkkeelle siirtynyt henkilö

Sen estämättä, mitä edellä tässä laissa säädetään, vanhuuseläkkeelle siirtyneellä maatalouden harjoittajalla on oikeus sijaisapuun, jos sijaisavun tarve on alkanut ennen vanhuuseläkkeelle siirtymistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa sijaisapua annetaan vanhuuseläkkeelle siirtymistä seuraavan kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

7 h §

Kumotaan

Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten

Sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, sijaisapua annetaan yritystoiminnan jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten silloin, kun sijaisapuun oikeutetulle maatalousyrittäjälle on myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai kun sijaisavun tarve johtuu sijaisapuun oikeutetun maatalousyrittäjän kuolemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sijaisapua annetaan työkyvyttömyyseläkettä koskevan päätöksen tiedoksisaantipäivää tai kuolinpäivää seuraavien kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

7 i §

Sijaisapu yritystoiminnan järjestelyjä varten

Sen estämättä, mitä 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 5 §:ssä säädetään, maatalousyrittäjällä on oikeus sijaisapuun maatalousyrityksen kotieläintuotannon jatkamisen tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten, jos maatalousyrittäjällä on ollut oikeus sijaisapuun työkyvyttömyyden perusteella ja hänelle on tämän jälkeen myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai vanhuuseläke työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaan tai hänen oikeutensa sijaisapuun on päättynyt 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun lausunnon johdosta.

Sijaisapuun oikeutetun maatalousyrittäjän kuolinpesällä on oikeus sijaisapuun maatalousyrittäjän kotieläintuotannon jatkamisen tai siitä luopumisen vaatimia järjestelyjä varten. Edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä täyttää 3 §:n 1 momentin 2 ja 4–6 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Sijaisapua järjestetään työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä koskevan päätöksen tiedoksisaantipäivää, lausunnon antamispäivää tai kuolinpäivää seuraavien kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

8 §

Lomituspäivän kesto

Lomituspäivän kesto määritellään lomitus-tunteina siten, että se keskimäärin vastaa lomittettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta maatalousyrittäjän hoitoon kuuluviin välttämättömiin tehtäviin käytettävästä kokonaistyöajasta. Lomitustuntien määrä arvioidaan tilan kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten määrän ja laadun, tilan tuotantomenetelmien ja -olosuhteiden sekä lomitusajankohdan perusteella. Lomitustuntien määrää arvioitaessa otetaan huomioon myös lomittajana toimivan henkilön ammattitaito ja kyky suoriutua lomituksen kuuluvista tehtävistä.

Lomituspäivän keston määrittelemisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Vuosiloma- ja sijaisapupäivän kesto

Maatalousyrittäjän kokonaistyöaika määräytyy sen mukaan, kuinka pitkä aika maatalousyrittäjiltä ja muilta yrityksessä työskenteleviltä keskimäärin päivittäin kuluu maatalousyrittäjän päivittäin välttämättömien kotieläinten hoitotöiden tekemiseen. Hoitotöihin ei lueta niitä töitä, jotka vastaavat 8 c §:ssä tarkoitettuja valvontakäyntejä tai varallaoloa. Kokonaistyöaikaa arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän kotieläinten määrä ja laatu sekä tuotantomenetelmät ja -olosuhteet.

Maatalousyrittäjän tehtäväosuus määräytyy sen mukaan, kuinka kauan maatalousyrittäjältä keskimäärin päivittäin kuluu 1 momentissa tarkoitettujen hoitotöiden tekemiseen. Tehtäväosuus määräytyy prosentteina 1 momentissa tarkoitettusta kokonaistyöajasta. Paikallisyksikön on määrättävä tehtäväosuus maatalousyrittäjän ilmoituksen mukaisesti, jolleivät ilmoituksessa esitetyt tiedot ole ilmeisessä ristiriidassa tosiasiallisten olosuhteiden kanssa. Sen jälkeen, kun tehtäväosuus on määrätty, sitä voidaan maa-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

talousyrittäjän uuden ilmoituksen perusteella muuttaa kalenterivuoden aikana vain erittäin painavasta syystä.

Lomituspäivän kesto vuosiloma- ja sijaisapulomituksessa määräytyy lomitustunteina siten, että se on lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta vastaava tuntimäärä maatalousyrittäjän kokonaistyöajasta. Lomituspäivän kesto voidaan tarkistaa, jos se on perusteltua maatalousyrittäjän kotieläinten määrässä tai laadussa taikka tuotantomenetelmissä ja -olosuhteissa tapahtuneiden muutosten johdosta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maatalousyrittäjän kokonaistyöajan määräytymisestä sekä maatalousyrittäjän tehtäväosuuden ja lomituspäivän keston määräytymisestä ja tarkistamisesta.

8 a §

Kumotaan

Palvelusuunnitelma

Vuosilomaan oikeutetun maatalousyrittäjän lomituspalvelujen toteuttamiseksi paikallisyksikön on yhteistyössä maatalousyrittäjän kanssa laadittava maatalousyrittäjälle palvelusuunnitelma. Palvelusuunnitelma voidaan tarpeen mukaan laatia myös muun kuin vuosilomaan oikeutetun maatalousyrittäjän lomituspalvelujen toteuttamiseksi. Jos maatalousyrittäjässä käytetään paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja, palvelusuunnitelma laaditaan paikallisyksikön hallintohenkilöstön toteuttaman tilakäynnin yhteydessä.

Palvelusuunnitelmaan merkitään ainakin:

- 1) kuvaus maatalousyrittäjässä harjoitettavasta maataloudesta;
- 2) kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten määrä ja laatu sekä niiden hoitoon käytettävät työmenetelmät;
- 3) kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten päivittäiset hoitotyöt ja maatalousyrittäjän hoitoon kuuluvat muut välttämättömät tehtävät sekä arvio niiden vaatimasta päivittäisestä kokonaistyöajasta;
- 4) maatalousyrittäjässä vakituisesti työskentelevät henkilöt;
- 5) maatalousyrittäjien tehtäväosuudet maatalousyrittäjien hoitoon kuuluvista välttämät-

tömistä tehtävistä; ja

6) arvio maatalousyrittäjien lomituspäivän kestosta.

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelmaan merkitään lisäksi ainakin tieto:

1) tilakäynnin toteutumisesta ja tilakäynnille osallistuneista henkilöistä;

2) seuraavaksi suunnitellun tilakäynnin ajankohdasta;

3) tilan lomitustöiden edellyttämästä osaa- mistasosta;

4) lomittajien maatalousyrittäjäkohtaisesta perehdytyksestä;

5) lomituspalvelujen tilakohtaisesta palvelukokonaisuudesta;

6) lomituspalvelujen tilakohtaisista kehittämistarpeista; ja

7) tilakäynnillä havaituista keskeisistä lomittajien työoloja koskevista työsuojelullisista seikoista ja paikallisyksikön esittämät niitä koskevat toimenpidevaatimukset.

Palvelusuunnitelma on tarkistettava maatalousyrittäjän tai paikallisyksikön aloitteesta, jos palveluntarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelma tarkistetaan kuitenkin aina vähintään joka kolmas vuosi tehtävän tilakäynnin yhteydessä.

8 b §

Lomituspalvelutehtävät

Vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehditaan maatalousyrittäjien päivittäin välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai sijaisapua saavan maatalousyrittäjän tehtäväosuuteen. Maksullisella lomittaja-avulla ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitetulla lomittaja-avulla voidaan huolehtia käytettävissä olevan tuntimäärän rajoissa niistä maatalousyrittäjien kotieläinten hoitotöistä, jotka lomitusajankohtana kuuluvat lomittaja-apua käyttävän maatalousyrittäjän tehtäviin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 c §

Valvontakäynnit ja varallaolo

Sen lisäksi, mitä 8 b §:ssä säädetään, paikallisyksikön järjestämässä vuosilomalomituksessa ja sijaisavussa paikallisyksikkö voi järjestää valvontakäyntejä tai niiden sijaan kotieläintuotantoon kuuluvan automaation valvonnan edellyttämää varallaoloa.

Valvontakäyntejä tai varallaoloa voidaan järjestää vain, jos se on välttämätöntä maatalousyrityksen kotieläinten hoidon turvaamiseksi ja jos niitä vastaavat tehtävät kuuluvat lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäviin.

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu asianomaiselle ministeriölle.

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos (*eläkelaitos*).

9 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Lomitustoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta *kuuluvat* sosiaali- ja terveysministeriölle.

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjän eläkelaiissa tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos, *jäljempänä eläkelaitos*.

11 a §

Ehdollinen päätös oikeudesta lomituspalveluihin

Henkilöllä on oikeus saada ehdollinen päätös lomituspalveluista, jos hän täyttää hakemansa lomituspalvelun edellytykset muutoin, mutta hän ei ole vielä saanut päätöstä vireillä olevaan hakemukseensa, joka koskee 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista vakuutusta. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ehdollinen päätös sijaisavusta, jos hän täyttää sijaisavun saamisen edellytykset muutoin, mutta ei ole vielä saanut päätöstä vireillä olevaan hakemukseensa, joka koskee 7 §:n 2 momentissa 7 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 7 c tai 7 d §:ssä tarkoitettua etuutta. Paikallisyksikön on järjestettävä sijaisapua eh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dollisen päätöksen perusteella.

Ehdollinen päätös sitoo paikallisyksikköä, jos päätöksen saaja on antanut oikeat tiedot ja jos hän toimittaa paikallisyksikölle etuuden myöntämistä tarkoittavan päätöksen paikallisyksikön asettamassa määräajassa.

Ehdollinen päätös raukeaa, jos päätöksen saaja ei ole toiminut 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Ehdolliseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

14 §

Paikallisyksikön velvollisuus antaa lomituspalveluja

Paikallisyksikön on annettava 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut lomituspalvelut niille maatalousyrittäjille, jotka harjoittavat maataloutta pääasiallisesti sen toimialueella.

Jos maatalousyrityksessä toimivat maatalousyrittäjät ovat samanaikaisesti vuosilomalla taikka jos yrityksessä on vain yksi maatalousyrittäjä, joka on vuosilomalla, paikallisyksikön tulee yrityksen kotieläintuotantoon kuuluvien kotieläinten hoidon turvaamiseksi järjestää yritykseen tavanomaisen lomituksen lisäksi tarpeen mukaan myös valvontakäyntejä. (17.12.2010/1161)

Vaikka maatalousyrittäjä on 23 §:n mukaisesti ilmoittanut järjestävänsä lomituksensa itse, paikallisyksikkö voi maatalousyrittäjän pyynnöstä antaa hänelle 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lomituspalveluja, jollei se vaikeuta sanottujen palvelujen järjestämistä niille maatalousyrittäjille, joille paikallisyksikkö on 1 momentin mukaan velvollinen antamaan lomituspalvelut.

16 §

Lomitustehtävien laajuus

Maatalouslomittajan tulee huolehtia maatalousyrityksen kotieläintuotantoon kuuluvista ja muista maatalousyrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistä siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan tai si-

14 §

Paikallisyksikön velvollisuus järjestää lomituspalveluja

Paikallisyksikön on järjestettävä lomituspalvelut tämän lain mukaisesti niille maatalousyrittäjille, jotka harjoittavat maataloutta pääasiallisesti sen toimialueella eivätkä ole 23 §:n mukaisesti ilmoittaneet järjestävänsä lomituksiaan itse.

Paikallisyksikkö voi järjestää 1 momentissa tarkoitettuja palveluja myös maatalousyrittäjälle, joka on ilmoittanut järjestävänsä lomituksensa itse. Edellytyksenä on, ettei se vaikeuta palvelujen järjestämistä 1 momentissa tarkoitetuille maatalousyrittäjille.

Kumotaan

HE 112/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jaisapua saavan maatalousyrittäjän tehtäväosuuteen.

16 a §

16 a §

Lomittajien maatalousyrittäjäkohtainen perhetytys

Lomittajien maatalousyrittäjäkohtainen perhetytys

Paikallisyksikön tulee huolehtia yhteistyössä maatalousyrittäjän kanssa siitä, että maatalousyrittäjäkohtainen perhetytys saavat tilalla maatalousyrittäjäkohtainen perhetytystä 16 §:ssä tarkoitettuihin lomituskohtiin.

Paikallisyksikön on huolehdittava yhteistyössä maatalousyrittäjän kanssa siitä, että maatalousyrittäjäkohtainen perhetytys saavat tilalla maatalousyrittäjäkohtainen perhetytystä 8 b §:ssä tarkoitettuihin vuosiloma- ja sijaisapulomituksella huolehdittaviin tehtäviin.

16 b §

16 b §

Maksullinen lomittaja-apu

Maksullinen lomittaja-apu

Paikallisyksikkö voi järjestää vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 120 tuntia kalenterivuodessa. Edellytyksenä on, että palvelu ei vaaranna vuosiloman ja sijaisavun järjestämistä ja että sen toteuttamiseen käytetään vain sellaisen lomittajan työpanosta, joka on paikallisyksikön palveluksessa ja tekee vakituisesti lomitustyötä tai jota tarkoitetaan 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa.

Paikallisyksikkö voi järjestää vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 120 tuntia kalenterivuodessa.

Paikallisyksikkö voi myös järjestää 3 §:ssä tarkoitettulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 2 momentissa säädettyä maksua vastaan.

Paikallisyksikkö voi lisäksi järjestää muullekin henkilölle kuin maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua 28 §:n 2 momentissa säädettyä maksua vastaan, jollei palvelu vaaranna vuosiloman, sijaisavun tai 1 momentissa tarkoitettua lomittaja-apua järjestämistä.

Paikallisyksikön järjestäessä 1 tai 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-apua edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 8 b §:ssä säädetään, että:

1) palvelu ei vaaranna vuosiloman eikä sijaisavun järjestämistä;

2) palvelun toteuttamiseen ei käytetä 15 §:n 3 momentissa tarkoitettua lomittajaa;

3) tämän pykälän 2 momentin mukainen lomittaja-apu ei vaaranna tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua lomittaja-apua järjestämistä.

18 §

18 §

Lomituspalvelujen hakeminen

Paikallisyksikön järjestämien lomituspalvelujen hakeminen

Vuosilomaa ja sijaisapua koskeva hakemus tehdään paikallisyksikölle. Vuosilomaa tulee

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän maatalousyrittäjän on haettava

Voimassa oleva laki

hakea maatalousyriyksittäin kirjallisesti paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemuksessa tulee kunkin maatalousyrittäjän osalta ilmoittaa aiotut vuosiloman ajankohdat. Maatalousyrittäjällä on oikeus täydentää tai muuttaa hakemustaan määrääjän päätyttyäkin. Paikallisyksikkö voi ottaa tutkittavakseen myös määrääjän päätyttyä tehdyn hakemuksen.

Ehdotus

va lomituspalveluja kirjallisesti paikallisyksiköltä. Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Edellä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua voi kuitenkin hakea suullisesti.

Vuosilomaa koskeva hakemus on tehtävä maatalousyriyksittäin paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemuksessa on ilmoitettava aiotut vuosiloman ajankohdat kunkin maatalousyrittäjän osalta. Edellä 16 b §:n 1 momentin mukaista maksullista lomittaja-apua koskeva hakemus on tehtävä vuosilomahakemuksen yhteydessä. Paikallisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määrääjän jälkeen saapunut hakemus, jos myöhästymiselle on ollut painavia syitä.

Sijaisapua koskeva hakemus on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon sijaisavun perusteesta ja palvelun tarpeen alkamisajankohdasta.

5 luku

Maatalousyrittäjän itse järjestämä lomit

23 a §

Lomituspalvelujen hakeminen itse järjestetyssä lomituksessa

Maatalousyrittäjän, joka järjestää itse lomituksensa, on tehtävä lomituspalveluja koskeva hakemus kirjallisesti paikallisyksikölle ennen lomituspalveluun kuuluvien töiden aloittamista. Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelun myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

Vuosilomaa koskeva hakemus on tehtävä maatalousyriyksittäin paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemus maksullista lomittaja-apua vastaavasta palvelusta on tehtävä vuosilomahakemuksen yhteydessä.

Paikallisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määrääjän jälkeen saapunut vuosilomahakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä eikä vuosilomalomitukseen tai maksulliseen lomittaja-apuun kuuluvia töitä ole vielä aloitettu.

HE 112/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa

Maatalousyrittäjän, joka 23 §:n mukaisesti on ilmoittanut järjestävänsä itse lomituksensa, on sinä aikana, jota ilmoitus koskee, järjestettävä itse vuosilomansa ja sijaisapunsa. Paikallisyksikön tulee kuitenkin tarvittaessa avustaa häntä sijaisapulomituksen järjestämisessä, jollei se voi osoittaa tilalle maatalouslomittajaa siten kuin 14 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maatalousyrittäjä voi järjestää itselleen myös 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua vastaavaa maksullista lomittaja-apua.

25 §

Itse hankitut lomittajat

Maatalousyrittäjän itse hankkimana lomittajana voi toimia lomituspalveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa oleva henkilö tai itsenäinen ammatinharjoittaja. Vuosiloma- ja sijaisapulomitusta varten maatalousyrittäjä voi myös ottaa lomittajan työsopimussuhteeseen, ei kuitenkaan henkilöä, joka vuosilomaan oikeutettuna työskentelee hänen kanssaan samalla tilalla.

24 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa

Maatalousyrittäjän, joka on 23 §:n mukaisesti ilmoittanut järjestävänsä itse lomituksensa, on sinä aikana, jota ilmoitus koskee, järjestettävä itse vuosilomansa ja sijaisapunsa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ja vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä voi järjestää itselleen myös 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua vastaavaa maksullista lomittaja-apua.

25 §

Itse hankitut lomittajat

Itse järjestetystä lomituksesta aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata vain, jos maatalousyrittäjä on hankkinut lomituspalvelut ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta. Hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007).

Kustannuksia ei korvata, jos:

1) maatalousyrittäjä tai hänen perheenjäsenensä taikka maatalousyrittäjän toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut; tai

2) lomittajana on toiminut maatalousyrittäjä, hänen perheenjäsenensä, maatalousyrittäjän toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuksi perheenjäseneksi katsotaan maatalousyrittäjän tai maatalousyrittäjän toisen yrittäjän avio- tai avopuoliso sekä henkilö joka elää maatalousyrittäjän tai maatalousyrittäjän toisen yrittäjän taloudessa ja on hänelle tai hänen avio- tai avopuolisolleen sukua suoraan yleisessä tai alenevassa polvessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

*Korvaus itse järjestetystä lomituksesta**Korvaus itse järjestetystä lomituksesta*

Maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada korvausta itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin edellyttäen, että hän on lomituksen ajaksi irrottautunut 8 §:ssä tarkoitetusta tehtäväosuudestaan. Korvauksen määrä 8 §:ssä tarkoitettua lomitustuntia kohti vastaa:

1) maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista vähimmäisperuspalkkaa tunnilta kerrottuna luvulla 2,4, jos lomittaja on «lomituspalveluja» tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa taikka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana; sekä

2) maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista vähimmäisperuspalkkaa lisättynä 20 prosentilla, jos lomittaja on muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvauksen suorittaa paikallisyksikkö siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maatalousyrittäjän itse järjestämästä lomituksesta maksetaan korvausta palvelun tuottajalle. Korvausta maksetaan vain siltä osin kuin lomittaja on huolehtinut 8 b §:ssä tarkoitetuista tehtävistä. Vuosiloma- ja sijaisapulomituksessa korvausta maksetaan enintään 8 §:n mukaan määräytyvän tuntimäärän mukaan.

Korvaus on enintään 26,50 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen.

Jos maatalousyrittäjän ja lomituspalvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 2 momentin mukaan määräytyvä korvaus, korvauksena maksetaan maatalousyrittäjän ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakkopereintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettua työkorvauksesta.

26 a §

Korvauksen hakeminen ja maksaminen

Maatalousyrittäjän on haettava itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa korvausta kirjallisesti paikallisyksiköltä lomitusaikakohtaa seuraavien kahden kalenterikuukauden kuluessa. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epäminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

1) lomitettut päivät ja kunakin päivänä lomitettu tuntimäärä;

2) onko kyseessä vuosiloma, sijaisapu vai 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu maksullinen lomittaja-apu;

3) palvelujen tuottaja;

4) lomittajan nimi ja vahvistus siitä, että 25 §:ssä säädettyt kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;

5) lomittajan hoitamat tehtävät;

6) lomituksen järjestämisestä sovittu tunti-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hinta;

7) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Paikallisyksikön on maksettava korvaus palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on 3 euroa «lomitustunnilta» lisättynä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjän eläkelain 14 §:n mukainen työtulo euroina 6 000:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukaista vakuutusta, maksun perusteena on mainitussa laissa säädettyjä perusteita soveltuvin osin noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

27 a §

Korotettu sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 27 §:n mukainen maksu 50 prosentilla korotettuna:

1) kun sijaisavun saaja on sijaisavun alkamisaikana oikeutettu palkkaetuuksiin työ- tai virkasuhteen perusteella tai kun hänellä on voimassa yrittäjän eläkelain (1272/2006) tarkoitettu vakuutus; sekä

2) kun sijaisapua annetaan 7 d §:n tai 7 e §:n 2 momentin nojalla.

27 §

Sijaisavusta perittävät maksut

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta tuntimaksu, joka ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Tuntimaksu on 3 euroa lomitustunnilta lisättynä määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan maatalousyrittäjän eläkelain 14 §:n mukainen työtulo euroina 5 400:lla, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä. Maksu määrätään sen työtulon mukaan, joka sijaisavun saajalla oli voimassa sijaisavun alkamisvuoden ensimmäisenä päivänä. Jollei tällaista työtuloa ole, maksu määrätään sijaisavun saajan viimeksi voimassa olleen indeksillä korotetun työtulon mukaan. Jos sijaisavun saajalla ei ole ollut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n mukaista vakuutusta, maksun perusteena on mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu alkavan yrittäjän vuotuinen työtulo.

27 a §

Korotettu sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 27 §:n mukainen maksu 50 prosentilla korotettuna:

1) kun sijaisavun saaja on sijaisavun alkamisaikana oikeutettu palkkaetuuksiin työ- tai virkasuhteen perusteella tai kun hänellä on voimassa yrittäjän eläkelain (1272/2006) tarkoitettu vakuutus;

2) kun sijaisapua annetaan 7 d §:n nojalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 b §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävän maksun suuruinen sijaisapumaksu

Sijaisavusta peritään 28 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu siltä osin kuin työkyvyttömyyden perusteella annettava sijaisapu jatkuu yli 90 päivää eikä sijaisavun saajalla ole samalta ajalta oikeutta sairausvakuutuslaissa tarkoitettuun päivärahaan tai siihen rinnastettavaan ensisijaiseen etuuteen taikka kuntoutustukeen.

Sijaisavusta peritään 28 §:n 1 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu myös siinä tapauksessa, että sijaisapua annetaan 7 f §:n 4 kohdan tai 7 h §:n nojalla.

Sijaisavusta peritään 28 §:n 2 momentin mukaan määräytyvä tuntimaksu, kun sijaisapua annetaan 7 §:n 5 momentin perusteella. Jos sijaisavun saajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki mainitussa säännöksessä tarkoitettujen päätösten johdosta, tässä momentissa tarkoitettu maksu alennetaan sijaisavun saajan vaatimuksesta 27 §:n mukaiseksi.

28 §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut

Maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta tuntimaksu, joka vastaa maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista vähimmäisperuspalkkaa tunnilta lisättynä viidellä prosentilla.

Edellä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta peritään sen käyttäjältä maksu, joka vastaa maatalouslomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista vähimmäisperuspalkkaa tunnilta kerrottuna luvulla 2,4.

27 b §

Yritystoiminnan järjestelyjä varten annettava sijaisavusta perittävä maksu

Sijaisavun saajalta peritään 7 i §:n perusteella annetusta sijaisavusta 13,50 euroa tunnilta.

28 §

Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut

Maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 1 momentissa ja 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta 13,50 euroa tunnilta.

Maatalousyrittäjältä peritään 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettua lomittaja-avusta 35 euroa tunnilta.

28 a §

Valvontakäynneistä ja varallaolosta perittävät maksut

Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sikön järjestämästä valvontakäynnistä 33 euroa käyntikerralta.

Maatalousyrittäjältä peritään paikallisyksikön järjestämästä varallaolosta 5 euroa tunnilta. Jos varallaolo aiheuttaa käynnin maatalousyrityksessä, käynnistä peritään 33 euroa käyntikerralta.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla käynnillä voidaan huolehtia vain tehtävistä, jotka ovat käyntihetkellä eläinsuojelullisista syistä välttämättömiä. Jos lomittajan on eläinsuojelullisista syistä työskenneltävä maatalousyrityksessä pitempään kuin tunnin, maatalousyrittäjältä peritään yhden tunnin ylittävältä ajalta 33 euroa tunnilta.

29 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos lomituspalveluja on annettu perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen korvaamaan paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset.

Jos itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa korvauksen paikallisyksikölle.

Takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun tai korvauksen saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Takaisinperinnästä voidaan luopua myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomituspalvelun antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta.

29 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos vuosilomaa, sijaisapua tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua on annettu perusteettomasti tai itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, palvelun saajan on korvattava paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset. Paikallisyksikön järjestämissä lomituksissa paikallisyksikölle aiheutuneena kustannuksena pidetään 33 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla. Varallaolosta aiheutuneena kustannuksena pidetään kuitenkin viittä euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla.

Jos 11 a §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös raukeaa, palvelun saajan on korvattava päätöksen nojalla annetuista lomituspalveluista paikallisyksikölle aiheutuneet kustannukset 1 momentissa säädetyin perustein.

Takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Takaisinperinnästä voidaan luopua myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Takaisinperintä on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä 2 momentissa tarkoitettussa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tilanteessa taikka, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalousalan valtioneuvostonkäsäntöjä, joiden perusteella lomitussjärjestelmä on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomitusspalvelun antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

30 §

Viivästyskorko ja maksuvelvoitteen täytäntöönpano

Jos sijaisavusta tai maksullisesta lomittajaavusta määrättyä maksua tai 29 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskoron perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu tai korvaus viivästyskorkoineen saadaan periä ilman tuomiota tai hallintotuomioistuimen päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

30 §

Viivästyskorko ja maksuvelvoitteen täytäntöönpano

Jos sijaisavusta, maksullisesta lomittajaavusta tai valvontakäynneistä ja varallaolosta määrättyä maksua ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 a §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Jos 29 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain 4 §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskoron perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu ja korvaus viivästyskorkoineen ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

30 a §

Maatalousyrittäjän vastuu maksuista ja korvauksista

Maatalousyrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevän aviopuolisonsa ja perheyrittäjän jäsenen sekä kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön tämän lain mukaisista maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoi-

30 a §

Yrittäjän vastuu maksuista ja korvauksista

Yrittäjä on vastuussa samassa maatalousyrityksessä lomitusspalveluja saaneen henkilön tämän lain mukaisista maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta ei kuitenkaan ole sellaisella yrittäjällä, joka ei harjoita yrittäjätoi-

Voimassa oleva laki

tettua vastuuta ei kuitenkaan ole sellaisella maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. Jos tämän lain mukaista maataloutta harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitensa maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan.

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Valtion varoista suoritetaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisista «lomituspalveluista» aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä 36 §:ssä mainituilla erillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen maatalouslomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään määrään, jota on pidettävä toiminnan tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen hoitamisen kannalta tarpeellisena ja jota kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) eläkelaitoksen hyväksymästä 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

2 a) eläkelaitoksen hyväksymästä lomittajan ammattiin johtavan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisesta paikallisyksikölle aiheutuneet nettokustannukset valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa;

2 b) palvelusuunnitelmien laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet eläkelaitoksen ohjeiden mukaisesti suoritetusta tehtävästä; (17.12.2010/1161)

2 c) maatalouslomittajien maatalousyrityskohtaisesta perehdytyksestä aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet eläkelaitoksen ohjeiden mukaisesti suoritettus-

Ehdotus

mintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä. *Yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana toimiva maatalousyritys vastaa osakkaitensa maksuista ja korvauksista niin kuin omasta velastaan.*

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Valtion varoista suoritetaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä 36 §:ssä mainituilla erillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa tarkoitettujen maatalouslomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään määrään, jota on pidettävä toiminnan tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen hoitamisen kannalta tarpeellisena ja jota kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) 8 c §:ssä tarkoitettujen valvontakäyntien ja varallaolon johdosta lomittajalle paikallisyksikön alueella syntyneet työmatkakustannukset asunnosta ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä asunnolle;

3) eläkelaitoksen hyväksymästä 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

4) eläkelaitoksen hyväksymästä lomittajan ammattiin johtavan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisesta paikallisyksikölle aiheutuneet nettokustannukset valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa;

5) maatalouslomittajien maatalousyrityskohtaisesta perehdytyksestä aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin ne ovat syntyneet eläkelaitoksen ohjeiden mukaisesti suorite-

Voimassa oleva laki

ta perehdytyksestä;

3) 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen ostamisesta aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina, kuin vastaavat paikallisyksikköön työsopimussuhteessa olevan lomittajan palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan tämän momentin 1 kohdan mukaisesti;

4) 26 §:ssä tarkoitettut korvaukset;

5) tämän lain mukaisten tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön suoritettavaksi tai, jos paikallisyksikön korvausvelvollisuus on ilmeinen, myös sen vapaaehtoisesti suorittamat vahingonkorvaukset; sekä

6) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

40 a §

Kunnan velvollisuus palauttaa perusteetta saamansa valtion korvaus

Kunnan on palautettava valtion varoista perusteetta saamansa korvaus valtiolle, jos:

1) tilityksen tarkistamisen jälkeen ilmenee, että kirjanpitoon on sisällynyt lomituskustannuksiin kuulumattomia kustannuksia tai että lomituskustannuksista ei ole vähennetty 36 §:ssä tarkoitettuja tuloja; taikka

2) paikallisyksikkö on antanut «lomituspalveluja» tai maksanut korvausta itse järjestetystä lomituksesta säännösten vastaisesti.

Kunnalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta palauttaa valtion korvausta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa siltä osin kuin palvelun tai korvauksen saajaan kohdistuvasta takaisinperinnästä on luovuttu 29 §:n 3 momenttiin perustuvalla paikallisyksikön päätöksellä, jonka eläkelaitos on hyväksynyt, taikka eläkelaitoksen tai hallinto-oikeuden päätöksellä.

Ehdotus

tusta perehdytyksestä;

6) 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen ostamisesta aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina, kuin vastaavat paikallisyksikköön työsopimussuhteessa olevan lomittajan palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan tämän momentin 1 kohdan mukaisesti;

7) 26 §:ssä tarkoitettut korvaukset;

8) tämän lain mukaisten tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön suoritettavaksi tai, jos paikallisyksikön korvausvelvollisuus on ilmeinen, myös sen vapaaehtoisesti suorittamat vahingonkorvaukset; sekä

9) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

40 a §

Kunnan velvollisuus palauttaa perusteetta saamansa valtion korvaus

Kunnan on palautettava valtion varoista perusteetta saamansa korvaus valtiolle, jos:

1) tilityksen tarkistamisen jälkeen ilmenee, että kirjanpitoon on sisällynyt lomituskustannuksiin kuulumattomia kustannuksia tai että lomituskustannuksista ei ole vähennetty 36 §:ssä tarkoitettuja tuloja;

2) paikallisyksikkö on antanut lomituspalveluja tai maksanut korvausta itse järjestetystä lomituksesta säännösten vastaisesti.

Palautettava määrä on 33 euroa tunnilta vähennettynä palvelun saajalta perityllä maksulla, jos palautusvelvollisuus perustuu siihen, että paikallisyksikkö on antanut vuosilomaa, sijaisapua tai 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettua maksullista lomittaja-apua säännösten vastaisesti. Jos varallaoloa on annettu säännösten vastaisesti, palautettava määrä on kuitenkin 5 euroa tunnilta.

Kunnalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta palauttaa valtion korvausta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa siltä osin kuin palvelun saajaan kohdistuvasta takaisinperinnästä on luovuttu 29 §:n 3 mo-

Voimassa oleva laki

Palautettava määrä on maksettava viimeistään eläkelaitoksen ilmoittamana eräpäivänä, joka voi olla aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Palautettavasta määrästä peritään korkolain 3 §:n 2 momentin mukainen korko eräpäivästä lukien.

Perusteetta maksettu valtion korvaus voidaan jättää perimättä takaisin osittain tai kokonaan, jos sen määrä on vähäinen tai jos takaisinperimistä on pidettävä kohtuuttomana.

Ehdotus

menttiin perustuvalla paikallisyksikön päätöksellä, jonka eläkelaitos on hyväksynyt, taikka eläkelaitoksen tai hallinto-oikeuden päätöksellä.

Palautettava määrä on maksettava viimeistään eläkelaitoksen ilmoittamana eräpäivänä, joka voi olla aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Palautettavasta määrästä peritään korkolain 3 §:n 2 momentin mukainen korko eräpäivästä lukien.

Perusteetta maksettu valtion korvaus voidaan jättää perimättä takaisin osittain tai kokonaan, jos sen määrä on vähäinen tai jos takaisinperimistä on pidettävä kohtuuttomana. *Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalouseläkelaitosten, joiden perusteella lomitussääntö on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.*

44 b §

Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava paikallisyksikölle lomituspalveluja, lomittajaa ja elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava I momentissa tarkoitettut tiedot myös eläkelaitokselle sen käsitellessä asiaa oikaisuvaatimuksen perusteella.

45 §

Tietojen saantioikeus

Paikallisyksiköllä ja eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa välttämättömiä tietoja toisiltaan sekä muilta viranomaisen toiminnan jul-

45 §

Oikeus saada tietoja

Paikallisyksiköllä ja eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa välttämättömiä tietoja toisiltaan sekä muilta viranomaisten toiminnan

Voimassa oleva laki

kisuudesta annetun lain (621/1999; julkisuuslaki) 4 §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta. Paikallisyksikön oikeus saada tietoja eläkelaitokselta rajoittuu niihin tietoihin, jotka koskevat maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitettua vakuutuksen hakemista ja voimassaoloa sekä maksettuja eläkkeitä ja oikeutta eläkkeeseen.

Eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys tämän lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Ehdotus

julkisuudesta annetun lain (621/1999; julkisuuslaki) 4 §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta.

Eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa, avata paikallisyksikölle tekninen käyttöyhteys tämän lain toimeenpanossa välttämättömiin tietoihin.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

45 a §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sen estämättä, mitä julkisuuslain 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisiin lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat maatalousyrittäjän taloudellista asemaa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, salassa pidettäviä eivät kuitenkaan ole sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka on julkaistava maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 annettujen Euroopan unionin suunta- viivojen 2014/C/204/01 perusteella.

45 b §

Asiakirjojen säilyttäminen

Lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

säilytettävä kymmenen kalenterivuotta lomituspalvelun myöntämisestä, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäväksi.

47 a §

Suoritusvelvollisuuden raukeaminen

Eläkelaitoksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön velvollisuus suorittaa saamatta jäänyt valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, johon valtion korvaukseen oikeuttavat kustannukset kohdistuvat.

Kunnan ja eläkelaitoksen velvollisuus palauttaa perusteetta saatu valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana valtion korvaus on maksettu.

47 a §

Suoritusvelvollisuuden raukeaminen

Eläkelaitoksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön velvollisuus suorittaa saamatta jäänyt valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, johon valtion korvaukseen oikeuttavat kustannukset kohdistuvat.

Kunnan ja eläkelaitoksen velvollisuus palauttaa perusteetta saatu valtion korvaus raukeaa viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana valtion korvaus on maksettu, *jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.*

47 b §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Edellä 26 §:n 2 momentissa, 27 b §:ssä, 28 §:ssä, 28 a §:ssä, 29 §:n 1 momentissa ja 40 a §:n 2 momentissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Edellä 1 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sijaisapupäätökseen, jolla sijaisapua on myönnetty lain voimaantulon jälkeiselle ajalle, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sijaisapua myönnetään 7 §:n 4 momentin nojalla, sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa, kuitenkin enintään kesäkuun loppuun 2016, jos maatalousyrittäjällä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oli oikeus sijaisapuun mainitun säännöksen perusteella tämän lain voimaan tullessa.

Maatalousyrittäjän ennen tämän lain voimaantuloa itse järjestämään lomitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 29, 40 a ja 47 a §:ää sovelletaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 35 §:n 2 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa toteutetuista lomituspalveluista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesta etuudesta, sovelletaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) mukaiseen vastaavaan etuuteen. Mitä tässä laissa säädetään työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain mukaisesta toistaiseksi myönnetystä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisesta kuntoutuksesta, sovelletaan vastaavasti näiden lakien voimaanpanosta annetuilla laeilla kumottujen lakien mukaiseen vastaavaan etuuteen.

2.

Laki

turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain (1264/2009) 2 §:n 5 kohta ja 15 §,
muutetaan 1, 3—9, 13, 16, 17, 25, 26, 36 ja 39 §, sellaisena kuin niistä on 4 § laissa
1162/2010, sekä
lisätään lakiin uusi 7 a, 35 a, 39 a ja 39 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja tämän lain nojalla vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajan valinnan perusteella joko osoittamalla hänelle lomittaja tai korvaamalla hänelle hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneita kustannuksia.

3 §

Lomituspalvelujen saamisen edellytykset

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajalle, jolla on merkittävä tehtäväosuus turkis-

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala ja Euroopan unionin lainsäädännön huomioon ottaminen

Turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja tämän lain nojalla vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajan valinnan perusteella joko osoittamalla hänelle lomittaja tai korvaamalla *turkistuottajan itse hankkimista lomituspalveluista aiheutuneita kustannuksia palvelujen tuottajalle.*

Tätä lakia toimeenpantaessa noudatetaan lisäksi tiettyjen maa- ja metsätalouseläiden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014 (maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus).

3 §

Lomituspalvelujen saamisen edellytykset

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajalle, jolla on merkittävä tehtäväosuus turkis-

Voimassa oleva laki

tilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä. Turkistilan turkiseläintuotannon tulee käsittää lomitusajankohtana vähintään neljä eläinyksikköä.

Edellytyksenä lomituspalvelujen saamiselle on, että turkistuottajalla on ollut yhdenjaksoisesti voimassa 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu vakuutus vähintään neljä kuukautta ja että hän ei lomitusajankohtana saa toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä.

4 §

Lomituspalvelujen määrä

Kalenterivuoden aikana järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäismäärät vahvistetaan huomioiden kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha.

5 §

Lomituspalveluilla huolehdittavat tehtävät

Vuosilomalomituksessa huolehditaan turkistilan turkiseläinten päivittäisistä palvelusuunnitelmassa mainituista hoitotoista siltä

Ehdotus

tilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä. Turkistilan turkiseläintuotannossa on lomitusajankohtana oltava vähintään *kuusi* eläinyksikköä.

Edellytyksenä lomituspalvelujen saamiselle on, että:

1) turkistuottajalla on ollut yhdenjaksoisesti voimassa 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu vakuutus vähintään neljä kuukautta;

2) *turkistuottaja ei lomitusajankohtana saa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea;*

3) *turkistuottajan turkistila on maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu pk-yritys;*

4) *turkistuottajan turkistila ei ole maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; sekä*

5) *turkistuottajan turkistilalle ei ole annettu perintämääräystä tuen sääntöjenvastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan komission päätöksen perusteella tai jos perintämääräys on annettu, siinä tarkoitettu saatava on maksettu.*

4 §

Lomituspalvelujen määrä

Kalenterivuoden aikana järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäismäärät vahvistetaan ottaen huomioon kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha.

Lomituspalveluja saa käyttää enintään 90 päivänä kalenterivuoden aikana.

5 §

Lomituspalvelutehtävät

Vuosilomalomituksessa huolehditaan turkistilan turkiseläinten päivittäisistä *hoitotoista* siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla

Voimassa oleva laki

osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan turkistuottajan tehtäviin.

Lisävapaalomituksessa huolehditaan käytettävissä olevan tuntimäärän puitteissa niistä turkistilan turkiseläinten hoitotoista, jotka lomitussajankohtana kuuluvat turkistuottajan tehtäviin.

6 §

Lisävapaasta perittävä maksu

Lisävapaasta peritään palvelun käyttäjältä viisi euroa tunnilta.

7 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus

Turkistuottajalle maksetaan korvausta hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Korvaus on samansuuruinen kuin turkistuottajalle lomituksen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, kuitenkin enintään 20 euroa tunnilta. Korvaus lisävapaata varten järjestetystä lomituksesta maksetaan vähennettynä lisävapaasta perittävällä maksulla.

Lomituksen järjestämisestä aiheutuneina kustannuksina pidetään:

1) turkistuottajaan työsuhteessa olevalle työntekijälle maksettua palkkaa sosiaaliturvakuluineen; ja

2) työkorvausta, joka on maksettu ennakoperintärekisteriin merkitylle palvelun tuottajalle.

Korvattava enimmäistuntimäärä turkistuottajan vuosilomapäivää kohden määräytyy turkistilalla lomitussajankohtana olevan eläinyksikkömäärän mukaan. Ensimmäiset kymmenen eläinyksikköä kerryttävät turkistilan kokonaistuntimäärää 45 minuutilla eläinyksikköä kohden ja seuraavat 30 minuutilla eläinyksikköä kohden. Turkistuottajalle korvataan näin lasketusta kokonaistuntimäärästä hänen tehtäväosuuttaan vastaava tuntimäärä, kuitenkin enintään 8 tuntia vuosilomapäivää kohden. Erityisistä syistä enimmäistuntimää-

Ehdotus

olevan turkistuottajan tehtäviin.

Lisävapaalomituksessa huolehditaan käytettävissä olevan tuntimäärän puitteissa niistä turkistilan turkiseläinten hoitotoista, jotka lomitussajankohtana kuuluvat turkistuottajan tehtäviin.

6 §

Lisävapaasta perittävä maksu

Lisävapaasta peritään palvelun käyttäjältä 6,50 euroa tunnilta.

7 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus

Itse järjestetyssä lomituksessa korvattava enimmäistuntimäärä turkistuottajan vuosilomapäivää kohden määräytyy turkistilalla lomitussajankohtana olevan eläinyksikkömäärän mukaan. Ensimmäiset kymmenen eläinyksikköä kerryttävät turkistilan kokonaistuntimäärää 45 minuutilla eläinyksikköä kohden ja seuraavat 30 minuutilla eläinyksikköä kohden. Näin lasketusta kokonaistuntimäärästä korvataan lomitettavan turkistuottajan tehtäväosuutta vastaava tuntimäärä, kuitenkin enintään kahdeksan tuntia vuosilomapäivää kohden. Erityisistä syistä enimmäistuntimäärästä voidaan poiketa.

Korvaus on enintään 22,50 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen.

Jos turkistuottajan ja lomituspalvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 2 momentissa tarkoitettu korvaus, korvauksena maksetaan turkistuottajan ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettusta työkorvauksesta.

Korvaus maksetaan lomituspalvelujen tuottajalle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rästä voidaan poiketa.

Korvausta ei makseta, jos lomittajana on toiminut henkilö, joka työskentelee turkistuottajan kanssa samalla turkistilalla ja täyttää tässä laissa säädetty edellytykset lomituspalvelujen saamiseksi.

7 a §

Itse hankitut lomittajat

Itse järjestetystä lomituksesta aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata vain, jos turkistuottaja on hankkinut lomituspalvelut ennakoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta. Hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007).

Kustannuksia ei korvata, jos

1) turkistuottaja tai hänen perheenjäsenensä taikka turkistilan toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut; tai

2) lomittajana on toiminut turkistuottaja, hänen perheenjäsenensä, turkistilan toinen yrittäjä tai hänen perheenjäsenensä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu perheenjäseneksi katsotaan turkistuottajan tai turkistilan toisen yrittäjän avio- tai avopuoliso sekä henkilö joka elää turkistuottajan tai turkistilan toisen yrittäjän taloudessa ja on hänelle tai hänen avio- tai avopuolisolleen suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa.

8 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos lomituspalveluja on annettu perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen korvaamaan paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset.

Jos itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa korvauksen paikallisyksikölle.

Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katso-

8 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos lomituspalveluja on annettu perusteettomasti tai itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen suorittamaan paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset. Paikallisyksikön järjestämässä lomituksessa paikallisyksikölle aiheutuneena kustannuksena pidetään 33 euroa lomitustunnilta vähennettynä palvelun saajalta palvelusta perityllä maksulla.

Voimassa oleva laki

taan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun tai korvauksen saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteetoman lomituksen antamisesta tai perusteetoman korvauksen maksamisesta.

9 §

Viivästyskorko sekä perintä ilman tuomiota tai päätöstä

Jos 6 §:ssä tarkoitettua maksua tai 8 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut maksut ja korvaukset saadaan viivästyskorkoineen ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

13 §

Lomituspalvelujen hakeminen

Lomituspalveluja haetaan siltä paikallisyksiköltä, jonka toimialueella turkistuottaja pää-

Ehdotus

Takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei annettu palvelu tai maksettu korvaus ole täyttänyt niitä maa- ja metsätalouden valtiontukisääntöjä, joiden perusteella lomitusjärjestelmä on hyväksytty, ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteetoman lomituspalvelun antamisesta tai perusteetoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

9 §

Viivästyskorko ja maksuvelvoitteen täytäntöönpano

Jos 6 §:ssä tarkoitettua maksua ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 a §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Jos 8 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu viimeistään eräpäivänä, saadaan viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain 4 §:n 1 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskoron perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu ja korvaus viivästyskorkoineen ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

13 §

Lomituspalvelujen hakeminen

Lomituspalveluja haetaan siltä paikallisyksiköltä, jonka toimialueella turkistuottaja

Voimassa oleva laki

asiallisesti harjoittaa turkiseläintuotantoa. Hakemus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti lomituspalvelujen vastaanottamista edeltävän kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä. Paikallisyksikön tulee ottaa tutkittavakseen myös määräajan päätyttyä saapunut hakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä.

Hakemuksessa on ilmoitettava, järjestetäänkö turkistilalla lomitus itse vai käytetäänkö paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Valinta on turkistilakohtainen.

16 §

Paikallisyksikön järjestämien lomitusten ajankohta

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän turkistuottajan tulee tehdä paikallisyksikölle ehdotus lomitusajankohdasta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosilomaa koskeva ehdotus on tehtävä turkistiloittain viimeistään kaksi kuukautta ennen suunniteltua lomitusajankohtaa.

Jollei paikallisyksikkö voi järjestää lomitusta turkistuottajan ehdottamana ajankohtana, sen tulee varata hänelle tilaisuus uuden ajankohdan esittämiseen. Paikallisyksikön on vahvistettava lomitusajankohta ja ilmoitettava se turkistuottajalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosiloman ajankohta on ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen vuosiloman alkamista, jollei turkistuottaja suostu lyhyempään ilmoitusaikaan.

Jollei vuosilomaa ole voitu pitää paikallisyksikön vahvistamana aikana turkistuottajan sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, se voidaan siirtää kokonaan tai osittain pidettäväksi myöhemmin saman vuoden aikana. Vuosiloma voidaan siirtää pidettäväksi myös seuraavana vuonna huhtikuun loppuun mennessä, jos siirto on mahdollista toteuttaa valtion talousarviossa edelliselle vuodelle osoitetun määrärahan rajoissa. Turkis-

Ehdotus

pääasiallisesti harjoittaa turkiseläintuotantoa. Hakemus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti lomituspalvelujen vastaanottamista edeltävän kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä. Paikallisyksikön on otettava tutkittavakseen myös määräajan päätyttyä saapunut hakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä eikä haettuihin lomituspalveluihin kuuluvia töitä ole vielä aloitettu.

Hakemuksessa on ilmoitettava, järjestetäänkö turkistilalla lomitus itse vai käytetäänkö paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Valinta on turkistilakohtainen.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi lomituspalvelujen myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

16 §

Paikallisyksikön järjestämien lomitusten ajankohta

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä vuosiloma-ajankohtia koskeva ehdotus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti 13 §:ssä tarkoitettulla hakemuksella. Lisävapaan ajankohdasta turkistuottajan tulee tehdä paikallisyksikölle ehdotus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Jollei paikallisyksikkö voi järjestää lomitusta turkistuottajan ehdottamana ajankohtana, sen tulee varata hänelle tilaisuus uuden ajankohdan esittämiseen. Paikallisyksikön on vahvistettava lomitusajankohta ja ilmoitettava se turkistuottajalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosiloman ajankohta on ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen vuosiloman alkamista, jollei turkistuottaja suostu lyhyempään ilmoitusaikaan.

Jollei vuosilomaa ole voitu pitää paikallisyksikön vahvistamana aikana turkistuottajan sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, se voidaan siirtää kokonaan tai osittain pidettäväksi myöhemmin saman vuoden aikana. Vuosiloma voidaan siirtää pidettäväksi myös seuraavana vuonna huhtikuun loppuun mennessä, jos siirto on mahdollista toteuttaa valtion talousarviossa edelliselle vuodelle osoitetun määrärahan rajoissa. Tur-

Voimassa oleva laki

tuottajan on tehtävä vuosiloman siirtoa koskeva esitys paikallisyksikölle kirjallisesti sen vuoden loppuun mennessä, jona vuosiloman pitäminen peruuntui.

17 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen

Korvausta itse järjestetystä lomituksesta haetaan paikallisyksiköltä. Hakemukseen on liitettävä lomittajan antama selvitys lomituksesta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) lomituksen ajankohta;
- 2) onko kyseessä vuosiloma- vai lisävapaa-lomitus;
- 3) lomittajan hoitamat tehtävät;
- 4) lomituksen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset;
- 5) lomitussajakohdan mukainen eläinyksikkömäärä; sekä
- 6) muut kustannusten korvaamiseksi tarvittavat tiedot.

Korvausta on haettava kahden kuukauden kuluessa lomitussajakson päättymisestä. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi on kohtuutonta.

Ehdotus

kistuottajan on tehtävä vuosiloman siirtoa koskeva esitys paikallisyksikölle kirjallisesti sen vuoden loppuun mennessä, jona vuosiloman pitäminen peruuntui.

17 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen ja maksaminen

Turkistuottajan on haettava korvausta itse järjestetystä lomituksesta kirjallisesti paikallisyksiköltä lomitussajakohdasta seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) lomitettavat päivät ja kunakin päivänä lomitettu tuntimäärä;
- 2) onko kyseessä vuosiloma- vai lisävapaa-lomitus;
- 3) palvelujen tuottaja;
- 4) lomittajan nimi ja vahvistus siitä, että 7 a §:ssä säädetyt kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;
- 5) lomittajan hoitamat tehtävät;
- 6) lomituksen järjestämisestä sovittu tuntihinta;
- 7) eläinmäärä lomitussajakohdasta;
- 8) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Paikallisyksikön on maksettava korvaus palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

25 §

Valtion korvaus lomituskustannuksiin

Valtion varoista maksetaan Melalle valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa

25 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Valtion varoista maksetaan Melalle valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa

Voimassa oleva laki

tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä lisävapaasta perittävillä maksuilla ja muilla tämän lain mukaisiin paikallisyksikön tehtäviin liittyvillä tuloilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään sen suuruisina kuin kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) itse järjestetystä lomituksesta maksetut korvaukset;

3) paikallisyksikön ostamista lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina kuin vastaavat paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan 1 kohdan mukaisesti;

4) palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset;

5) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

6) tämän lain mukaiset muut kuin hallinto- tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön maksettavaksi tai jotka paikallisyksikkö on maksanut vapaaehtoisesti sillä perusteella, että sen korvausvelvollisuus on ilmeinen; sekä

7) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

26 §

Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet

Mela huolehtii 25 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle. Palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset korvataan siltä osin kuin ne ovat syntyneet Melan ohjeiden mukaisesti suoritetusta tehtävästä. Paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien amma-

Ehdotus

tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä lisävapaasta perittävillä maksuilla ja muilla tämän lain mukaisiin paikallisyksikön tehtäviin liittyvillä tuloilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään sen suuruisina kuin kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) itse järjestetystä lomituksesta maksetut korvaukset;

3) paikallisyksikön ostamista lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina kuin vastaavat paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan 1 kohdan mukaisesti;

4) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

5) tämän lain mukaiset muut kuin hallinto- tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön maksettaviksi tai jotka paikallisyksikkö on maksanut vapaaehtoisesti sillä perusteella, että sen korvausvelvollisuus on ilmeinen; sekä

6) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

26 §

Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet

Mela huolehtii 25 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle. Paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset korvataan, jos kyseessä on Melan hyväksymä täydennyskoulutus.

Melan tulee kunnan pyynnöstä etukäteen

Voimassa oleva laki

tillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset korvataan, jos kyseessä on Melan hyväksymä täydennyskoulutus.

Melan tulee kunnan pyynnöstä etukäteen ratkaista, onko kustannuksia pidettävä tarpeellisina ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Ratkaisu sitoo Melaa sen käsitellessä aikanaan valtion korvausta koskevaa asiaa.

Ehdotus

ratkaista, onko kustannuksia pidettävä tarpeellisina ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Ratkaisu sitoo Melaa sen käsitellessä aikanaan valtion korvausta koskevaa asiaa.

7 luku

Erinäiset säännökset

35 a §

Lomituspalvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava paikallisyksikölle lomituspalveluja, lomittajaa ja elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

Lomituspalvelujen tuottajan on ilmoitettava I momentissa tarkoitetut tiedot myös Melalle sen käsitellessä asiaa oikaisuvaatimuksen perusteella.

36 §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Paikallisyksikön ja Melan toimintaan tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), Melan toimintaan kuitenkin vain siltä osin kuin Mela käyttää mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisiin lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin

36 §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisiin lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat turkistuottajan taloudellista asemaa.

Sen estämättä, mitä muualla laissa sääde-

HE 112/2015 vp

Voimassa oleva laki

20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat turkistuottajan taloudellista asemaa.

39 §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa.

Ehdotus

tään, salassa pidettäviä eivät kuitenkaan ole sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka on julkaistava maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella.

39 §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2016 palkkakertoimen tasoa.

39 a §

Asiakirjojen säilyttäminen

Lomituspalvelun myöntämiseen, järjestämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäviksi.

39 b §

Lomituspalvelujen järjestämisen keskeyttäminen

Lomituspalvelujen järjestäminen voidaan keskeyttää jos järjestämiseen tarvittavia varoja ei ole käytettävissä tai Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää. Keskeyttämisestä säädetään tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Jos ennen keskeytyksen voimaantuloa järjestettyjä lomituspalveluja ei voida korvata täysimääräisinä varojen puutteen vuoksi, ne voidaan maksaa seuraavana vuonna sen vuoden valtion talousarviossa turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin osoitetusta määrärahasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 2 momentissa tarkoitettusta määrärahasta voidaan korvata paikallisyksikölle myös ne 25 §:n 2 momentin 1 ja 6 kohdan mukaiset kustannukset:

- 1) jotka ovat aiheutuneet keskeytyksen voimassaoloaikana;*
- 2) jotka eivät olisi olleet vältettävissä; ja*
- 3) joita ei ole voitu varojen puutteen vuoksi korvata täysimääräisesti sen vuoden määrärahasta, johon keskeytys kohdistuu.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, turkistuottajan ennen tämän lain voimaantuloa itse järjestämään lomitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 8 §:ää sovelletaan myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperinnän tai perusteetta saadun valtion korvauksen palautuksen peruste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 25 §:n 2 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa toteutetuista lomituspalveluista aiheutuneisiin kustannuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään lomituspalvelujen hakuajasta, vuonna 2016 järjestettäviä lomituspalveluja koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 15 päivänä tammikuuta 2016.
